

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อ
การวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อ
การวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด

๕-๓ ก.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2546

เพิ่มสุข บินสะอาด. (2546). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรและได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อและโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบที (t – test for Dependent Samples)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบมีการวางแผนการศึกษาต่อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และเมื่อพิจารณาการวางแผนการศึกษาต่อรายด้าน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะ มีการวางแผนการศึกษาต่อด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ด้านความรู้และความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อ ด้านกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ และด้านการดำเนินการวางแผนการศึกษาต่ออยู่ในระดับมากและเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**THE EFFECT OF GROUP COUNSELING BASED ON THE TRAIT AND
FACTOR THEORY ON FURTHER EDUCATION PLANNING OF MATHAYOM
SUKSA III STUDENTS OF PATUMKONGKA SCHOOL IN BANGKOK**

**AN ABSTRACT
BY
MISS PERMSUK BINSARD**

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
At Srinakharinwirot University
May 2003

Permsuk Binsa-ard. (2003). *The Effect of Group Counseling Based on Trait and Factor Theory on Further – Education Planning of Mathayom Suksa III Students of Patumkongka School in Bangkok*. Master Project , M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Master Project Advisor : Assist Prof. Dr. Nanthana Wong-in.

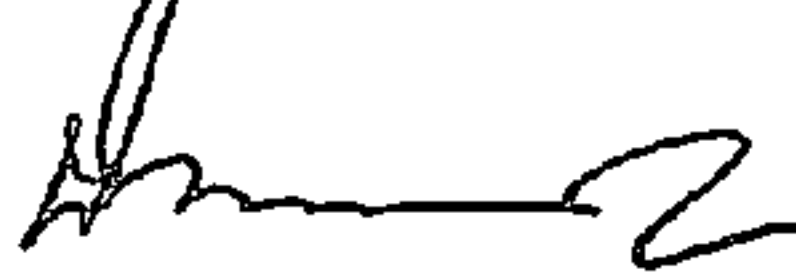
The purpose of this research was to study the effect of group counseling based on Trait and Factor theory on the further - education planning of Mathayom suksa III students of Patumkongka school in Bangkok. The subjects of twelve students were randomly selected from Mathayom Suksa III students whose further-education planning were lower than twenty – fifth percentile. The subjects were then participated in the group counseling based on Trait and Factor theory. The research instruments were the further-education planning questionnaire and the program of group counseling based on Trait and Factor theory. The data were analyzed by t - test for dependent – samples.

The results of the study were as follows :

The further - education planning of the students participated in the program of group counseling based on Trait and Factor theory significantly increased at .01 level. The research finding also indicated that each dimension of the further - education planning : self – awareness and self – understanding, the knowledge and understanding of the further - education planning information, the process of diciding and making a further - education choice, and a further - education planning procedures of the students participated in the program of group counseling based on Trait and Factor theory existed in the high level and significantly increased at .01 level.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

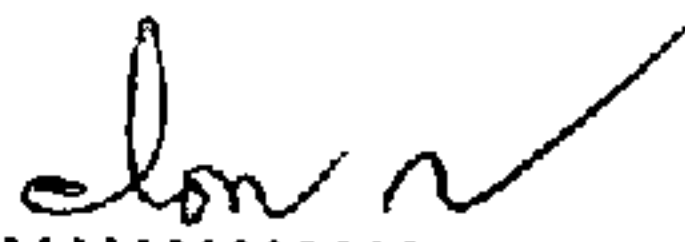

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ มณทิรา จารุเพ็ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จัตรศุภกุล)

วันที่ 1 เดือนพฤษภาคมพ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำให้กำลังใจตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขเพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน นายประกาศิต ยังกง คณะครู-อาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร ที่ให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณบิดา-มารดา และพี่น้อง ที่ให้กำลังใจและสนับสนุน ผู้วิจัยเสมอมา

ความสำเร็จใด ๆ ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรม สั่งสอน ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา-มารดา บุรพคณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เพิ่มสุข บินสะอาด

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะ	
	และองค์ประกอบของบุคคล.....	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะ	
	และองค์ประกอบของบุคคล.....	23
	เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ.....	24
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษาต่อ.....	34
	แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน	34
	ความสำคัญของการวางแผน.....	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษาต่อ	36
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	37
	ความหมายของการตัดสินใจ	37
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ.....	38
	ประเภทของการตัดสินใจ	39
	กระบวนการหรือขั้นตอนการตัดสินใจ.....	40
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ.....	41
	ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกแนวทางอาชีพ.....	44
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ.....	45
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ.....	46

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 57
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง 57
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า..... 57
	วิธีดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ..... 58
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล 62
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 68
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ 70
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า..... 70
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า..... 72
	อภิปรายผล 73
	ข้อเสนอแนะ 75
	บรรณานุกรม 76
	ภาคผนวก..... 84
	ภาคผนวก ก
	แบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ..... 85
	ภาคผนวก ข
	คุณภาพของเครื่องมือ..... 96
	ภาคผนวก ค
	คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วม
	การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและ
	องค์ประกอบ 98
	ภาคผนวก ง
	โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและ
	องค์ประกอบ 106
	ภาคผนวก จ
	หนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 171
	ประวัติทำสารนิพนธ์ 175

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 เปรียบเทียบการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อน
และหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ
โดยรวมและในแต่ละขั้นตอน.....69

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการให้คนได้พัฒนาตนเองเพื่อยกระดับความสามารถของคนให้สูงขึ้น และเป็นการสร้างสรรค์พัฒนาประเทศชาติให้ยั่งยืน ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ยุคปฏิรูปการศึกษาที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ซึ่งจะทำให้การเรียนง่าย สนุก และมีความเข้มแข็งทางปัญญาและจริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดทศวรรษแห่งคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีนิสัยใฝ่รู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ทำงานเป็นหมู่คณะเพื่อพัฒนาตน พัฒนางานและอาชีพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2543:7-12)

การจัดการศึกษาในประเทศไทยได้รับการปฏิรูปให้มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อจะได้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การศึกษาจึงได้รับความสนใจจากประชาชนที่จะเข้ารับการศึกษาดูในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเลื่อนระดับชั้นทางสังคม สภาพสังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้คนมองการศึกษาเปลี่ยนไป

ในปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการจัดการศึกษาโดยมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และขยายโอกาสให้ทั่วถึงเพื่อพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็ก และเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 12 ปี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และให้ความสำคัญต่อการเรียนสายสามัญและสายอาชีพอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งกำหนดเป็นเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544)

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 13-16 ปี เป็นช่วงการวางแผนชีวิตด้านการเรียนต่อ ที่มีความเหมาะสมทั้งด้านความสนใจ ความถนัด และบุคลิกภาพจึงจะสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้ และทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2528 :9) ได้กล่าวว่า การเลือกอาชีพหรือเลือกศึกษาเพื่อประกอบอาชีพนั้นเด็กมักเลือกโดยบังเอิญ หรือเลือกตามเพื่อน ซึ่งทำให้การเลือกศึกษาเป็นไปอย่างไม่ถูกต้อง ไม่สัมพันธ์กับความสนใจ และความสามารถของตนเอง หากนักเรียนไม่ได้รับการช่วยเหลือในการวางแผนการศึกษาและแนวทางอาชีพ นักเรียนก็จะประสบความล้มเหลวทั้งด้านการเรียนและการเลือกประกอบอาชีพ มีผลเสียหายทั้งต่อตนเองในด้านสุขภาพจิต ผลเสียทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศได้ ดังนั้นชีวิตที่ประสบความสำเร็จกับชีวิตที่ไม่ประสบความสำเร็จมิได้

ขึ้นอยู่กับฐานะ ตระกูล ความรู้ ความสามารถ แต่อยู่ที่ความมุ่งมั่นและการวางแผนของบุคคลแต่ละคน

วิธีที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเข้าใจตนเองและองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเอง กับทั้งให้เข้าใจโลกของงาน ตลอดจนให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพ และดำเนินการตามโครงการประกอบอาชีพที่ตนเองได้วางไว้จนประสบความสำเร็จล่วงหน้า คือ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ (วัชร ทรัพย์มี.2523 : 89)

การวางแผนการศึกษาต่อ เป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง โดยบุคคลจะต้องมีการสำรวจตนเองทั้งในด้านทักษะต่าง ๆ ความสนใจ ความถนัด ค่านิยม ลักษณะนิสัยส่วนตัว ตลอดจนบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับแนวทางประกอบอาชีพ ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดและเหตุผลให้ดียิ่งขึ้นว่าตนควรศึกษาต่อแผนการเรียนใด หรือแนวทางประกอบอาชีพอะไรในอนาคต นวลศิริ เปาโรหิตย์ และกมล สดประเสริฐ (2524 : 25) ได้เสนอว่าควรให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับความต้องการ ความสามารถ และทักษะของเขา ถ้าเขามีโอกาสได้เข้าใจตนเองมากขึ้น เขาก็เริ่มที่จะมองเห็นทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้เหมาะสม ฉะนั้นบุคคลจึงจำเป็นต้องได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนการศึกษาต่อที่ถูกต้อง

ปัจจุบันยังมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในตนเอง เกิดความไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการอย่างไรกับชีวิตและอนาคตของตนเอง หลังจากจบมัธยมศึกษาไปแล้ว เพราะนักเรียนเหล่านี้อยู่ในสภาวะที่สับสนกับปัญหาและอุปสรรคนานัปการ (ธรรมศักดิ์ มีอิสระ.2530 :34) การวางแผนการศึกษาต่อจึงต้องใช้ความสามารถในการตัดสินใจเลือก ดังนั้นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต จะต้องมีการเตรียมตัววางแผนด้านการศึกษาต่อ เพื่อเลือกแผนการเรียนและแนวทางอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองในอนาคต จึงจำเป็นต้องสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลทางการศึกษาและแนวทางอาชีพว่า มีข้อมูลด้านใดบ้างที่จำเป็นและเป็นแนวทางในการวางแผนชีวิตให้ตนเอง

ซูเปอร์ (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 31-32 ; อ้างอิงจาก Super : 1960) กล่าวว่าในช่วงวัยรุ่นนั้นการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ไม่สามารถคิดและตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ จึงมีความจำเป็นต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจ รวมทั้งได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง รู้จักวิเคราะห์ตนเองตลอดจนได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางศึกษาต่อเพื่อเป็นแนวทางประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นผลดีต่ออนาคตของนักเรียน

โรงเรียนปทุมคงคา เดิมชื่อ โรงเรียนวัดปทุมคงคา ปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ 920 ถนนสุขุมวิท เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปัจจุบันมีการเปิดสอนรอบเดียว มีนักเรียนจำนวน 2,462 คน และเปิดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้เปิดสอนแผนการเรียน 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาวิทย์ - คณิต กลุ่มวิชาคณิต - อังกฤษ กลุ่มวิชาอังกฤษ - ฝรั่งเศส และกลุ่มวิชาศิลป์ทั่วไป ซึ่งแต่ละกลุ่มวิชาที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มวิชาที่สอดคล้องในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยสอนตามโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กรมวิชาการ. 2535 : 1) เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม

จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูแนะแนวนักเรียนจะได้รับการส่งต่อจากอาจารย์ที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ประสงค์จะเปลี่ยนกลุ่มวิชา และจากการดำเนินงานให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล มีสถิติด้านการให้คำปรึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มาขอคำปรึกษาเพื่อเปลี่ยนกลุ่มวิชาเรียน จำนวน 36 คน จากนักเรียนจำนวน 380 คน ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเลือกเรียนกลุ่มวิชาที่จะการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากนักเรียนที่มาขอคำปรึกษากับนักเรียนจำนวน 36 คน พบว่า จำนวน 15 คน ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าตนเองจะเลือกกลุ่มวิชาใดที่สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพของตน คิดเป็นร้อยละ 41.67 จำนวน 12 คน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจำนวน 8 คน เลือกตามกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ซึ่งนักเรียนกลุ่มดังกล่าวต้องการให้โรงเรียนช่วยเหลือในเรื่องการวางแผนศึกษาต่อเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูแนะแนว และมีหน้าที่รับผิดชอบนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เห็นความสำคัญที่จะพัฒนาวิธีการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยประการแรกให้นักเรียนเป็นผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเองในด้านจุดเด่นของตนเอง ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ และบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพ ประการที่สองให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลด้านการศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่เปิดสอน วิธีการเข้าศึกษาในกลุ่มวิชา ลักษณะการเรียนของแต่ละสาขา วิชากับการเลือกแนวทางประกอบอาชีพ รวมทั้งความต้องการของตลาดแรงงาน ประการที่สามให้นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกได้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาต่อของตนเอง และประการสุดท้าย นักเรียนมีการดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อทั้งระยะสั้น โดยจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และระยะยาว รวมทั้งมีการพิจารณาอุปสรรคพร้อมทั้งแนวทางแก้ไข เพื่อเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งสี่ประการนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถพัฒนาตนเองโดยการเลือกกลุ่มวิชาที่ศึกษาต่อให้สอดคล้องกับความ

สามารถ ความสนใจ ค่านิยมและบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพได้เหมาะสม และสามารถดำเนินชีวิตได้ตามความมุ่งหวังในอนาคตโดยไม่เสียเวลากลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่

การพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีการวางแผนการศึกษาต่อนั้น มีด้วยกันหลายวิธี เช่น การใช้ชุดแนะแนว กิจกรรมกลุ่ม การให้ข้อเสนอแนะ และการให้คำปรึกษา เป็นต้น ในการศึกษาค้นคว้าวิธีการที่ผู้วิจัยคิดว่าจะนำมาใช้ในการพัฒนานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การนำวิธีการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Trait- Factor Theory) อีจี วิลเลียมสัน (E.G. Williamson) และทฤษฎีการเลือกอาชีพของจอห์นฮอลแลนด์ (John Holland) ซึ่งมีแนวคิดว่าการพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อและแนวทางอาชีพของบุคคล และยังได้กล่าวถึงความคาดหวังเกี่ยวกับระดับอาชีพของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับการที่บุคคลประเมินตนเอง ซึ่งการที่บุคคลรู้จักบุคลิกภาพของตนเองและมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพมีความสำคัญมากในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ดังนั้นการที่จะพัฒนาการวางแผนการศึกษาต่อและแนวทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จึงมีความจำเป็นต่อนักเรียนมาก โดยให้นักเรียนสามารถพัฒนาการวางแผนชีวิตด้านการศึกษาต่อให้กับตนเองได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อสูงขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

ความสำคัญของการศึกษา

ผลของการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแนวทางสำหรับครูแนะแนว ผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา และผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนช่วยเหลือนักเรียนในการวางแผนการศึกษาต่อเพื่อให้นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนต่อได้เหมาะสมกับตนเอง โดยไม่ต้องสูญเสียเวลาทางการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 90 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน โดยสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่สมัครใจ เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีพัฒนาการวางแผนการศึกษาต่อ โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล

3.2 ตัวแปรตาม คือ การวางแผนการศึกษาต่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวางแผนการศึกษาต่อ หมายถึง การที่นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ และดำเนินการวางแผนเกี่ยวกับแนวทางในการศึกษาต่อ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนในการศึกษาต่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ในอนาคตของตนเองซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง ได้แก่ การที่นักเรียนเข้าใจความสามารถทาง การเรียน ความถนัด ค่านิยม ความสนใจ บุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง เพื่อกำหนดเป้าหมายในการศึกษาต่อ

1.2 ความรู้และความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ของนักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มวิชาที่เปิดสอน วิธีการเข้าศึกษาในกลุ่มวิชา ลักษณะการเรียนของแต่ละสาขาวิชา ทุนที่จะใช้ในการศึกษา ความก้าวหน้าในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น

1.3 กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ ได้แก่ การที่ นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาให้สอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง โดยให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายการ

ศึกษาต่อ รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ รู้จักหาทางเลือกที่มีอยู่ วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือกภายหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.4 การดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ ได้แก่ การที่นักเรียนวางแผนการศึกษาต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยพิจารณาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขให้เหมาะสมกับตน

2. การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในการตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษา ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาและสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคย ไว้วางใจ เข้าใจ ยอมรับผู้ให้คำปรึกษา ยอมรับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการวางแผนชีวิตด้านการศึกษาต่อของตนเอง

2.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาตามลำดับขั้นตอนดังนี้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์รวมทั้งมีการอภิปรายร่วมกันเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อ

2.2.1 ขั้นวิเคราะห์ เป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนรู้จักเข้าใจตนเอง และรู้จักเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา โดยมีลำดับขั้นดังนี้

2.2.1.1 การวิเคราะห์ตนเอง เป็นการให้นักเรียนสำรวจตนเองโดยการ ทำแบบทดสอบความถนัด แบบสำรวจค่านิยม แบบสำรวจความสนใจในอาชีพเอสดีเอส (SDS : Self Directed Search) แบบสำรวจบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพของ จอห์น ฮอลแลนด์ รวมทั้งพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและแยกย่อยเป็นรายวิชา

2.2.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาต่อ เป็นการให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อในการเลือกกลุ่มการเรียนต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยนำเสนอและที่นักเรียนค้นคว้ามาเอง รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางอาชีพเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

2.2.2 ขั้นการสังเคราะห์ เป็นการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ได้จากขั้นการวิเคราะห์เพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองและรู้จักแนวทางศึกษาต่อ

2.2.3 ขั้นการวินิจฉัย เป็นการให้นักเรียนนำข้อมูลที่สังเคราะห์แล้วมา คาดคะเนผลที่จะเกิดจากทางเลือกแต่ละกลุ่มวิชาของนักเรียนว่ามีความเป็นไปได้และมีอุปสรรคใดแก่ตน เมื่อตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาแล้ว มีผลดีและผลเสียต่อตนเองอย่างไร และสามารถตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

2.2.4 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นการให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

2.2.5 การทำนาย เป็นการคาดการณ์อย่างมีหลักเกณฑ์ว่าเมื่อนักเรียนแต่ละคนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนแล้วจะนำไปสู่แนวทางในการศึกษาต่ออย่างไร

2.2.6 การให้คำปรึกษา เป็นการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มในการวางแผนการศึกษาต่อ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด-ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจ

2.2.7 การติดตามผล ภายหลังการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งผู้ให้คำปรึกษาดูติดตามผลของการให้คำปรึกษาว่าหลังจากนักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วนักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง มีความรู้ความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ลักษณะการเรียนของแต่ละสาขาวิชา บุคลิกภาพของผู้เรียนในแต่ละสาขาวิชา ตลอดจนมีการเตรียมตัววางแผนการศึกษาต่อได้เหมาะสมเพียงใด

2.3 ขัณยัติการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่นักเรียนในกลุ่มได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อและแนวทางอาชีพ ความก้าวหน้าในการศึกษาต่อในระดับสูง เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพของตนเอง แล้วผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มสรุปผลของการให้คำปรึกษา และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ทำการศึกษา ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 1.2 เอกสารเกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล
 - 1.4 เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษาต่อ
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน
 - 2.2 ความสำคัญของการวางแผน
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษาต่อ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
 - 3.1 ความหมายของการตัดสินใจ
 - 3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ
 - 3.3 ประเภทของการตัดสินใจ
 - 3.4 กระบวนการหรือขั้นตอนการตัดสินใจ
 - 3.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
 - 3.6 ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อสายสามัญ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อสายอาชีพ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

แฮนเซน (Hansen. 1976:6) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือ กระบวนการที่ช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้สำรวจตนเอง และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงทัศนคติและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

กอว์ริส และบราวน์ (ศิราภรณ์ เทพนิม.2541 :18 ; อ้างอิงจาก Gawrys and Brown.1970 :21) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการยอมรับ ความอบอุ่น และเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้ทดสอบ ตรวจสอบ และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับเขา จุดประสงค์จะถูกสร้างขึ้นจากสมาชิกภายในกลุ่ม การเข้าร่วมกลุ่มของสมาชิกจะไม่มีการบังคับ สมาชิกจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจ มีจุดสนใจร่วมกัน มีปัญหาร่วมกัน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 90) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ต่างจากการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลคือ สมาชิกทุกคนมีหน้าที่มาช่วยแก้ไขปัญหากลุ่ม อีกทั้งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเหมาะสมสำหรับสมาชิกที่ปกติเท่านั้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 160) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นกระบวนการช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาล้ายคลึงกัน มีความต้องการคล้ายกัน มาปรึกษาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือสนับสนุนสมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

จากความหมายของการให้คำปรึกษาที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการในการให้คำปรึกษาที่ผู้ให้คำปรึกษา ใช้ในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาหลายๆ คน ประมาณ 8-10 คน ที่มีปัญหาล้ายคลึงกัน โดยผู้ให้คำปรึกษาจะทำหน้าที่ในการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ในการค้นหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหของสมาชิกภายในกลุ่ม นอกจากนี้ผู้ให้คำปรึกษายังมีหน้าที่ในการสร้างบรรยากาศภายในกลุ่มให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง และไว้วางใจซึ่งกันและกัน

1.1.2 จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

คอเรย์ (สุกัญญา ภูริยะพันธ์. 2540 : 15-16 ; อ้างอิงจาก Corey. 1981 : 8) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อเรียนรู้การไว้วางใจตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อรู้จักตนเอง และค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน

3. เพื่อรับรู้ว่าคุณคนอื่นก็มีความต้องการ และปัญหาคล้ายคลึงกับตน
4. เพื่อรู้จักตนเอง ยอมรับ และมั่นใจในตนเอง อันจะนำไปสู่การมีทัศนคติใหม่ต่อตนเอง
5. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหา และมองหาวิธีลดความขัดแย้งในตนเอง
6. เพื่อเพิ่มความสามารถในการนำตนเอง การพึ่งพาตนเอง และยอมรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมที่อยู่
7. เพื่อกำหนดแผนสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ต้องการ และรับผิดชอบที่จะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
8. เพื่อเพิ่มความไวในการรับรู้ความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น
9. เพื่อเรียนรู้วิธีการโต้แย้ง หรือเผชิญหน้ากับผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมาด้วยท่าทีที่เอื้ออาทรห่วงใย และจริงใจ
10. เพื่อรับรู้การตัดสินใจเลือกของตนเอง และรู้จักเลือกอย่างฉลาด
11. เพื่อเรียนรู้การดำเนินชีวิต ที่เป็นไปตามความมุ่งหวังของตนเอง ไม่ขึ้นอยู่กับความคาดหวังของผู้อื่น
12. เพื่อช่วยให้ค่านิยมที่ตนเองมีอยู่ชัดเจนขึ้น เรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนเองไปตามครรลองของค่านิยมนั้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 180) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มรู้จักและเข้าใจตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนา การยอมรับตนเอง และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า
3. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้พัฒนาวิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้งานตามขั้นพัฒนาการของตนเป็นไปอย่างเหมาะสม
4. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาที่ประสบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการ และความรู้สึกของบุคคลอื่น ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองในการปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม
6. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างมวลสมาชิกให้มีความรัก ความสามัคคีต่อกัน

วัชร ทรัพย์มี (2533 : 272) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้คือ

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นคนเปิดเผย ไม่เก็บกด และไม่เสแสร้ง
2. ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษามีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น
3. ให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเอง เกิดการยอมรับตนเอง และไม่ใ้ได้มุ่งหวังว่าตนเองจะดีเลิศไปทุกด้าน
4. ไม่เห็นการเข้าสังคม หรือมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น
5. พัฒนาทักษะในการสื่อความหมาย เช่น การตั้งคำถามให้ตรงเป้าหมายอย่างนุ่มนวล
6. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาไม่ด่วนตัดสินใจก่อนการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบ
7. ให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าผู้อื่นก็ต้องเผชิญปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาเหมือนกัน
8. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสพิจารณาค่านิยมของตนเอง ว่าเหมาะสมหรือไม่
9. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจได้ด้วยคามมั่นคงทางจิตใจ แม้มีอัตราการเสี่ยงอยู่บ้างก็ตาม
10. ให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่าวิธีการแก้ปัญหาไม่ได้มีอยู่เพียงวิธีเดียว
11. ให้ผู้รับคำปรึกษามีโอกาสสำรวจศักยภาพ ความคิดสร้างสรรค์ที่แฝงอยู่
12. ให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสรับ และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น
13. ฝึกให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความไวต่อความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม คือ การช่วยให้สมาชิกรู้จักและเข้าใจตนเอง และผู้อื่น ยอมรับในความรู้ ความสามารถของตน อีกทั้งกลุ่มยังช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้ว่า บุคคลทุกคนก็ต้องเผชิญปัญหา ไม่เฉพาะตนเองที่มีปัญหา ทำให้มีแรงจูงใจที่จะพยายามแก้ปัญหาของตนเอง และภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเอง และไว้วางใจซึ่งกันและกัน สมาชิกภายในกลุ่มจะได้เล่าถึงปัญหาของตนเอง และวิธีการแก้ปัญหาซึ่งสมาชิกคนอื่นๆ จะได้เสนอแนะความคิดเห็น หรือนำวิธีการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตนเองหลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.3 การเลือกสมาชิก

โฮลเซน (สุกัญญา ฐิริยะพันธ์. 2540 : 17-18 ; อ้างอิงจาก Ohlsen. 1970 : 103-109) กล่าวว่า การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มเพื่อรับคำปรึกษา สมาชิกที่เหมาะสมที่จะเข้ากลุ่มควรเป็นผู้ที่อาสาสมัคร และมีแรงจูงใจในการเข้ากลุ่ม ในการสัมภาษณ์ครั้งแรก ผู้ให้คำปรึกษา

จะต้องชี้แจงจุดมุ่งหมายและลักษณะของกลุ่ม ตลอดจนกระบวนการที่สมาชิกควรมีบทบาท
อย่างไรในกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มดำเนินไป และบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 94-95) กล่าวถึงการเลือกสมาชิกไว้ 4 ประการ
ดังนี้คือ

1. สมาชิกที่มารับคำปรึกษาควรเป็นผู้ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน เพื่อจะได้
อภิปรายในประเด็นเดียวกัน และมีความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น
2. สมาชิกที่มารับคำปรึกษาแบบกลุ่มควรเป็นผู้ที่เต็มใจที่จะมาแก้ไขปัญหา
3. การจัดกลุ่มควรให้สมาชิกมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง ซึ่งเป็นธรรมชาติ
ของกลุ่ม เช่น มีทั้งเพศชาย เพศหญิง แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรให้สมาชิกมีความแตกต่างกัน
มากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาได้
4. การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม ต้องพิจารณาว่าแต่ละบุคคลจะได้รับประโยชน์
จากกลุ่มและสามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในกลุ่มได้ด้วย

โฮลเซน (ภัทรวรรณ อุ่มล่อ.2541 : 20 ; อ้างอิงจาก Ohlsen.1970)
กล่าวถึงการเลือกสมาชิกในการเข้ากลุ่มไว้ดังนี้ คือ

1. อายุ ควรจะเลือกสมาชิกตามลำดับชั้นเรียน ระดับวุฒิภาวะ และอายุตาม
ปฏิทินที่ไม่แตกต่างกันนัก เพื่อไม่ให้มีปัญหาทางด้านการสื่อความหมายและการเข้าใจซึ่งกัน
และกัน
2. ความสามารถทางสติปัญญา ไม่ควรแตกต่างกันมาก เพื่อจะได้ไม่มี
ปัญหาในการสื่อความหมาย
3. เพศ จะจัดเพศชาย เพศหญิง แยกจากกันหรือรวมกันนั้น ขึ้นอยู่กับวัย
ปัญหาบางประการ อาจจะเหมาะสมกับกลุ่มที่มีทั้งสองเพศ แต่บางปัญหาเหมาะสมกับกลุ่มที่
แยกเพศกัน
4. ลักษณะของปัญหา การที่สมาชิกมีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกัน จะช่วยให้สมาชิก
ทุกคนเข้าใจปัญหาได้ดี การได้ร่วมกันอภิปรายและช่วยให้สมาชิกแต่ละคนเลือกวิธีการแก้
ปัญหาได้ตรงกับปัญหาของตนเอง

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ในการเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม ต้องเลือกสมาชิกที่มี
ปัญหาและคุณลักษณะลักษณะคล้ายคลึงกัน ในเรื่อง อายุ เพศ สติปัญญา และมีความเต็มใจที่จะ
มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเอง และสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

1.1.4 ขนาดของกลุ่ม

ทิพยวรรณ กิตติพร (2531 : 193) กล่าวว่า กลุ่มที่มีสมาชิกเป็นผู้ใหญ่ และมี
ผู้นำกลุ่มเพียงคนเดียวควรประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 8 คน และกลุ่มที่มีสมาชิกเป็นเด็ก
ควรมีประมาณ 3-4 คน

เฮนเซน และคณะ (จิราภรณ์ อารยะรังษฤษฎ์. 2539 : 48 ; อ้างอิงจาก Hansen, et.al.1980 : 477) ได้เสนอแนะว่า ขนาดของกลุ่มในการให้คำปรึกษาควรมีสมาชิกประมาณ 7-8 คน และมีขอบเขตอยู่ประมาณ 5-10 คน เพราะกลุ่มที่มีสมาชิกละน้อยกว่านี้ การดำเนินการในรูปแบบของกลุ่มจะลดลงและสมาชิกแต่ละคนจะพบว่า ตนเองกำลังเกี่ยวข้องกับการดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลภายในกลุ่ม ยิ่งกว่านั้น โอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากการเคลื่อนไหวของกลุ่มก็จะลดลง แต่ถ้าสมาชิกมีมากเกินไป ก็จะทำให้สมาชิกมีเวลาน้อยในการจัดการกับปัญหาของสมาชิกแต่ละคนได้อย่างทั่วถึง และเป็นการยากที่สมาชิกจะได้แสดงความคิดเห็นการระบายอารมณ์และความรู้สึกอย่างเต็มที่

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ขนาดของกลุ่มในการให้คำปรึกษา ไม่มีจำนวนที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับวัยของผู้รับคำปรึกษา โดยประมาณแล้ว ไม่ควรต่ำกว่า 5 คน และไม่ควรมากกว่า 10 คน เพราะกลุ่มที่เล็กหรือใหญ่เกินไปจะส่งผลเสียต่อการให้คำปรึกษา เพราะกลุ่มที่เล็กเกินไป สมาชิกจะมีความรู้สึกว่ามีลักษณะคล้ายกับการให้คำปรึกษารายบุคคล และความคิดเห็นที่จะได้จากสมาชิกก็มีน้อยลงตามจำนวนของสมาชิก สำหรับกลุ่มที่มีขนาดใหญ่เกินไป โอกาสที่สมาชิกจะได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และระบายความรู้สึกและอารมณ์ก็มีน้อยลง เพราะมีเวลาในการให้คำปรึกษาน้อย แต่มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มมาก

1.1.5 เวลาและจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษา

คอเรีย (จิราภรณ์ อารยะรังษฤษฎ์. 2539: 50 ; อ้างอิงจาก Corey. 1985 : 70) ได้เสนอแนะว่า การจัดกลุ่มสำหรับผู้ใหญ่นั้นควรจัดกลุ่มพบกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 2 ชั่วโมง เพื่อให้มีเวลาเพียงพอ แต่ถ้ามากกว่านั้นอาจก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ ถ้าเป็นกลุ่มที่จัดขึ้นในสถาบันการศึกษา ก็จำเป็นต้องพิจารณาการจัดช่วงเวลาให้เหมาะสมกับการเรียนของสถาบันการศึกษานั้นๆ สำหรับกลุ่มที่มีสมาชิกเป็นเด็กและวัยรุ่น ควรจัดกลุ่มมากกว่า 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้งให้สั้นกว่าเดิม ส่วนนักศึกษาระดับอุดมศึกษาควรใช้เวลาในการจัดกลุ่มครั้งละ 1-2 ชั่วโมง ประมาณ 15 สัปดาห์ ตลอดภาคการศึกษา

คมเพชร จัตรศุกกุล (2521 : 99) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มควรจัดให้มีสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เวลาอย่างน้อยไม่ควรต่ำกว่า 1 ชั่วโมง หรือไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง และจำนวนครั้งในการสิ้นสุดการให้คำปรึกษา ในโรงเรียนและวิทยาลัย ควรมีการกำหนดจำนวนครั้งไว้ 6-7 ครั้ง โดยถือเป็นกลุ่มที่ใช้ระยะเวลาสั้น

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า ระยะเวลาในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม ขึ้นอยู่กับสมาชิกว่าอยู่ในวัยใด ถ้าเป็นวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ ควรใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 1 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง แต่ถ้าอยู่ในวัยเด็กไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมง ประมาณ ครั้งละ 45 นาที มิฉะนั้นจะทำให้เด็กรู้สึกเหนื่อยและเบื่อหน่าย เพราะความสนใจของเด็กสั้น จำนวนครั้งในการให้คำปรึกษานั้น ควรจัด 2 ครั้ง ต่อสัปดาห์ และจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษาทั้งหมดในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มควรประมาณ 6-8 ครั้ง

1.1.6 ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

กาซด้า ดิงค์เมเยอร์และมู (เรียบ ศรียทอง.2542 : 122-123 อ้างอิงจาก Gazda,1978 : 54 ; Dinkmeyer and Muro,1979 : 250) มีความเห็นสอดคล้องกันในการกำหนดขั้นตอนในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นการสำรวจ (Exploration Stage) เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่ม มีความระมัดระวังตัว มีความวิตกกังวล และมีความไม่ไว้วางใจสมาชิกในกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์และสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม ซึ่งจะต้องใช้เวลาแก่สมาชิกพอสมควร ในขั้นนี้อาจต้องให้การให้คำปรึกษาหลายครั้งด้วยกัน
2. ขั้นความใกล้ชิดสนิทสนม (Personlization Stage) ในขั้นนี้สมาชิกกลุ่ม จะมีความความไว้วางใจกันมากขึ้น มีความสนิทสนมกัน สามารถแสดงความรู้สึกของตนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม สามารถเผชิญหน้ากันด้วยความเห็นอกเห็นใจกัน
3. ขั้นปฏิบัติการ (Action Stage) ในขั้นนี้สมาชิกในกลุ่มจะมีเข้าใจตนเอง และยอมรับตนเองและเพื่อนมากขึ้น สามารถเข้าใจเงื่อนไข ความเชื่อ หรือความกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ ของเขาได้ เต็มใจเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง อภิปรายปัญหาตามความเป็นจริง ร่วมกันแก้ไขปัญหาของกันและกัน นอกจากนี้สมาชิกทุกคนยังได้สำรวจตัวเอง เข้าใจปัญหา และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากขึ้น
4. ขั้นยุติกลุ่ม (Termination Stage) เป็นการเตรียมสมาชิกกลุ่มก่อนการยุติการปรึกษา สมาชิกกลุ่มจะพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม และสมาชิกมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มจะมีบทบาทเป็นผู้กระทำน้อยกว่าในระยะต้น ๆ สมาชิกจะมองเห็นความก้าวหน้า และสามารถวางแผนที่จะพบกันอีก ผู้ให้คำปรึกษามีหน้าที่ช่วยให้สมาชิกตกลงกันอย่างอบอุ่นและประทับใจในตัวของตัวเอง รู้จักวิธีแก้ปัญหา และนำความคิด และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วยความพอใจ ไม่มีข้อข้องใจ ก็ยุติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้

1.1.7 ข้อดีของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2529 : 418-419) ได้กล่าวถึงข้อดีของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ดังนี้คือ

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจใหม่ว่า ไม่เพียงแต่ตนเองเท่านั้นที่ประสบปัญหาผู้อื่นก็ประสบปัญหาล้ำคลึงกันด้วย ทำให้ความรู้สึกโดดเดี่ยว ความละอาย และความรู้สึกแปลกประหลาดลดลง
2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกยอมรับ และนับถือตนเองมากขึ้น เพราะการให้คำปรึกษเป็นกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ไขปัญหาของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้น สมาชิกแต่ละคนจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และมีความสามารถ

3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา ได้รับประสบการณ์ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในกลุ่ม

4. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา มีประสบการณ์ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้นในการเผชิญปัญหา และสามารถตัดสินใจเลือกทางแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง และรอบคอบมากยิ่งขึ้น

5. ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ครู เพราะสมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกยอมรับในความคิดเห็นและคำแนะนำของเพื่อนสมาชิกที่อยู่ในวัยเดียวกัน และที่เผชิญปัญหาคลายคลึงกับตนเองมากกว่าคนอื่น

6. เป็นการประหยัดเวลา บุคลากร และค่าใช้จ่าย เพราะสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้มีปัญหาได้ครั้งละหลาย ๆ คนในเวลาเดียวกัน

1.1.8 ข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2529 : 419) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ดังนี้คือ

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสามารถ ความสนใจ และประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษาเป็นส่วนใหญ่ เช่น การเลือกสมาชิกของกลุ่มที่เหมาะสมกับการควบคุมกิจกรรมของกลุ่ม ให้ดำเนินการไปสู่เป้าหมาย

2. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม ให้ความสำคัญกับปัญหาร่วมของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นปัญหาเฉพาะของสมาชิกบางคนซึ่งต้องการวิเคราะห์ และวินิจฉัยอย่างละเอียด จึงมีความสำคัญรองลงไป ด้วยเหตุนี้จึงอาจเป็นสาเหตุให้สมาชิกบางคนขาดกำลังใจและขาดแรงกระตุ้น เพื่อที่จะแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

3. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม อาจไม่บังเกิดผลสำเร็จด้วยดี ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เพราะลักษณะและวิธีการของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นอุปสรรคต่อผู้รับคำปรึกษาซึ่งประสบปัญหาจริงๆ แต่ไม่กล้าเปิดเผยตนเองอย่างเต็มที่ต่อสมาชิกของกลุ่ม เพราะกลัวว่าจะเสียสถานภาพในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ (Traits and Factors Theory) ของวิลเลียมสัน (E.G. Williamson)

วิลเลียมสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2529 : 66-67) เป็นผู้นำแนวคิดของการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์คุณลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล ดังนั้น วิลเลียมสันจึงตั้งชื่อทฤษฎีของเขาว่า ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า การเลือกศึกษาต่อของบุคคลไม่ใช่ การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการวินิจฉัยวิเคราะห์พิจารณาอย่างดี ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล และจิตวิทยาประยุกต์ โดยมีหลักการว่า บุคคลจะประกอบด้วยลักษณะหลาย

ประการ เช่น ความสามารถ ความถนัด เชาว์ปัญญา ความสนใจ ความต้องการ ค่านิยม บุคลิกภาพ ฯลฯ และบุคคลจะเลือกศึกษาต่อโดยพิจารณาลักษณะของแผนการเรียนและแนวทางอาชีพประกอบการพิจารณาตนเอง พร้อมทั้งจะพิจารณาความต้องการตลาดแรงงาน เวลา และทุนทรัพย์ที่จะใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ นอกจากนี้ บุคคลแวดล้อม ครอบครัว ถิ่นที่อยู่อาศัย ค่านิยมของชุมชน ตลอดจนการปรับตัวของบุคคลนั่นเอง ก็มีอิทธิพลต่อการเลือกแผนการศึกษาต่อของบุคคลด้วย

แกทซ์ (อุษณา เจริญไวย. 2531 : 86 ; อ้างอิงจาก Kats. 1963) ได้สรุปหลักการของการเลือกแนวทางอาชีพจากทฤษฎีนี้ไว้ดังนี้ คือ

1. บุคคลจะเหมาะสมกับอาชีพเพียงหนึ่งหรือสองสามประเภทเท่านั้น ไม่ใช่เหมาะกับทุกอาชีพ
2. ถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลือแนะแนว บุคคลจะสามารถเลือกอาชีพที่ถูกต้องเหมาะสมได้ในที่สุด แต่อาจจะเสียเวลามากและมีโอกาสผิดพลาดได้
3. อาชีพที่บุคคลเลือกก็มีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาการศึกษาต่อเป็นอย่างยิ่ง
4. บุคคลควรได้พัฒนา วางเป้าหมายทางอาชีพแต่เนิ่น ๆ เพราะเป้าหมายดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำบุคคลไปสู่เป้าหมายที่วางไว้นั้น

1.2.1 สาระสำคัญของทฤษฎี

ทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล มีหลักการ คือ บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยใช้หลักการวิเคราะห์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน (วัชร ทรัพย์มี.2533 :13-14)

1.2.2 หลักการของทฤษฎี

อุษณา เจริญไวย (2531 : 26 – 27) ได้กล่าวถึงหลักการของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลไว้ว่าเป็น ทฤษฎีที่มีหลักการ เช่นเดียวกับการแนะแนวอาชีพของ แฟรงค์ พาร์สันส์ (Frank Parsons) ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแนะแนวอาชีพ ได้กล่าวไว้ดังนี้ คือ

1. การวิเคราะห์ตนเอง โดยบุคคลจะวิเคราะห์บุคลิกภาพ ความถนัด ความสามารถของตนเอง ความสนใจในอาชีพ ความไม่ก้าวหน้า และขีดจำกัดของตนเอง ตลอดจนสภาพการณ์ต่าง ๆ
2. วิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อและแนวทางอาชีพต่าง ๆ อย่างละเอียด เช่น ลักษณะของงาน เงื่อนไขการประสบความสำเร็จในอาชีพ ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงานที่เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ
3. ใช้วิจารณ์ญาณตัดสินใจเลือกแนวทางอาชีพ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเอง กับการวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน เพื่อตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาต่อให้เหมาะสมที่สุด

จากหลักการของทฤษฎีจะเห็นว่าในการเลือกแผนการเรียนนั้น บุคคลต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน เช่น ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพ ตลอดจนสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ในเรื่องของอาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะของอาชีพ ภารกิจหน้าที่ รายได้ สวัสดิการ โอกาสก้าวหน้าในอาชีพนั้น ๆ เมื่อรู้จักและเข้าใจตนเองดีพอ และรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพแล้ว บุคคลจะต้องใช้ความคิดในการวินิจฉัยพิจารณา โดยใช้ข้อมูลดังกล่าวตัดสินใจเลือกศึกษาต่อให้เหมาะสมกับตนเอง

1.2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ (View of Human Nature)

นักทฤษฎี Traits-Factors เชื่อว่า ธรรมชาติของมนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความสามารถในการเข้าใจตนเอง และพยายามที่จะค้นเพื่อให้รู้จักสมรรถภาพของตนเองเพื่อจะพัฒนาความสามารถและสมรรถภาพที่มีอยู่สำหรับที่จะนำไปใช้ในอันที่จะก่อให้เกิดความสุขในชีวิตการทำงาน และครอบครัว แต่มนุษย์ไม่สามารถพัฒนาไปได้ตามลำพังโดยตนเองจำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นจึงจะประสบผลสำเร็จ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา.2543 :69)

ศุภวดี บุญญวงศ์ (2528 : 110) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ไว้ ดังนี้ คือ

1. ทุกคนเกิดมามีความสามารถ ความเฉลียวฉลาดติดตัวอยู่แล้ว และสามารถพัฒนาคุณสมบัติเหล่านี้ให้เหมาะสมกับงานได้
2. บุคคลสามารถนำตนเองได้ ตัดสินใจเลือกการกระทำ และรับผิดชอบแนวทางชีวิตของตน
3. ขอบเขตความสามารถของบุคคลจะแตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์กับอาชีพต่าง ๆ ความสามารถแต่ละอย่างจะเหมาะสมกับอาชีพแตกต่างกัน
4. ความสามารถของบุคคลสามารถจำแนกได้ด้วยการใช้แบบทดสอบที่พัฒนาจากการค้นคว้าของผู้เชี่ยวชาญ สามารถเชื่อถือได้
5. กลุ่มผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน จะมีคุณสมบัติบางอย่างคล้ายคลึงกัน และเป็นลักษณะเด่นกว่าอาชีพอื่น ๆ จึงควรนำหลักการเหล่านี้ไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบเพื่อการวินิจฉัย
6. ความสามารถ และความสนใจของบุคคล จะมีผลต่อประสิทธิภาพของการศึกษาและอาชีพ ดังนั้น ควรวินิจฉัยความสามารถและความสนใจก่อนที่จะตัดสินใจคัดเลือกบุคลากร จัดหลักสูตรในสถานศึกษา วางแผนในอนาคต เป็นต้น
7. สามารถทำนายความสำเร็จของบุคคล ด้านการศึกษาและอาชีพได้โดยให้ทำแบบวัดความสามารถ และนักแนะแนวจะได้นำข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จในด้านนั้น ๆ มาใช้ประกอบการให้คำปรึกษา

8. บุคคลแต่ละคนพยายามทำความเข้าใจความสามารถที่ตนมีอยู่ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอาชีพ และครอบครัวของตน ถ้าหากได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์มากกว่า ก็ช่วยให้บุคคลค้นพบตนเองได้ง่ายขึ้น

ทิพวรรณ กิตติพร (2535 : 35-36) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ไว้ดังนี้

1. มนุษย์มีสติปัญญา เหตุผล และมีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองได้ แต่การที่มนุษย์จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่นั้นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น

2. มนุษย์มีความแตกต่างกันในลักษณะต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

3. ลักษณะต่าง ๆ หลายประการของมนุษย์ ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ เช่น ความสนใจ ค่านิยม และอื่น ๆ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจึงควรเก็บรวบรวมข้อมูล และทำความเข้าใจในประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของผู้รับบริการให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงที่สุด

4. ปัญหาทางอารมณ์ของมนุษย์เกิดจากความวิตกกังวลที่มีพื้นฐานมาจากการที่ไม่สามารถตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาได้ ซึ่งควรช่วยให้บุคคลนั้นสามารถแก้ปัญหาหรือวางโครงการได้ โดยอาศัยข้อมูลอย่างเพียงพอ

อรอนงค์ วัฒนวงษ์วัน (2539 : 204-205) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ตามทฤษฎี การให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ไว้ดังนี้คือ

1. ทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์แต่ละคนเกิดขึ้นมามีศักยภาพ ความสามารถ ความเฉลียวฉลาด และความถนัดเฉพาะตัวติดมาตั้งแต่กำเนิด นอกจากนี้มนุษย์สามารถพัฒนาความสามารถของตนเองให้เหมาะสมกับงานต่าง ๆ ได้ เพียงแต่ได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์มากกว่า นั่นคือ ผู้ให้คำปรึกษา เพราะแนวคิดนี้มีความเชื่อว่ามนุษย์ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้โดยตามลำพัง จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษาช่วยชี้นำ

2. มนุษย์มีแบบแผนบุคลิกภาพของแต่ละคนที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งบุคลิกภาพที่แตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับงานแต่ละประเภท และสัมพันธ์กับการเลือกดำเนินชีวิต

3. บุคลิกภาพของบุคคลเป็นระบบของคุณลักษณะต่าง ๆ (Trait) หรือมีองค์ประกอบ (Factor) ด้านต่าง ๆ 9 ลักษณะ คือ

3.1 โครงสร้างทางร่างกายภายนอก เช่น ความสูง น้ำหนัก สัดส่วนของร่างกาย

3.2 โครงสร้างภายในร่างกาย เช่น ความดันโลหิต อัตราการเต้นของหัวใจ

3.3 ความถนัดและเชาว์ปัญญา

3.4 ความสัมฤทธิ์ผลและทักษะต่าง ๆ

3.5 ความสนใจ

3.6 ค่านิยม ปรัชญาชีวิต อุดมคติ

3.7 ทักษะการตัดสินใจสิ่งหนึ่งที่เหมาะสม

3.8 แรงขับต่าง ๆ ที่มีต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพ

3.9 อารมณ์และการมองโลกในแง่ต่าง ๆ

จากธรรมชาติของมนุษย์ที่กล่าวข้างต้น จะเห็น มนุษย์เป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีคุณค่ามีความรู้ความสามารถ สามารถที่จะคิดและตัดสินใจเลือกอาชีพ และวางแผนในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ แต่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความสามารถและมีประสบการณ์มากกว่า ในการให้คำแนะนำและช่วยให้เขารู้จักเข้าใจตนเอง ตลอดจนข้อมูลข้อสนเทศ

1.2.4 จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล

จุดประสงค์หลักของการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล คือ การให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเรียนรู้ โดยช่วยให้ผู้รับปรึกษารู้จักตระหนักในลักษณะ (Traits) และองค์ประกอบ (Factors) ของตนเองและรู้จักแสวงหาข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมเป็นต้นว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ สังคม และช่วยให้ผู้รับปรึกษาได้เรียนรู้ว่าการตัดสินใจที่เป็นขั้นตอน และตัดสินใจแก้ปัญหา หรือวางโครงการในอนาคตนั้นควรดำเนินการอย่างไร จึงจะเป็นการวางแผนชีวิตที่มีประสิทธิภาพ (วัชรินทร์พรมมี.2525 : 177)

1.2.5 ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล

วัชรินทร์พรมมี (2533 : 96) ได้แบ่งขั้นตอนในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ผู้มารับคำปรึกษา (Analysis) เป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษา โดยใช้กลวิธีต่างๆ เช่น แบบทดสอบ แบบสำรวจ การสัมภาษณ์ เพื่อให้รู้ถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษา

2. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการผสมผสานข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อทำความเข้าใจกับผู้รับคำปรึกษา และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเอง

3. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) จากข้อมูลที่สังเคราะห์แล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะนำมาใช้ในการวินิจฉัยปัญหาของผู้รับคำปรึกษาที่เลือกอาชีพไม่ได้ หรือมีปัญหาด้านอาชีพเนื่องมาจากสาเหตุใด

4. การคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น (Prognoses) และเสนอแนะทางเลือกอื่นๆ แก่ผู้รับคำปรึกษา เป็นต้นว่า ถ้าไม่มีความถนัด ความสามารถ ความสนใจในแนวนี้อันแล้วเลือกอาชีพนี้จะประสบอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อไปในภาคหน้า

5. การให้คำปรึกษา หรือการแก้ปัญหา (Counseling or Treatment) ผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาจะร่วมกันพิจารณาว่า ควรเลือกอาชีพใดจึงจะเหมาะสม หรือจะแก้ปัญหาด้านอาชีพอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ

6. การติดตามผล (Follow – up) เป็นการติดตามว่าหลังจากที่นักเรียนได้รับคำปรึกษาแล้วได้ผลเป็นอย่างไรบ้าง ถ้าไม่ได้จะได้หาทางช่วยเหลือต่อไป

ทิพวรรณ กิตติพร (2531 : 117 – 118) แบ่งขั้นตอนในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลออกเป็น 7 ขั้นตอน คือ

1. สร้างสัมพันธภาพ (Establishing Rapport) เป็นการสร้างความรู้สึกเป็นกันเอง และความคุ้นเคยกับผู้มารับคำปรึกษา และทำความเข้าใจในหน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบของทั้งสองฝ่ายให้ตรงกัน

2. รวบรวมข้อมูล (Collecting Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้มาขอรับคำปรึกษาโดยใช้กลวิธีต่างๆ เช่น การทำแบบทดสอบ แบบสำรวจ การสัมภาษณ์ เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจถึงความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และองค์ประกอบต่างๆ ของผู้มารับคำปรึกษา

3. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาผสมผสานกันเพื่อช่วยให้เข้าใจผู้มาขอรับคำปรึกษาให้มากยิ่งขึ้น

4. การวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการหาสาเหตุของปัญหานั้นๆ จากการรวบรวมข้อมูลและการสังเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยการระบุถึงตัวปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา และการคาดคะเนผล

5. การแก้ปัญหา (Treatment) หรือการให้คำปรึกษา เป็นการช่วยเหลือให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้สำรวจตนเอง และสามารถพิจารณาเลือกอาชีพได้เหมาะสม หรือแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจทำได้โดยการให้ข้อมูลทางอาชีพ เพื่อช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษา พิจารณาถึงทางเลือกต่างๆ และสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง

6. ส่งตัวผู้มาขอรับคำปรึกษา (Refer) เป็นการช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาตระหนักว่าปัญหาของผู้มาขอรับคำปรึกษาอยู่เหนือความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งต้องได้รับความยินยอมจากผู้รับคำปรึกษา การส่งต่ออาจส่งไปยังหน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลที่เห็นว่าจะให้ความช่วยเหลือผู้มาขอรับคำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การติดตามผล (Follow – up) เป็นการติดตามผลดูว่า การให้คำปรึกษา บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

อรอนงค์ ธีบุญวัน (2539 : 206) ได้แบ่งขั้นตอนการให้คำปรึกษาตาม ทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลออกเป็น 7 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างสัมพันธภาพ
2. การสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม
3. การวินิจฉัย
4. การให้ข้อเสนอแนะ และช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาในการวางแผนโครงการ
5. การช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาได้ดำเนินการตามโครงการที่วางไว้
6. ชี้แนะตัวผู้รับคำปรึกษาไปรับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น
7. การติดตามผล

จากขั้นตอนของการให้คำปรึกษาที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การให้ คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล จะประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นสร้างสัมพันธภาพ ในขั้นนี้ผู้ให้คำปรึกษา จะสร้างบรรยากาศให้ผู้รับ คำปรึกษา รู้สึกอบอุ่นใจ สบายใจ อยากที่จะขอรับคำปรึกษา
2. ขั้นรวบรวมข้อมูล ในขั้นนี้ให้คำปรึกษาจะรวบรวมข้อมูลของผู้มารับ คำปรึกษาโดยใช้แบบทดสอบ แบบสำรวจ การสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักและเข้าใจตนเองว่ามีความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ องค์ประกอบต่างๆ ของ บุคคล
3. ขั้นการสังเคราะห์ เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ของบุคคลมาผสม ผสานกัน เพื่อให้เข้าใจผู้มารับคำปรึกษาให้มากยิ่งขึ้น
4. การวินิจฉัยปัญหา เป็นการศึกษาว่าปัญหาของผู้รับคำปรึกษา คือ ปัญหา อะไร มีสาเหตุมาจากอะไร และจะส่งผลต่อบุคคลในอนาคตอย่างไร
5. การคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น (Prognoses) เป็นการคาดการณ์ว่า บุคคลจะเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเองมากน้อยเพียงไร จะประสบอุปสรรค ในการปฏิบัติงานอะไรในภายภาคหน้า
6. การให้คำปรึกษา หรือการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะร่วมมือกับ ผู้รับคำปรึกษาในการหาแนวทางต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหลายๆ วิธี แล้วให้ผู้รับคำปรึกษา ตัดสินใจว่าจะเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง
7. การติดตามผล ในขั้นนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะติดตามผลว่า หลังจากให้ คำปรึกษาไปแล้ว ผู้รับคำปรึกษาสามารถแก้ปัญหาได้ประสบสำเร็จหรือไม่ ถ้าไม่สำเร็จจะได้ หาทางแก้ปัญหาต่อไป

1.2.6 เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล

นันทิกา แยมสรวล (2523 : 40) ได้กล่าวถึงเทคนิคในการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลไว้ดังนี้คือ

1. การแนะนำโดยตรง ใช้เมื่อผู้มาขอรับคำปรึกษาต้องการคำแนะนำโดยตรง หรือเมื่อรู้ว่า ความคิดของผู้มารับคำปรึกษา เป็นความคิดที่ผิดแน่ อันจะนำไปสู่ความล้มเหลว และความผิดหวัง

2. การชักจูง ใช้เมื่อผู้ให้คำปรึกษาแน่ใจว่าผู้มาขอรับคำปรึกษามีความสามารถอย่างนั้นในตัวเอง ผู้ให้คำปรึกษาจะหาเหตุผลและคำพูดมาชักจูงใจ ให้เขาปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือให้เขายอมรับความจริงตามผลของข้อมูล

3. การอธิบาย ใช้วิธีนี้เมื่อต้องการอธิบายขั้นตอนว่าควรเป็นอย่างไร โดยเอาข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษามาอธิบายให้เขาฟัง แล้วให้เขาตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการอธิบายเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ผลมากที่สุด

1.2.7 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา

ประทุม แป้นสุวรรณ (2523 : 204) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. เป็นผู้นำในการให้คำปรึกษา ทำตัวเป็นผู้ปกครอง ครูอาจารย์ โดยทำตัวเป็นผู้แนะนำสั่งสอน ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้และเข้าใจ และนำข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้เป็นประโยชน์

2. ผู้ให้คำปรึกษานอกจากจะทำหน้าที่แก้ปัญหาให้กับผู้รับคำปรึกษาแล้ว ยังต้องทำหน้าที่พัฒนาศักยภาพให้กับผู้รับคำปรึกษา

3. ในการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาต้องคำนึงถึงค่านิยม ปทัสถาน (Norms) ของสังคมด้วย จะปล่อยให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมเกินขอบเขตที่ค่านิยม และปทัสถานที่สังคมกำหนดไว้ไม่ได้

4. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางอาชีพเป็นหลัก โดยเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเด็ก

5. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้เตรียมข้อสนเทศเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ และเตรียมแบบทดสอบ แบบสำรวจไว้ให้พร้อม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เพื่อประกอบการให้คำปรึกษา ข้อมูลจากแบบทดสอบจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ วัชร ทรัพย์มี (2533 : 146 – 147) ได้อธิบายถึงบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. ต้องรับฟังอย่างตั้งใจ

2. สนทนากับผู้รับคำปรึกษาถึงเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้รับคำปรึกษากล่าวถึง
3. ให้ข้อเสนอแนะโดยทั่วๆ ไป และเฉพาะเจาะจงแก่ผู้รับคำปรึกษา
4. ผู้ให้คำปรึกษาอาจตั้งคำถามเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจตนเอง เช่น ผู้ให้คำปรึกษาถามว่าคุณรู้สึกอย่างไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

5. ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ข้อมูลแก่ผู้รับคำปรึกษา หรือช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม

6. ในกระบวนการให้คำปรึกษา นอกจากผู้ให้คำปรึกษาจะติดต่อกับผู้รับคำปรึกษา เขาอาจต้องสนทนากับผู้อื่นๆ เช่น พ่อแม่ ครูเพื่อน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

กล่าวโดยสรุปบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาในทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมากในการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจตนเองในเรื่องต่างๆ โดยมีความรู้ในเรื่องการใช้แบบทดสอบต่างๆ มีความรู้ในข้อมูล ข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและแนวทางอาชีพ และมีความเชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษา

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล

ปวรวรรณ ภาลิกา (2541 : 168) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางคหกรรมศาสตร์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ที่มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางคหกรรมศาสตร์ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ และกลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อสนเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบสอบถามทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางคหกรรมศาสตร์ โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ และโปรแกรมการให้ข้อสนเทศ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ และนักศึกษาที่ได้รับข้อสนเทศ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางคหกรรมศาสตร์ดีขึ้น หลังจากได้รับการให้ข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ นักศึกษาที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพและนักศึกษาที่ได้รับข้อสนเทศ มีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จิตติมา จงพิพัฒน์วณิชย์ (2539 : 167) ได้เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้ชุดแนะแนวเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 30 ลงมาจำนวน 20 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยที่กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้ชุดแนะแนว ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และนักศึกษาที่ได้รับการใช้ชุดแนะแนว มีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กับนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดแนะแนวมีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ศนิ จันทรทองดี (2538 : 162) ได้เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลที่มีต่อการตระหนักรู้ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการตระหนักรู้ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลมีการตระหนักรู้ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลมีการตระหนักรู้ด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาดีขึ้นไม่แตกต่างกัน

หงส์ นววงศ์วรกุล (2540 : 140) ได้เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มกับรายบุคคลที่มีต่อการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดจระเข้ใหญ่ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ที่มีการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อสายอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมาจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคล มีการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อสายอาชีพดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลมีการเตรียมตัวเพื่อศึกษาสายอาชีพดีขึ้นไม่แตกต่างกัน

1.4 เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ

ความหมายของการเลือกอาชีพ

ซูเปอร์ และไครท์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2528 : 64 ; อ้างอิงจาก Super and Crites.1968) กล่าวว่า การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการต่อเนื่องและในกระบวนการเลือกแนวทางอาชีพนี้จะแสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพของบุคคล โดยบุคคลจะเลือกอาชีพที่ห่างไกลจากความเป็นจริงในช่วงอายุต้น และระดับความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น

สำเนา ขจรศิลป์ (2527 : 3) กล่าวว่า การเลือกแนวทางอาชีพเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนซึ่งบุคคลที่จะตัดสินใจที่จะเลือกแนวทางอาชีพจะต้องรู้จักตัวเองในด้านความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เป็นอย่างดี นอกจากจะรู้จักตนเองดีแล้วผู้เลือกแนวทางอาชีพต้องรู้จักโลกของงาน คือรู้จักอาชีพโดยละเอียดหลายอาชีพ

กินซ์เบิร์ก (Ginzberg. 1966 :45-57) กล่าวว่า การเลือกแนวทางอาชีพเป็นกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตายไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียวแต่เป็นการตัดสินใจที่เป็นลำดับติดต่อกันไป แต่ละขั้นของกระบวนการมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของอายุแต่ละบุคคล ซึ่งกาลเวลาเหล่านี้จะไม่หวนย้อนกลับหลังไปอีก ดังนั้นเมื่อตัดสินใจแล้วจะกลับหลังไม่ได้ และจะจบลงด้วยการประนีประนอมระหว่างความสนใจ ความต้องการของตนเองกับความเป็นจริงในโลก

จากความหมายการเลือกอาชีพ สรุปได้ว่า การที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพนั้น บุคคลจะต้องรู้จักตนเอง รู้จักโลกของอาชีพหลายอาชีพ เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินใจให้เหมาะสมกับตนเองทั้งในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และบุคลิกภาพของตนเอง

1.4.1 กระบวนการการเลือกอาชีพ

กินซ์เบิร์ก ได้สรุปหลักของกระบวนการเลือกอาชีพไว้ดังนี้ (วัชร ทรัพย์มี. 2523 :24-25 ; อ้างอิงจาก Ginzberg.1960)

1. กระบวนการเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องซึ่งใช้เวลา นานกว่า 10 ปี
2. กระบวนการเลือกอาชีพ เป็นขั้นตอนที่ไม่ย้อนกลับ คือเมื่อพัฒนาแล้ว จะไม่ย้อนกลับไปที่มีลักษณะเช่นขั้นต้น ๆ อีก
3. กระบวนการเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่ผสมผสานความต้องการของบุคคลที่จะเลือกอาชีพให้สนองความต้องการ ความสนใจและเหมาะสมกับความสามารถของเขาให้มากที่สุดกับการตระหนักถึงโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพนั้นๆ จริง และข้อจำกัดต่างๆ เช่น ตำแหน่งงานน้อย ไม่มีทุนเรียนเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ สถาบันการศึกษาที่จะฝึกอาชีพรับนักศึกษาได้จำนวนจำกัด
4. การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการขั้นตอนเชื่อมโยงในแต่ละวัย ไม่ใช่เป็นการตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องในช่วงเวลาหลายปี
5. พัฒนาการด้านอาชีพได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ
 - 5.1 องค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง เป็นต้นว่า ความสามารถความถนัดของบุคคล โอกาสในสังคม
 - 5.2 องค์ประกอบด้านการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้

สามารถเลือกอาชีพได้ในขอบเขตกว้างขวางมากน้อยเพียงใด คือ ถ้าได้รับการศึกษามาก ช่องทางเลือกประกอบอาชีพจะมีมาก

5.3 องค์ประกอบด้านอารมณ์ คือในการเลือกอาชีพบางทีอาจมี องค์ประกอบด้านอารมณ์มาเกี่ยวข้องด้วย เช่น อยากเป็นนักแสดง เพราะอารมณ์ฝันว่าจะได้แต่งตัวสวยมีคนนิยมชมชื่น

5.4 องค์ประกอบเกี่ยวกับค่านิยมของบุคคล ค่านิยมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล เช่น นิยมเลือกอาชีพที่สังคมยกย่อง มีรายได้สูง เป็นต้น

จากกระบวนการเลือกอาชีพดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการเลือกอาชีพ เป็นการที่บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการ โดยมีการผสมผสานองค์ประกอบที่เป็น ส่วนตนเองและเลือกให้เหมาะสมกับความสามารถของตนมากที่สุด

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลเพื่อพัฒนาการวางแผนชีวิตด้านการ ศึกษาต่อ โดยพิจารณาจากคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความสนใจในอาชีพ ความถนัดทางการเรียน ความสามารถทางการเรียน ค่านิยม บุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับการ เลือกอาชีพ และอาชีพผู้ปกครอง

1.4.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

1.4.2.1 ทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของ

วิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) วิลเลียมสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2529 : 66-67 ; อ้างอิงจาก Williamson.1937) เป็นผู้นำแนวคิดในการให้คำปรึกษา โดยเน้นลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ดังนั้น วิลเลียมสันจึงตั้งทฤษฎีการเลือกอาชีพ ของเขาว่า “ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ” ซึ่งมีความเชื่อว่า “อาชีพ ของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการวินิจฉัยวิเคราะห์อย่างดี” และทฤษฎีนี้ มีรากฐานมาจากแนวคิดของจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลและจิตวิทยาประยุกต์ ที่กล่าวว่า แต่ละบุคคลประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น ความสามารถ ความถนัด เชาว์ปัญญา ความสนใจ ค่านิยม ความต้องการ และบุคลิกภาพ สำหรับการ เลือกอาชีพของแต่ละบุคคลนั้นแต่ละบุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพ ประกอบการพิจารณาของตนเอง พร้อมทั้งพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน เวลาและ ทุนทรัพย์ที่จะใช้เตรียมตัวประกอบอาชีพ

หลักการเลือกอาชีพ ของทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ บุคลิกภาพนี้ สอดคล้องกับหลักการเลือกอาชีพของพาร์สัน ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ ประการแรก คือ การวิเคราะห์ตนเองในด้านความสามารถ ความสนใจ ประการที่สอง คือ การวิเคราะห์อาชีพโดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการ

ของตลาดแรงงาน เวลา ทุนทรัพย์ที่ใช้เตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และ โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ และประการที่สาม คือ การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

นอกจากนี้ วิลเลียมสันยังเห็นว่าบุคคลแต่ละคนต่างประกอบด้วย แบบแผนของความสามารถหรือศักยภาพหรือลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลจะสัมพันธ์กับงานเฉพาะอย่างทีบุคคลนั้นต้องการ และนอกจากนี้บุคคลแต่ละคนต่าง ต้องการจะรู้จักลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพของตนเอง เพื่อจะได้ใช้ลักษณะและ องค์ประกอบดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ เป็น ทฤษฎีการเลือกอาชีพที่มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. บุคคลแต่ละคนที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากบุคคลอื่น ซึ่ง ลักษณะดังกล่าวสามารถสังเกต วัด และจัดจำแนกได้
2. อาชีพแต่ละอาชีพ ต้องการผู้ประกอบอาชีพที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่าง กันไป
3. การแนะแนวอาชีพ ควรเป็นกระบวนการที่จัดวางตัวบุคคลและงาน ให้เข้าคู่กันหรือสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม

1.4.2.2. ทฤษฎีการเลือกแนวทางอาชีพของฮอลแลนด์

จอห์นฮอลแลนด์ (John L. Holland) เป็นผู้สร้างแบบสำรวจความสนใจ ในอาชีพ และคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพ โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน 7 ประการดังนี้ (สมชาย สุจิรพงศ์สิน.2543 : 23-29 อ้างอิงจาก Holland. 1979 : 3-5)

1. บุคลิกภาพของบุคคลแบ่งเป็น 6 ลักษณะ ตามความสนใจในอาชีพ ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ งานช่างฝีมือและงานกลางแจ้ง (Realistic) งานวิทยาศาสตร์และ เทคนิค (Investigative) งานศิลปะ ดนตรีและวรรณกรรม (Artistic) งานบริการการศึกษา และสังคม (Social) งานจัดการและค้าขาย (Enterprising) และงานสำนักงานและเสมียน (Conventional) โดยมีอักษรย่อดังนี้ R I A S E C

บุคลิกภาพแต่ละลักษณะ เป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงผลักดัน ส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ กับวัฒนธรรมต่าง ๆ รอบตัวเขา เช่น ศักดิ์ตระกูล บิดา มารดา ครูอาจารย์ เพื่อน ระดับชั้นทางสังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จาก ประสบการณ์เหล่านี้ จะก่อให้เกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ จนกลายเป็นความสนใจ และ นำไปสู่ความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งจะกำหนดให้บุคคลมีการคิดรับรู้ และแสดงเอกลักษณ์ของตน เช่น บุคคลที่ชอบและสนใจในความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ก็มีแนวโน้มในการแสวงหา อาชีพเกี่ยวกับ ครู พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักประชาสัมพันธ์ ฯลฯ และเมื่อเกิด ความชำนาญ ความถนัดยิ่งขึ้นตรงกับลักษณะความสามารถของตนจึงแสดงบุคลิกภาพของตน ออกมา

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลแบ่งเป็น 6 ลักษณะ ตามความสนใจในอาชีพ ประเภทต่าง ๆ ข้างต้น สิ่งแวดล้อมแต่ละลักษณะนี้ถูกรอบงำโดยบุคลิกภาพ และเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงปัญหา และความกดดันบางประการ เมื่อมีบุคลิกภาพต่างกัน ความสนใจ ความถนัดก็ต่างกัน ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะหันเข้าหาบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน ฉะนั้นบุคคลในกลุ่มเดียวกันจึงมีอะไรที่คล้ายคลึงกัน

3. บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถของเขา ทั้งยังเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาทของเขา เช่น บุคคลที่ชอบคิดวิเคราะห์เหตุผล ก็จะแสวงหาสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยให้เขาได้ใช้ความสามารถนี้ให้ได้มากที่สุด จะเห็นได้ว่าความสนใจในอาชีพของบุคคล ย่อมขึ้นตรงกับการที่บุคคลนั้นได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางอาชีพที่ตรงกับบุคลิกภาพของเขา

4. พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม เมื่อเราทราบบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมของบุคคล ก็จะทำให้เราทราบถึงผลที่จะติดตามมาด้วย ได้แก่ การเลือกแนวทางอาชีพ การเปลี่ยนงาน ความสำเร็จในอาชีพ ความสามารถเฉพาะ พฤติกรรมทางการศึกษาและสังคม

5. ความสอดคล้องกัน บุคคลจะมีลักษณะของบุคลิกภาพที่เด่นชัด สอดคล้องกัน และอาจมีลักษณะอื่นแฝงอยู่ 2-3 รูปแบบ เช่น บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและงานกลางแจ้ง กับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจในอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานสำนักงาน และเสมียน กับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะดนตรีและวรรณกรรม เป็นต้น

6. ความแตกต่างกัน บุคคลจะมีบุคลิกภาพหรือสิ่งแวดล้อมที่เด่นชัดอยู่ลักษณะหนึ่ง แม้จะมีบุคลิกภาพอื่นปะปนอยู่บ้าง แต่บางคนอาจจะมีบุคลิกภาพลักษณะต่าง ๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกันจนยากต่อการชี้แนะให้แน่ชัดว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพลักษณะใด

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ เป็นการเลือกอาชีพที่เกิดจากการกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจ ความรู้ บุคลิกภาพ และความสามารถของบุคคล อาชีพเป็นวิถีชีวิต ส่วนสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นงานและทักษะ ทฤษฎีนี้จึงมีแนวคิดพื้นฐานสรุปได้ว่า

1. การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพ
2. ผลที่ได้จากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพจะแสดงถึงบุคลิกภาพในอาชีพนั้นด้วย

การกำหนดลักษณะบุคลิกภาพ

จอห์น ฮอลแลนด์ (สมชาย สุจิรพงศ์สิน.2543 : 34 ; อ้างอิงจาก Hulland.1973) ได้กำหนดลักษณะบุคลิกภาพความสนใจในอาชีพต่าง ๆ 6 ประเภท โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. ชี้แนะประสบการณ์ที่จะนำไปสู่ลักษณะเฉพาะของบุคคล
2. อธิบายให้ทราบเกี่ยวกับประสบการณ์ การนำไปสู่ลักษณะเฉพาะได้อย่างไร และลักษณะเฉพาะนำไปสู่พฤติกรรมได้อย่างไร
3. แยกแยะความเหมาะสมระหว่างบุคลิกภาพแต่ละลักษณะกับเหตุการณ์ทั้งเก่าและใหม่

รายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดบุคลิกภาพตามทฤษฎี มีดังนี้

1. บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจในอาชีพ ประเภทงานช่างฝีมือและงานกลางแจ้ง (Realistic) บุคคลกลุ่มนี้มีความพึงพอใจกับกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมสัมผัสได้ เช่น สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องจักรกลสัตว์และพืช แต่ไม่ชอบกิจกรรมด้านการศึกษาและการแพทย์ ดังนั้น บุคคลกลุ่มนี้จึงมีความสามารถด้านการช่าง เครื่องยนต์ การเกษตร ไฟฟ้า และเทคนิค แต่ขาดความสามารถทางด้านการศึกษาและสังคม

บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมเด่นชัด ดังนี้

1. พึงพอใจกับอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและงานกลางแจ้ง แต่ไม่ชอบอาชีพงานบริการทางการศึกษาและสังคม
2. ใช้ความสามารถทางการจัดการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่น ๆ
3. รับรู้ตัวเองว่าเป็นผู้มีความสามารถเกี่ยวกับทักษะทางด้านเครื่องจักรกลและกีฬา แต่ขาดความสามารถทางด้านการเข้าสังคมกับผู้อื่น
4. มีค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม และนิยมลักษณะภายนอกของบุคคล เช่นเงิน อำนาจ สถานภาพ เกียรติยศ

บุคลิกภาพโดยทั่วไปของบุคคลกลุ่มนี้ มีลักษณะดังนี้ ขี้อาย หัวอ่อน เปิดเผยจริงจัง แข็งแรง วัตถุนิยม เป็นธรรมชาติ เรียบง่าย พากเพียร อดทน เสมอต้นเสมอปลาย เก็บตัว ถ่อมตน มั่นคง มัธยัสถ์ ซื่อสัตย์ ไม่คิดลึก ไม่หมกมุ่น ไม่เพ้อฝัน

อาชีพที่สนใจ ได้แก่ อาชีพที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการทำป่าไม้ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ วิศวกรรมเหมืองแร่ วิศวกรยานยนต์ ช่างเทคนิค ช่างเครื่องบิน ช่างเครื่องยนต์ ผู้ช่วยทันตแพทย์ ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ผู้ดูแลสวนป่า ช่างทำกุญแจ คนขับรถบรรทุก ช่างทำบล็อกร ช่างตัดเสื้อ

2. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจในอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคนิค (Investigative) บุคคลกลุ่มนี้มีความพึงพอใจกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต สัญลักษณ์ การจัดระบบ การทดลองด้านกายภาพ ชีวภาพและประสบการณ์ทางธรรมชาติ เพื่อจะได้เข้าใจและควบคุมปรากฏการณ์นั้น ๆ แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชักชวน การเข้าสังคมและการเลียนแบบ ดังนั้น บุคคลเหล่านี้ จึงมีความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ และการคำนวณ แต่ขาดความสามารถทางด้านการโฆษณาชักชวน

บุคลิกภาพกลุ่มนี้ จะมีพฤติกรรมเด่นชัด ดังนี้

1. พึงพอใจกับอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคนิค แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขาย
2. ใช้ความสามารถทางการสังเกต ค้นคว้า แก้ปัญหาเกี่ยวกับงาน และเรื่องอื่น ๆ
3. รับรู้ตัวเองว่าเป็นผู้มีความสามารถในฐานะนักวิชาการ แต่ขาดทักษะด้านการเป็นผู้นำ

4. มีค่านิยมทางด้านวิทยาศาสตร์

บุคลิกภาพโดยทั่วไปของบุคคลกลุ่มนี้มีลักษณะดังนี้ ชอบวิเคราะห์ รอบคอบ ระมัดระวัง ชอบอ่านหนังสือ เป็นนักวิจารณ์ ใฝ่รู้ รักอิสระ ฉลาด เกือบตัว มีหลักการเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่าย อดทน เจียบขาด ถ่อมตน ไว้วางใจ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักเศรษฐศาสตร์ นักมนุษยศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ แพทย์ นักฟิสิกส์ นักเคมี นักชีววิทยา นักวางแผนเครื่องผลิตผล ผู้ช่วยแพทย์ในห้องทดลอง นักวิเคราะห์และทดสอบ นักจิตวิทยา ครูสอนคำนวณ จักษุแพทย์ ศัลยแพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ ผู้ควบคุมคอมพิวเตอร์ นักอุตุนิยมวิทยา นักธรณีวิทยา

3. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจในอาชีพ ประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม(Artistic) บุคคลกลุ่มนี้มีความพึงพอใจกับกิจกรรมที่เป็นนามธรรมอิสระ ไม่เป็นระเบียบแบบแผน ดังนั้นบุคคลกลุ่มนี้จึงมีความสามารถทางด้านศิลปะ ภาษา ดนตรี การละคร การเขียน แต่ขาดความสามารถทางด้านธุรกิจ งานสารบรรณ

บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมเด่นชัด เช่นนี้

1. พึงพอใจกับอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน
2. ใช้ความสามารถทางศิลปะแก้ปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่น ๆ

3. รับรู้ตัวเองว่าเป็นผู้มีความสามารถในการแสดงออก มีความคิดริเริ่ม มีพรสวรรค์ มีความเป็นหญิง ไม่ชอบเรียนแบบ ชอบอิสระ มีความสามารถทางด้านศิลปะและดนตรี คือการแสดง การเขียน การพูด แต่ขาดความสามารถทางด้านสารบรรณ

4. มีค่านิยมทางด้านศิลปกรรม

บุคลิกภาพโดยทั่วไปของบุคคลกลุ่มนี้มีลักษณะต่อไปนี้ จุกจิก ไม่เป็นระเบียบ เจ้าอารมณ์ มีอุดมคติ เพ้อฝัน ไม่จริงจัง ใจร้อน รักอิสระ ช่างคิด ไม่ชอบเลียนแบบ มีความคิดริเริ่ม ชอบแสดงออก

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ผู้กำกับการแสดง ครูสอนเต้นรำ ครูสอนละคร ครูสอนดนตรี ครูสอนภาษาอังกฤษ ครูสอนวรรณคดี ครูสอนศิลปะ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ นักแต่งเพลง ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้ตกแต่งอาคารภายใน

4. บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจในอาชีพประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม(Social) บุคคลกลุ่มนี้มีความพึงพอใจกับกิจกรรมที่ให้ความรู้ การฝึกหัด การพัฒนา การอนุรักษ์ และการสั่งสอน แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัตถุ เครื่องมือ เครื่องยนต์ เครื่องจักรกล ดังนั้น บุคคลกลุ่มนี้ จึงมีความสามารถทางมนุษยสัมพันธ์ เช่น งานประชาสัมพันธ์ งานบริการ งานวิชาการ แต่ขาดความสามารถทางการช่างและเทคนิค

บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมเด่นชัด ดังนี้

1. พึงพอใจกับประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม แต่ไม่ชอบประเภทงานช่างฝีมือ และงานกลางแจ้ง
2. ใช้ความสามารถในด้านสังคมแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานและเรื่องอื่นๆ
3. รับรู้ตัวเองว่าเป็นผู้มีความสามารถในฐานะคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น ชอบสอนและให้การฝึกอบรม แต่ขาดความสามารถทางด้านเครื่องจักรกลและวิทยาศาสตร์

4. มีค่านิยมทางด้านสังคมและจริยธรรม

บุคลิกภาพโดยทั่วไปของบุคคลกลุ่มนี้ มีลักษณะต่อดังนี้ มีอำนาจ ไม่ชอบให้ใครสั่ง น่าเชื่อถือ ให้ความร่วมมือ มีเมตตาริจิต กว้างขวาง ชอบบำเพ็ญประโยชน์ มีอุดมคติ มีความคิดลึกซึ้ง เมตตากรุณา จูงใจคนเก่ง มีความรับผิดชอบ ชอบเข้าสังคม รู้จักกาลเทศะ มีความเข้าใจเพื่อนมนุษย์

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการทางด้านสังคมสงเคราะห์ ผู้อำนวยการทางด้านบุคลากร ผู้จัดการโรงแรม ผู้จัดการร้านอาหาร ผู้ประสานงานให้คำปรึกษา ผู้ดูแลหอพัก ผู้ให้สัมภาษณ์ นักประวัติศาสตร์ พยาบาล ครูบรรณารักษ์ อาจารย์มหาวิทยาลัย

5.บุคลิกภาพของผู้สนใจในอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขาย

(Enterprising)

บุคคลกลุ่มนี้มีความพึงพอใจกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผนควบคุมผู้อื่น เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตเป็นสัญลักษณ์หรือเป็นระเบียบแบบแผน ดังนั้น บุคคลกลุ่มนี้จึงมีความสามารถด้านการเป็นผู้นำ การประชาสัมพันธ์ การชักชวน แต่ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์น้อยลง

บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมที่เด่นชัด ดังนี้

1. พึงใจกับอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขาย แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. ใช้ความสามารถทางด้านควบคุม นำผู้อื่น แก้ปัญหาเกี่ยวกับการงานและเรื่องอื่นๆ
3. รับรู้ตัวเองว่าเป็นผู้มีมีความสามารถในฐานะเป็นผู้กว้างขวาง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เข้าสังคมเก่ง เป็นผู้นำ การพูด แต่ขาดความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์

4. มีค่านิยมทางการเมืองและเศรษฐกิจ

บุคลิกภาพโดยทั่วไปของบุคคลกลุ่มนี้มีลักษณะต่อไปนี้ ชอบแสดงออก เสี่ยงภัย ทะเยอทะยาน กล้าซักถามโต้แย้ง คล่องแคล่ว ว่องไว ใจร้อน สนุกสนาน พึ่งพาตนเอง เปิดเผย ช่างพูด รักความก้าวหน้า เชื่อมั่นในตนเอง เข้าสังคมง่าย มองโลกในแง่ดี

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ วิศวกรรมอุตสาหกรรม นักวิจัย ตลาด นายธนาคารผู้จัดการขายประกัน ผู้ขายประกัน ผู้จัดการฝ่ายขาย ผู้จัดการร้านอาหาร พนักงานขายสินค้า ทนายความ ผู้พิพากษา โฆษกสถานีวิทยุกระจายเสียง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน นายหน้า นักจัดรายการโทรทัศน์ นักธุรกิจ พ่อค้า

6. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจในอาชีพประเภทสำนักงานและเสมียน (Conventional) บุคคลกลุ่มนี้มีความพึงพอใจกับกิจกรรมที่เป็นการจัดระบบหรือระเบียบ การเก็บรายงาน การจัดข้อมูล การคัดลอกข้อมูล การจัดหมวดหมู่รายงาน และข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข แต่ไม่ชอบกิจกรรมที่เป็นนามธรรม มีอิสระ ต้องการค้นคว้า ไม่เป็นระบบแบบแผน ดังนั้น บุคคลกลุ่มนี้ จึงมีความสามารถทางด้านงานสารบรรณ การคำนวณ งานธุรกิจ แต่ขาดความสามารถทางด้านศิลปะ

บุคคลกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมเด่นชัด ดังนี้

1. พึงพอใจกับอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน แต่ไม่ชอบอาชีพประเภทศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม

2. ใช้ความสามารถทางการจัดเก็บรวบรวมแก้ปัญหาเกี่ยวกับ
 การงานและเรื่องอื่น ๆ

3. รับรู้ตัวเองว่าเป็นผู้มีความสามารถในฐานะผู้ชอบเลียนแบบ
 จัดระเบียบงานสารบรรณ และตัวเลข แต่ขาดความสามารถทางด้านศิลปะ

4. มีค่านิยมทางด้านธุรกิจ และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ
 บุคลิกภาพโดยทั่วไปของบุคคลกลุ่มนี้มีลักษณะดังนี้ ชอบเลียนแบบ
 ไม่จินตนาการ ขาดความริเริ่ม เชื่อฟัง ยุติธรรม วางท่า มีสมรรถภาพ ไม่ยืดหยุ่น รับคำสั่ง
 อ่อนน้อม เรียบร้อย พากเพียร คล่องแคล่ว เจ้าระเบียบ เยือกเย็น

อาชีพที่กลุ่มบุคคลนี้สนใจ ได้แก่ ผู้ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์
 นักบัญชี ผู้ดูแลสินค้าในสต็อก ครูสอนบริหารธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน ผู้ประเมินผล
 เสมียนจ่ายเงิน เสมียนติดต่อการค้า เจ้าหน้าที่ธุรกิจ ตัวแทนฝ่ายขาย ผู้เบิกเงิน ผู้ช่วย
 บรรณารักษ์ ผู้หาคำในการพิมพ์หนังสือ เลขานุการฝ่ายบุคคล

1.4.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการเรียน

ความสามารถทางการเรียนผู้วิจัยจะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
 นักเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กูด และคณะ (Good and others.1973 :7) ได้ให้ความหมายของ
 ผลสัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความสำเร็จ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะ หรือ
 การประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะอัน
 เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้ผลจากการทดสอบของครูผู้สอน
 หรือ ผู้รับผิดชอบในการสอน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน

ไพศาล หวังพานิช (2523 :137) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง
 คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมและประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือเกิดจากการสอน

อัจฉรา สุขารมณ์ และ อรพินทร์ ชูชม (2530 : 10) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์
 หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่ง
 อาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์
 ทางเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัว
 ของบุคคล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการเรียน

สวัสต์ บันเทิงสุข (2510 : 84) ได้ทำการสำรวจปัญหาและความต้องการ
 เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2510 จำนวน 245 คน

พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความต้องการเลือกอาชีพในระดับมหาวิทยาลัย น้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ประมวล วิทยากร (2520 : 120) ศึกษาค่านิยมในการเลือกอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเลือกอาชีพหมวดงานที่ใช้วิชาชีพและวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพหมวดงานทหาร งานกลสิกรรม งานบริการ เป็นต้น หมวดอาชีพที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงไม่เลือกเลย คือ การค้า

จากผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น จะเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียน

1.4.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความถนัดทางการเรียน

ความหมายของความถนัดทางการเรียน

บิงแฮม (จินตนา อินทรทัศน์ .2541 : 25 ; อ้างอิงจาก Bingham.1937 :18) มองความถนัดอยู่ในรูปของความพร้อมและศักยภาพของคนในการทำงาน และสามารถให้นิยามอนาคตถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งจึงให้ความหมายของความถนัดว่า ความถนัดคือ สภาวะอันแสดงความเหมาะสมของบุคคลที่สำคัญประการแรก คือ ความพร้อมของบุคคลในการเพิ่มพูนความชำนาญให้แกตนเองหรือศักยภาพของบุคคลนั้น และอีกประการหนึ่งคือ ความพร้อมที่จะสนใจในความสามารถนั้นๆ

อาแมนและกล็อค (Ahmann and Glock.1968 : 16) ได้ให้ความหมายของความถนัดว่า เป็นสมรรถวิสัยของบุคคลที่จะเรียนรู้

ครอนบัค (Cronbach.1970 : 38) กล่าวว่า ความถนัดทางการเรียนหมายถึง กลุ่มความสามารถทางสมองที่ร่วมกันทำงานเพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จในกิจกรรมทางปัญญา

ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ (2525 : 41) กล่าวว่าความถนัดหมายถึงความสามารถที่บุคคลได้รับประสบการณ์ ฝึกฝนตนเอง และมีการสั่งสมไว้มากจนเกิดเป็นทักษะพิเศษเด่นชัดด้านใดด้านหนึ่งพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมด้านนั้นได้ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความถนัดทางการเรียน

ไมเยอร์ (Myers. 1959 : 3218A) ได้ใช้แบบทดสอบความถนัดชุด DAT ทดสอบนักศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในนิวยอร์ก ซิตี้ คอมมิวนิตี คอลเลจ ได้แก่ สาขาสุขภาพฟัน เลขานุการ ช่างไฟฟ้า ช่างกล และการขายปลีก ผลการทดสอบพบว่า ความถนัดสามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนวิชาชีพของนักศึกษาได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวางแผนการศึกษาต่อ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน

คำว่า การวางแผน (Planning) มาจากคำภาษาละตินว่า Planum ซึ่งหมายถึง พื้นราบ (Flat Surface) ตามความหมาย การวางแผนได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง ซึ่งมี นักวิชาการทางการบริหารหลายท่านได้มีแนวคิดแตกต่างกันดังนี้

เทอร์รี่ (อุทัย บุญประเสริฐ.2527 :13 ; อ้างอิงจาก George R Terry.1960) ได้กล่าวถึงการวางแผน คือ การศึกษารายละเอียดข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้วกำหนดภาพของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มองการณ์ไปข้างหน้าอย่างมีระบบโดยอาศัยการคาดคะเนอย่างมีเหตุผล แล้วกำหนดสิ่งที่ต้องปฏิบัติจัดทำว่า จะต้องทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ไซมอน (Simon.1967 : 152) ได้อธิบายความหมายของการวางแผน ไว้ว่า การวางแผนคือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอในอนาคตเกี่ยวกับการประเมินข้อเสนอต่าง ๆ ที่มีให้เลือกเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุความสำเร็จตามข้อเสนอแนะนั้น ๆ การวางแผนเป็นเรื่องของความคิดที่มีเหตุผลสามารถปรับปรุงใช้ได้ในอนาคต

แอดคอฟ (อุทัย บุญประเสริฐ.2527 : 13 ; อ้างอิงจาก Russell L. Achoff.1970) ได้กล่าวว่า การวางแผนหมายถึงการกำหนดรูปแบบของอนาคตที่ต้องการแล้ว กำหนดแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น

แฮริสัน (อุทัย บุญประเสริฐ.2527 :13 ; อ้างอิงจาก Frauk E. Harison.1978) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร และจะให้ใครทำ

อนันต์ เกตุวงศ์ (2516 : 2) ได้อธิบายการวางแผนไว้ว่า การวางแผนคือ กิจกรรมหรืองานในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางสำหรับดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด อันจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. จะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนาคต
2. จะต้องเป็นการกระทำ
3. จะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลของการกระทำด้วย ซึ่งหมายถึงกำหนดวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มีเหตุผล มีปัญหาตัวเลขและข้อมูล ประกอบด้วยการพิจารณากระทำดังกล่าวซึ่งเป็นการกระทำที่ติดต่อกัน

สมพงศ์ เกษมสิน (2521 : 14) ได้กล่าวถึงการวางแผนไว้ด้วยว่าการวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวินิจฉัย เพื่อเลือกกำหนดวิธีปฏิบัติงานที่เห็นว่าดีที่สุด โดยพิจารณาจากข้อมูล ข่าวสารและกรณีแวดล้อมต่าง ๆ การวางแผนเป็นการใช้ความคิด ใช้จินตนาการ

คาดคะเนวิธีการ เพื่อเลือกแนวทางที่ดีที่สุด เพื่อกำหนดเป้าหมายและวางโครงการในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2528 :2) ได้ให้ความหมายของการวางแผนได้อย่างสอดคล้องกันว่า “การวางแผนเป็นกระบวนการ ซึ่งบุคคลหรือองค์การทำการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับงานบางอย่างที่จะกระทำในอนาคต กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนที่เป็นชุดกิจกรรมที่ต่อเนื่องกัน”

จากแนวคิดและความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะคาดการณ์ว่าจะต้องปฏิบัติตนเองอย่างไรในอนาคตเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ความสำคัญของการวางแผน

อุทัย บุญประเสริฐ (2527 :18) อธิบายว่า การวางแผนคือการกำหนดไปในอนาคตว่าต้องการจะทำอะไร ทำอย่างไร และมีวิธีปฏิบัติและผลที่จะเกิดของการกระทำในอนาคตอย่างไร โดยใช้หลักวิชาการ เหตุผล รวมทั้งตัวเลข ข้อมูลและปัญหาประกอบด้วย จึงทำให้ผู้ปฏิบัติหรือนักบริหารได้ทราบแน่ชัด ซึ่งเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การทำงานที่ถูกต้องอย่างได้ผลด้วย ดังนั้นวิชาการและนักบริหารมักจะกล่าวว่า “ถ้าปราศจากการวางแผนแล้ว การตัดสินใจ และการกระทำมักจะเป็นไปตามยถากรรม”

จอห์นสัน (สุภัทรา วังชากร.2541 : 33 ; อ้างอิงจาก Johnson. 1977) ได้กล่าวว่า “การปราศจากการวางแผน ระบบไม่สามารถเปลี่ยนและปรับให้เข้ากับพลังทาง สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างออกไปได้” ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของบุคคล

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2533 : 56) กล่าวว่า การวางแผนการศึกษาต่อมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคลและสังคม เหตุผลว่า ถ้าบุคคลมีทัศนคติการเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของตนเอง บุคคลก็ไม่ยอมแพ้โชคชะตา ไม่มีชีวิตที่สิ้นหวัง ใช้ชีวิตไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความสุขในการประกอบอาชีพ มีรายได้ในการเลี้ยงชีพ สังคมและเศรษฐกิจก็จะพัฒนาให้คนมีคุณภาพ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษาต่อ

งานวิจัยในประเทศ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการอบรมการวางแผนชีวิตและอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยปิดของรัฐ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2531 สาขาศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยปิดในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมมีทัศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต และวุฒิภาวะทางอาชีพ สูงกว่านักศึกษากลุ่มที่ไม่ได้รับการอบรม และพบว่าหลังจากอบรมไป

แล้ว 6 เดือน คณะนักศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคตและวุฒิภาวะทางอาชีพไม่แตกต่างจากการสอบหลังเสร็จสิ้นการอบรมทันที

งานวิจัยในต่างประเทศ

วาร์ด (Ward.1991 : 4023 ; อ้างอิงจาก สุภัทธา วังชากร.2541 :35) ได้ศึกษาผลของการจัดการอบรมการวางแผนชีวิตและอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 28 คน ในกิจกรรมอบรม เกี่ยวข้องกับการสำรวจข้อมูลทางอาชีพ การวางแผนอาชีพและทักษะการสื่อสาร การหางาน พบว่า นักเรียนที่เข้ารับการอบรมการวางแผนชีวิตและอาชีพ มีคะแนนด้านการรู้จักตนเอง ความรู้ความเข้าใจในอาชีพต่าง ๆ และวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น

แมกนุสัน (Magnuson.2000 : 89-101 ; อ้างอิงจาก ชัยวัฒน์ วารี. 2545 :9) ได้ศึกษาความสำคัญของการวางแผนชีวิตด้านอาชีพของนักเรียนระดับประถมศึกษา ความสัมพันธ์ของประสบการณ์วัยเด็กตอนต้นและตอนกลางกับการวางแผนชีวิตด้านอาชีพและได้นำเสนอประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง 5 ประเด็น คือ (1) พัฒนาการของวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ (2) การวางแผนชีวิตด้านอาชีพโดยเน้นทักษะต่างๆ (3) การตระหนักรู้ด้านอาชีพและการสำรวจอาชีพที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ (4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของแต่ละบุคคล (5) ทฤษฎีพัฒนาการของเด็ก

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การวางแผนการศึกษาต่อการเป็น การสำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นของบุคคลที่มีความมุ่งหวังในอนาคตของตนให้ดีขึ้น ทั้งยังต้องมีกระบวนการตัดสินใจที่ดีในการเลือกเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทิศทางที่ชัดเจนมากขึ้น ทำให้ทราบเกี่ยวกับศักยภาพและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อันจะเป็นผลดีต่อการจัดระบบการวางแผนของตนให้มีประสิทธิภาพ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

3.1 ความหมายของการตัดสินใจ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2528 : 76) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อว่า หมายถึง การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพที่ตรงกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของเขา เมื่อบุคคลสามารถตัดสินใจได้ถูกต้อง เขาย่อมจะมีความสุขมากกว่าในการเรียนและโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการออกมาประกอบอาชีพย่อมจะมีสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น การที่จะช่วยให้บุคคลได้เกิดความเข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้

ซูเปอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2529 : 90 ; อ้างอิงจาก Super.1957) กล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลขึ้นอยู่กับการทำงานที่เขาเลือกนั้นทำให้เขาสามารถแสดงบทบาทตามความต้องการของเขาได้ ทั้งในโลกส่วนตัวของบุคคลและโลกของความเป็นจริง

แพตเทอสัน (Patterson. 1980 : 107) มีความเห็นว่า การตัดสินใจ หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปสู่การเสี่ยง โดยมีการรวบรวมและประเมินข้อมูลมีทางเลือกหลายทาง และมีสิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญ อันนำไปสู่การตัดสินใจเลือก

ชูล (Shull. 1970 :31) ให้นิยามกระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการของมนุษย์เกี่ยวพันทั้งในแง่มุมบุคคลและสังคม การตัดสินใจจะเกิดจากการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งมาจากข้อเท็จจริง และค่านิยมของแต่ละคนที่จะเลือกทางที่คิดว่าสนองความมุ่งมาดปรารถนาและความต้องการได้

ชูชาติ ศิวกาญจน์ (2536 : 64) สรุปการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่จะเลือกทางเลือกซึ่งมีอยู่ 2 ทาง หรือมากกว่า โดยตัดสินใจเลือกในทางที่เห็นว่าดีที่สุด หรือเป็นประโยชน์มากที่สุดสำหรับตนเอง

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam.1972 :89) ได้ความหมาย กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง การเลือกปฏิบัติจากทางเลือกหลายวิธี

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่ากระบวนการตัดสินใจ เป็นการเลือกแนวทางที่จะปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งมีทางเลือกมากกว่า 2 ทางขึ้นไป และหาแนวทางเลือกให้เหมาะสม และเป็นประโยชน์กับตนเองมากที่สุด

3.2 แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจ

ทฤษฎีบรรทัดฐาน หรือปทัสฐาน (Normative or Prescriptive Theory) ทฤษฎีนี้ได้เสนอกระบวนการตัดสินใจที่มนุษย์ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยกำหนดเป็นรูปแบบที่ค่อนข้างแน่นอน เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ (ชัยพร วิชาวุธ. 2525 :340)

1. กลุ่มทฤษฎีตัดสินใจตามหลักเหตุผล (Rational Comprehensive Decision-Making) เป็นกลุ่มซึ่งตั้งอยู่บนฐานคติ 2 ประการ คือ ประการแรกในการกำหนดนโยบาย สามารถจัดเรียงลำดับความสำคัญของเป้าหมายได้ ตลอดจนจัดเรียงลำดับความต้องการและคุณค่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ประการที่สอง สามารถพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ได้ทุกทางเลือก พร้อมคำนวณถึงผลดี ผลเสียของแต่ละทางได้ทั้งนี้เพื่อทำการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จต่อไป อัลนาร์ต และฟิวส์แมน (Arnold and Feldman. 1988 : 396)

2. กลุ่มทฤษฎีส่วนเพิ่มและการปรับส่วน (Incrementalism) เป็นกลุ่มปฏิเสฐาน

คติพื้นฐานของกลุ่มทฤษฎีการตัดสินใจตามหลักเหตุผลอย่างสิ้นเชิง โดยกล่าวนักบริหารจะตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งมักจะอาศัยรากฐานข้อมูลความจริงของการตัดสินใจครั้งก่อนที่มีอยู่แล้ว และคำนึงเพียงส่วนหนึ่งที่แตกต่างกันจากการตัดสินใจครั้งก่อนๆ เพราะในทางปฏิบัติแล้วเป็นไปได้ที่ผู้ตัดสินใจจะสามารถพิจารณาทางเลือกต่างๆ พร้อมทั้งผลดีผลเสียของแต่ละทางได้ เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลา ความรู้ งบประมาณ รวมทั้งทรัพยากรข้อมูลต่างๆ อีกด้วย (สมปราชญ์ จอมเทศ. 2516 : 105)

3. กลุ่มทฤษฎีแบบผสม (Mixed Scanning) เป็นกลุ่มทฤษฎีที่พยายามนำเอาส่วนดีของทั้งสองกลุ่มมาผสมผสานกัน โดยการแก้ไขจุดอ่อนของตัวแบบทั้งสองที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค โดยเสนอให้ผู้ทำการตัดสินใจพิจารณาเลือกอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ความสนใจกับทางเลือกใดเป็นพิเศษ ก็ให้นำทางเลือกนั้นมาพิจารณาอย่างถี่ถ้วนอีกครั้งหนึ่ง (สมปราชญ์ จอมเทศ. 2516:106)

3.3 ประเภทของการตัดสินใจ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2528 :28) ได้แบ่งประเภทการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจที่ผลลัพธ์เป็นที่รู้จัก (Decisions with Centrainty)
2. การตัดสินใจที่มีการเสี่ยงที่พอคำนวณได้ (Decisions with Measured Risk) ในกรณีนี้ผลลัพธ์อาจไม่แน่นอนเหมือนในข้อแรก แต่พอจะคาดคะเนโดยใช้หลักความน่าจะเป็นมาพิจารณาประกอบ

3. การตัดสินใจผลลัพธ์ไม่เป็นที่รู้ (Decisions with Uncentrainty) ในการเลือกตัดสินใจแต่ละทางนั้นไม่สามารถคาดเดาว่าผลลัพธ์จะออกมาอย่างไร ฉะนั้นผลที่จะทำการตัดสินใจ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางสติปัญญา การประเมินและมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้วย

ก่อ สวัสดิพานิช (2519 : 172-179) แบ่งการตัดสินใจออกเป็น 4 ชนิดคือ

1. การตัดสินใจตามประเพณี หมายถึง การตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจยึดขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ
2. การตัดสินใจตามใจ หมายถึง การตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจยึดตนหรืออารมณ์ของตนเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

3. การตัดสินใจตามสภาวะการณ์ หมายถึง การตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจไม่ได้เตรียมตัวเพื่อตัดสินใจล่วงหน้าและตัดสินใจแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่แปรผันไป

4. การตัดสินใจโดยอาศัยเหตุและผล หมายถึง การตัดสินใจของผู้ตัดสินใจอย่างมีระบบระเบียบ นับตั้งแต่ การวิเคราะห์ปัญหา การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และตีความข้อมูล โดยผู้ตัดสินใจจะยึดเหตุผลเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

กรีนวูด (สมชาย สุจิรพงศ์สิน.2543 : 65 - 82 อ้างอิงจาก Greenwood. 1969) ได้แบ่งการตัดสินใจออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. การตัดสินใจแบบปิด (Closed Decision Models) คือการตัดสินใจที่ทราบกลุ่มของทางเลือกทั้งวิธีการปฏิบัติ และผลของวิธีการปฏิบัติ โดยพิจารณาจัดอันดับความเหมาะสมของทางเลือก และเลือกทางเลือกหรือกลุ่มโดยกระบวนการเลือกที่มีเหตุผล

2. การตัดสินใจแบบเปิด (Opened Decision Models) คือ การตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ๆ ของผู้ตัดสินใจเอง เช่น บุคลิกภาพ การรับรู้เป้าหมาย และแนวทางเลือกต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจ ของผู้ตัดสินใจและบทบาทของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กร และสังคมโดยกรณีนี้ผู้ตัดสินใจจะตัดสินใจบนพื้นฐานความพอใจ

3.4 กระบวนการหรือขั้นตอนการตัดสินใจ

สโตนเนอร์ (Stoner.1987 : 177-182) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเพื่อสั่งการหรือเลือกทางซึ่งอาศัยเหตุผล ที่สอดคล้องกับ กอร์ดอน (Gordon. 1991: 244-248)

1. วิเคราะห์และกำจัดขอบเขตของปัญหา รวมถึงการพิจารณาองค์ประกอบของสถานการณ์นั้นๆ ข้อจำกัดที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจ และความเป็นไปของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่

2. การตั้งวัตถุประสงค์ หมายถึง การแยกแยะเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจ พร้อมทั้งเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดที่ครอบคลุมคุณภาพ การยอมรับและความถูกต้อง

3. การค้นหาทางเลือก เป็นขั้นตอนที่ทำการตัดสินใจ รวบรวมข้อเท็จจริงศักยภาพของการยอมรับทางเลือกแต่ละทางเลือกที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยง่าย

4. การประเมินทางเลือกในเรื่องความเป็นไปได้ ค่าใช้จ่าย ความเที่ยงตรง ความเสี่ยง ความไม่แน่นอนของผลที่จะเกิดขึ้น เป็นอย่างไรในแต่ละทางเลือกเพื่อเลือกทางที่จะช่วยให้แก้ปัญหาได้

5. การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสม สอดคล้องที่สุด

6. การประเมินการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยการทบทวนทุกขั้นตอนที่ผ่านมา พร้อมทั้งไม่เลือกกำหนดแผนการประเมิน และระยะเวลาที่จะต้องประเมินผลไว้ตั้งแต่เริ่มต้น

7. ตัดสินใจปฏิบัติตามทางเลือก

ดิงค์เลจ (นวลศิริ เปาโรหิตย์.2528 : 45 ; อ้างอิงจาก Dinklage.1977) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการตัดสินใจ โดยมีการวางแผนอย่างรอบคอบ ซึ่งมี 7 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหาว่าคืออะไร ในขั้นนี้บุคคลจะต้องทราบเสียก่อนว่าเขาจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใด และต้องตระหนักว่าเขามีสิ่งที่ต้องคิดตัดสินใจ ขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เป็นขั้นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่จะช่วยในการตัดสินใจ บุคคลต้องรู้ศิลปแห่งการเข้าใจข้อมูลว่าอะไรเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของเขา แหล่งของข้อมูลจะได้มาจากไหนและจะได้ข้อมูลนั้นมาอย่างไร ซึ่งข้อมูลบางชนิดจะได้มาจากภายนอก และข้อมูลบางชนิดต้องแสวงหามาจากภายในตนเอง

ขั้นที่ 3 รู้จักทางเลือกที่มีอยู่ จากการรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 2 อาจทำให้บุคคลเริ่มมองเห็นช่องทางในการเลือกมากขึ้น ถ้าทางเลือกมีไม่มาก เขาอาจใช้ความคิดถึงทางเลือกอื่นที่น่าจะเป็นไปได้มาพิจารณาประกอบเมื่อได้ทางเลือกพอสมควร ก็ให้เขาเขียนทางเลือกลงในกระดาษ

ขั้นที่ 4 การชั่งน้ำหนักตัวเลือกแต่ละตัว บุคคลจะต้องลองพิจารณาในแต่ละทางเลือกว่ามีผลดี ผลเสียอย่างไรต่อชีวิตของเขา

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเลือก ถ้าบุคคลทำขั้นที่ 4 เรียบร้อยแล้ว เขาก็พร้อมที่จะตัดสินใจเลือก ส่วนใหญ่จะเป็นตัวเลือกที่เขียนไว้ในขั้นที่ 4 ซึ่งอาจจะเลือกมากกว่า 1 อันดับ ถ้าทางเลือกนั้นเป็นความต้องการของเขา

ขั้นที่ 6 การดำเนินการ เมื่อตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรเรียบร้อยแล้ว บุคคลก็พร้อมที่จะดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจไว้ในขั้นที่ 5

ขั้นที่ 7 การทบทวนการตัดสินใจและผลที่ได้รับ เมื่อบุคคลได้ปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว บุคคลจะพบว่า การตัดสินใจเลือกของเขาสามารถช่วยแก้ปัญหาในขั้นที่ 1 หรือไม่ ถ้าผลการตัดสินใจสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ เขาจะยึดการตัดสินใจนั้น แต่ถ้าไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาเขาได้ เขาต้องเริ่มกระบวนการคิดใหม่อีกครั้ง โดยเริ่มที่ขั้นที่ 2 หรือขั้นที่ 3

จะเห็นได้ว่าความสามารถในการตัดสินใจจะต้องทำเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนจึงจะทำให้การตัดสินใจนั้นมีความเหมาะสม มีเหตุผลและประสบความสำเร็จสูงสุด ตั้งแต่การทำความเข้าใจกับปัญหา จนมาถึงการปฏิบัติตามทางเลือกที่ได้ตัดสินใจของบุคคลนั้น

3.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

สามารถจำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ตัวผู้ตัดสินใจซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ทำให้การตัดสินใจของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน (ก๊อ สวัสดิพานิช.2519 : 172) ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ความรู้ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา วิธีการตัดสินใจ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีผลกระทบต่อตัดสินใจ ความรู้ และประสบการณ์เป็นประเด็นหนึ่งในการที่จะบอกถึงการตัดสินใจที่ดี ซึ่งเมื่อนำมาประกอบกับการตัดสินใจจะช่วยให้มีความคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้น รากิช และคนอื่น ๆ (สมชาย สุจิรพงศ์สิน.2543 :16 ; อ้างอิงจาก Rakich and others.1977 : 242)

1.2 การรับรู้เป็นพฤติกรรมเริ่มต้นของการตัดสินใจ ทำให้เข้าใจปัญหา

มากขึ้น มีส่วนที่ทำให้ผู้ที่ทำให้ผู้ทำการตัดสินใจมองสถานการณ์ปัญหาหรือสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

1.3 ค่านิยม คือ หลักเกณฑ์พื้นฐานที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ (โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน. 2529 : 36)

1.4 ความเชื่อ เกิดจากความคิด ความรู้ที่กระทำเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเกิดจากการรับข้อมูลที่เป็นจริง หรือข้อมูลที่อาจทำให้ไขว้เขว ความเชื่อเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก จากความเชื่อเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่มีการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน โดยขบวนการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งแสดงออกมาทางพฤติกรรมของบุคคล (สุพัตรา สุภาพ. 2523 : 52)

2. สถานการณ์ในการตัดสินใจ ได้แก่ ความเร่งด่วนทางด้านเวลา ขนาด โครงสร้าง ราคิต และคนอื่น ๆ (สมชาย สุจิรพงศ์สิน. 2543 :17 ; อ้างอิงจาก Rakich and others. 1977 : 245)

3. สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม บุคคลมักตัดสินใจตามเศรษฐกิจสังคมที่เป็นอยู่ หรือไม่ก็ปรับเศรษฐกิจ สังคมให้เข้ากับตนเอง (ก่อ สวัสดิพานิช. 2519 :177)

วุฒิชัย จ้านงค์ (2528 : 256-258) กล่าวว่าปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ การรับรู้ ค่านิยม และบุคลิกภาพ

1. การรับรู้ (Perception) จะมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลให้แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะจะมีอิทธิพลในสถานะการณ์การตัดสินใจที่ไม่แน่นอน ข้อมูลในการตัดสินใจไม่เพียงพอ และยังมีบทบาทสำคัญเมื่อจะต้องตัดสินใจเลือกทางที่ไม่มีข้อแตกต่างกันมากนัก ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการรับรู้ได้แก่ ประสบการณ์ ค่านิยมของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และลักษณะทางกายภาพของแต่ละบุคคล

2. ค่านิยม (Values) เป็นกรอบมาตรฐานซึ่งใช้เป็นกรอบทางเลือกของคนจากทางเลือกต่าง ๆ ถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจ ค่านิยมอาจจะเรียนรู้มาจากพ่อแม่ เพื่อน ผู้ร่วมงานพื้นฐานทางสังคม สื่อมวลชนและอื่น ๆ

3. บุคลิกภาพ (Personality) ของผู้ตัดสินใจแต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเช่น บางคนอาจจะมีบุคลิกกล้าเสี่ยง กล้าได้กล้าเสีย บางคนชอบรีรอในการตัดสินใจ บางคนชอบทดลอง เมื่อพบเหตุการณ์เดียวกันผู้ตัดสินใจที่มีบุคลิกภาพต่างกันจะเลือกในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน

จากแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ของบุคคลส่วนมากจะพิจารณาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

3.5.1 องค์ประกอบของการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออย่างเหมาะสมนั้น ผู้ที่จะศึกษาควรตระหนักในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย.2536 : 4)

1. มองตนเองอย่างรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับโลกของตน บุคคลจะต้องรู้จักวิเคราะห์และสำรวจตนเอง พิจารณาลักษณะรวม ๆ ของตนเองทุกแง่ทุกมุม จนเกิดความเข้าใจและรู้ในข้อดีข้อเสีย ข้อบกพร่องอย่างแท้จริงเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1.1 อุปนิสัยและบุคลิกภาพ คือลักษณะและคุณสมบัติทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กริยาท่าทาง การแสดงออกทางไหวพริบ ความเชื่อมั่น ความมั่นคงทางอารมณ์ รวมทั้งรู้จักทักษะ ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และค่านิยมของตนเอง

1.2 สุขภาพอนามัยและลักษณะทางร่างกาย ได้แก่ ความแข็งแรง อ่อนแอ โรคประจำตัว ความสูง น้ำหนัก ความผิดปกติทางสายตา ฯลฯ

2. เป้าหมายของชีวิต บุคคลควรจะรู้ว่าเขาต้องการทำอะไรกับชีวิตของเขา การวางแผนเป้าหมายของชีวิตจะต้องอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงของแต่ละบุคคล

3. มองการศึกษาอย่างรู้จักโลกของการศึกษา คือการรู้จักแสวงหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา หลักสูตรและสาขาวิชาเรียน ระยะเวลาเรียน คุณสมบัติเฉพาะแต่ละสาขา ค่าใช้จ่ายในการศึกษา รวมทั้งวุฒิที่ได้รับเมื่อสำเร็จการศึกษา

4. ตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออย่างชาญฉลาด ในขั้นนี้เป็นการผนึกความคิดและประสานสัมพันธ์ระหว่างตนเอง ข้อมูลทางการศึกษา โดยพิจารณาจากข้อ 1-3 ประกอบการตัดสินใจให้เหมาะสมกับตนเองและความเป็นไปได้มากที่สุด

สำหรับการเลือกสาขาวิชาที่เรียนในห้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเองนั้น ผู้ที่จะศึกษาต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพของแต่ละคน เนื่องจากบุคคลแต่ละคน ย่อมมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ หรือนิสัยใจคอ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2530 : 20 ; อ้างอิงจาก เฉลียว บุรีภักดี. 2512 : 2) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าหมายถึงบุคลิกภาพคือลักษณะส่วนรวมของบุคคล ซึ่งปรากฏทางร่างกาย นิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมที่อาจจะมองเห็นได้ชัดเจนกระทั่งพฤติกรรมหรือความรู้สึกนึกคิดที่มองเห็นได้ยาก" ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะแต่ละคนนั้นหากบุคคลรู้และเข้าใจ บุคลิกภาพของตนจะสามารถมองตนได้ตามสภาพความเป็นจริง ย่อมช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกแนวทางชีวิต การศึกษา และอาชีพได้อย่างสอดคล้องกับตัวเองได้มากที่สุด

จากเอกสารและความหมายขององค์ประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ สรุปได้ว่า การศึกษาต่อไม่ว่าระดับที่สูงขึ้น ผู้ที่จะศึกษาต่อต้องมีความรู้ความเข้าใจในตนเองและโลกกว้างทางการศึกษา และตัดสินใจเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมกับตนเอง

3.6 ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกแนวทางอาชีพ

3.6.1 ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Trials and Factors Theory) ทฤษฎีเลือกอาชีพทฤษฎีนี้มีหลักการว่า บุคคลใช้วิจารณญาณตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ทฤษฎีนี้เน้นถึงบุคคลว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกันในความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ งานแต่ละชนิดต้องการลักษณะและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน ฉะนั้นบุคคลที่แตกต่างกันจะเลือกประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ทฤษฎีนี้ใช้หลักการจากการเลือกอาชีพของ แฟรงค์ พาร์สัน (Frank Parsons) โดยมีหลักการเลือกอาชีพดังนี้ ไครท์ (Crites.1969 :90-91)

1. การวิเคราะห์ตนเอง โดยบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเอง เช่น ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ฐานเศรษฐกิจ สภาพการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัว

2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพต่าง ๆ

3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเอง และวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน

ทฤษฎีนี้เน้นว่าบุคคลเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของตนเองประกอบการพิจารณาลักษณะของอาชีพ และนอกจากนี้บุคคลแต่ละคนมีการเลือกอาชีพแตกต่างกันตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.6.2 ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอเลต (Gelatt's Decision Making Theory)

ทอลเบิร์ต (ศุภวดี บุญญวงศ์.2528 : 138-139 ; อ้างอิงจาก Tolbert. 1974) กล่าวถึง ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอเลตว่าเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจมีลักษณะเป็นวัฏจักรตามธรรมชาติ แบ่งเป็นขั้น ๆ ดังนี้ คือ

1. กำหนดเป้าหมายในการเลือก โดยกำหนดตัวเลือกตามความต้องการในการเลือกอาชีพ อาจมีตัวเลือกหลาย ๆ อย่างก็ได้

2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลือกเหล่านั้น ถ้าหากเป็นตัวเลือกการศึกษาก็ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร หลักสูตร จำนวนผู้เรียนที่สถานศึกษารับไว้ และค่าใช้จ่าย เป็นต้น ถ้าเป็นการเลือกอาชีพก็ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของ

ตลาดแรงงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ สวัสดิการที่ได้รับ รายได้ และการฝึกอบรม เพื่อเข้าสู่อาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอีกด้วย เช่น ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถและเจตคติ

3. นำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหรือการศึกษาที่ได้รวบรวมไว้แล้วนั้น มาเปรียบเทียบกับข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อทำนายถึงความเป็นไปได้ และผลที่เกิดขึ้นหลังจากการตัดสินใจเลือกแล้ว

4. ทำความกระจ่างกับระบบค่านิยมของตนเอง แล้วนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกตัวเลือกที่เหมาะสมกับตนเองให้มากที่สุด

5. ประเมินตัวเลือกทั้งหมดแล้วตัดสินใจแบบเด็ดขาด หรือแบบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมอีก ถ้าเป็นการตัดสินใจแบบเด็ดขาด บุคคลก็จะประเมินถึงการทำนายผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้นอีกครั้ง เพื่อความมั่นใจ และถ้าหากเป็นการตัดสินใจแบบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมอีก บุคคลก็จะกลับไปสู่ขั้นที่ 2 ใหม่ ดำเนินการจนครบทุกขั้นจนสามารถตัดสินใจได้

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ สรุปได้ว่า บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพได้จะต้องมีการใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์ตนเอง วิเคราะห์อาชีพ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายให้แน่นอน โดยรวบรวมข้อมูลที่มีเกี่ยวกับตนเองและอาชีพมาประเมินตัวเลือกเพื่อตัดสินใจ

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ซัลลิแวน (Sullivan.1976 : 3430A) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลด้านอาชีพเกี่ยวกับการตัดสินใจที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเคนตักกี จำนวน 128 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลด้านอาชีพเกี่ยวกับการตัดสินใจมีวุฒิภาวะทางอาชีพดีขึ้น

เดนตัน (Denton.1988 :69) ได้ศึกษาสิ่งที่อิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า เพศ เชื้อชาติ ค่านิยมเจตคติ สะสมและขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน

งานวิจัยในประเทศ

อรอนงค์ แจ่มผล (2525 : 78) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันของวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาปีที่สอง ผลปรากฏว่า วุฒิภาวะทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ทิพย์มาศ พิมลศักดิ์ (2530 :52) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียน

ที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดการแนะแนวอาชีพกับการสอนปกติ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

อำไพพรรณ สุกุลธนาศร (2538 :63) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ธิติมา จงพิพัฒน์วิเศษ (2539 : 59) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้ชุดแนะแนวเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการตัดสินใจดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

จากผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การที่นักเรียนจะตัดสินใจวางแผนชีวิตด้านการศึกษาต่อได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยในการตัดสินใจ เช่น ความสามารถ ความสนใจ สถิติปัญญา ผลการเรียนรู้ เศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนช่วยสนับสนุนในการตัดสินใจ ยิ่งถ้านักเรียนได้รับการพัฒนาโดยให้คำปรึกษา การให้ข้อเสนอแนะก็จะทำให้นักเรียนมีการวางแผนชีวิตทางการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษาต่อ

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ

ความหมาย ความสำคัญของการศึกษา

กรมวิชาการ (2541 : 17) ให้ความสำคัญในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาวน์ปัญญา มีความรู้และทักษะเฉพาะตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคม ด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 ได้ระบุว่า “การศึกษาระดับอุดมศึกษาหลังการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา และความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ สร้างกำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพ

ชั้นสูง เพื่อให้พัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ

พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง (2535 : 36-38) ได้กล่าวถึงการแนะแนวการศึกษาต่อว่าเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลหรือนักเรียนรู้จักเลือกและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และสามารถวางแผนการศึกษาต่อของตนได้เหมาะสม โดยช่วยให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจวิชาที่จะเรียนและต้องวางจุดมุ่งหมายที่แน่นอนของชีวิตไว้ให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งการที่จะช่วยให้เด็กหรือนักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับสภาพที่แท้จริงของตนเองผู้แนะแนวต้องมุ่งส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านสติปัญญาและความสามารถ โดยพิจารณาจากผลการเรียน ความสนใจ และทัศนคติที่มีต่อการเรียน ความเข้าใจในการเรียน
2. ด้านความถนัด เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ทราบว่า ตนเองมีความถนัดเป็นพิเศษในด้านใดบ้าง
3. สุขภาพร่างกาย เพื่อให้ให้นักเรียนที่จะศึกษาเล่าเรียนวิชาที่เหมาะสมกับตนเองบุคคลที่อ่อนแอเจ็บไข้ได้ป่วยอยู่เสมอเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ดังนั้นจึงต้องพิจารณาเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองก่อนเลือกวิชาเรียน
4. สุขภาพจิตอันเกิดจากปัญหาทางบ้าน อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจอย่างมาก ความไม่สงบสุขภายในครอบครัว ปัญหาการแตกแยกของครอบครัวจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเรียนได้ ทำให้การเรียนต่ำลงและขาดประสิทธิภาพในการเรียน
5. ทุนทรัพย์ เป็นสิ่งสำคัญในการเลือกวิชาเรียน ก่อนที่เลือกวิชาเรียนนักเรียนต้องดูว่าตนเองมีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะใช้จ่ายในการเรียนวิชานั้น ๆ ได้หรือไม่ ถ้ามีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายก็ต้องเลือกเรียนวิชาเรียนที่มีค่าใช้จ่ายน้อย

4.2 เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2524

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

หลักการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ

3. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญามีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ
3. สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน
7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงานเต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตนตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาต่อไปนี้

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	6	หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้

1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้
----------	---	------------------

วิทยาศาสตร์	6	หน่วยการเรียนรู้
พื้นฐานวิชาชีพ	6	หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อย 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษา

ภาษาไทย

ภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

พลานามัย

ศิลปะ

2.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์

2.5 กลุ่มวิชาอาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค

3.2 กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

วิชา	ชั้น ม.4 - ม.6		
	จำนวนหน่วยการเรียนรู้		
	บังคับ		เลือกเสรี
	แกน	เลือก	
1. ภาษาไทย	6	-	เลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ อีก อย่างน้อย 45 หน่วยการเรียนรู้ (ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธจะต้อง เลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี)
2. สังคมศึกษา	6	-	
3. พละนามัย	3	3	
4. วิทยาศาสตร์	-	6	
5. พื้นฐานวิชาชีพ	-	6	
6. คณิตศาสตร์	-	-	
7. ภาษาต่างประเทศ	-	-	
8. ศิลป	-	-	
9. อาชีพ	-	-	
รวมจำนวนหน่วยการเรียนรู้	15	15	
	30		
กิจกรรม			
1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรม ในสถานศึกษา สังกัดกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2532	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค		
2. กิจกรรมแนะแนว และ หรือกิจกรรม แก้ปัญหา และ หรือกิจกรรมพัฒนา การเรียนรู้	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค		
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน			

หมายเหตุ

การเลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรีของผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ จะต้องเลือกเรียน
รายวิชาพระพุทธศาสนา ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี

แนวดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวางตามความถนัดและความสนใจ
 2. จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ
 3. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
 4. จัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
 5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ได้มีโอกาสหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
 6. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
 7. ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม
 8. ให้ท้องถิ่นปรับรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดทำรายวิชาที่สนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน
 9. ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยม และพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
 10. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย
- หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1. เวลาเรียน

- 1.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนโดยปกติประมาณ 3 ปี
- 1.2 ในปีการศึกษาหนึ่ง ให้แบ่งเป็นภาคเรียนปกติ 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์โรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์นั้นเวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอนจะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ
- 1.3 ในสัปดาห์หนึ่งโรงเรียนต้องเปิดเรียนไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละไม่น้อยกว่า 7 คาบ คาบละ 50 นาที โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างน้อย 25 คาบ และจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวง

ศึกษาธิการ 1 คาบ และจัดกิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ อีก 2 คาบ เวลานอกเหนือจากนี้ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาเพิ่มเติมตามความสนใจและปฏิบัติกิจกรรมอิสระ

2. หน่วยการเรียนรู้

รายวิชาใดที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนให้มีจำนวนหน่วยการเรียนมากขึ้น หรือน้อยลงเป็นไปตามสัดส่วน

3. วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี

3.1 ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับ และวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร สำหรับภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนจะเลือกเรียนได้ 2 ภาษาเท่านั้น

3.2 การจัดทำรายวิชาบังคับเลือกและเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและการใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนและการโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

5. เกณฑ์การจบหลักสูตร

5.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างอย่างน้อย 75 หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน ต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

5.2 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ของวิชาบังคับทั้งหมด

5.3 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียนรู้

5.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยต้องมีเวลาเข้าร่วมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน และต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

6. การแก้ไขหลักสูตร

ในกรณีที่มีการยกเลิก เพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลงรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ทำเป็นประกาศหรือคำสั่งของกระทรวง

4.3 ประเภทกลุ่มวิชาในการศึกษาต่อสายสามัญ

กลุ่มวิชาเรียนสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

1. กลุ่มวิทย์-คณิต เน้นเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
2. กลุ่มคณิต-อังกฤษ เน้นเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ
3. กลุ่มภาษาอังกฤษ-ฝรั่งเศส/เยอรมัน เน้นเรียนทางด้านภาษาศาสตร์
4. กลุ่มภาษาอังกฤษ - ทั่วไป เน้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ สังคม ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

4.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 วิทยาลัยอาชีวศึกษา

1. การเรียนการสอน

การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนดและนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินร่วมกันได้ สามารถโอนผลการเรียนและขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

2. เวลาเรียน

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคฤดูร้อนได้อีกตามเห็นสมควร

2.2 ในกรณีการเรียนแบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนสัปดาห์ละ 5 วันวันละไม่เกิน 7 คาบ คาบละ 50 นาที โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนไม่เกิน 35 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ให้รวมการจัดกิจกรรมอย่างน้อย 2 คาบต่อสัปดาห์

3. หน่วยกิต

3.1 การเรียนภาคทฤษฎี 1 คาบต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 16 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผลไม่น้อยกว่า 18 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 การเรียนภาคปฏิบัติ 2-3 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 32-40 คาบเรียน โครงสร้างรวมกับเวลาของการวัดผลไม่น้อยกว่า 36-54 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

3.3 รายวิชาที่มีการฝึกงาน หรือการทำโครงงาน หรือการทำโครงการวิชาชีพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชาและกิจกรรม ดังนี้

4.1 หมวดวิชาพื้นฐาน

4.2 หมวดวิชาชีพ

4.2.1 วิชาชีพพื้นฐาน

4.2.2 วิชาชีพเฉพาะ

4.2.3 วิชาเลือก

4.2.4 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ

4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

4.4 กิจกรรม

จำนวนหน่วยกิตแต่ละรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

5. การฝึกงานหรือการทำโครงการหรือการทำโครงการวิชาชีพ

5.1 ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการฝึกงานในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่อง ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชาหรือทำโครงการ หรือโครงการวิชาชีพ กำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต ยกเว้นผู้เรียนตามโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท

5.2 การตัดสินผลการเรียนและการให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ๆ

5.3 ภาคเรียนที่มีการฝึกงาน ให้เพิ่มเวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาเป็น 2 เท่าของภาคเรียนปกติ

6. การเข้าเรียน

พินิจความรู้และคุณสมบัติของผู้เข้าเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 พ.ศ.2538

7. การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 พ.ศ.2538

8. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

8.1 สอบได้รายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

8.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้าง

8.3 ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

8.4 เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินทุกภาคเรียน

8.5 สำหรับนักเรียนในระบบทวิภาคี ต้องสอบผ่านมาตรฐานฝีมือ

9. กิจกรรม

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยม ส่งเสริมการทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทะนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม วินัยในตนเอง โดยการคิดวิเคราะห์ วางแผน ลงมือปฏิบัติ และประเมินผล

10. การแก้ไขและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

10.1 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจในการแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงและยกเลิกประเภทวิชาและสาขาวิชา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

10.2 ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง และยกเลิกรายวิชาหรือเนื้อหาวิชา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

4.5 ประเภทสาขาวิชาในการศึกษาต่อสายอาชีพ

การจัดการศึกษาวิชาชีพของกรมอาชีวศึกษา จำแนกได้ดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา.2536. 16-17)

1. การจัดการศึกษาวิชาชีพ มี 5 ประเภทวิชา ได้แก่

- 1.1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
- 1.2 ประเภทวิชาคหกรรม
- 1.3 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
- 1.4 ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม
- 1.5 ประเภทวิชาเกษตรกรรม

2. หลักสูตรที่เปิดสอนในสังกัดกรมอาชีวศึกษา มี 10 ระดับ

- 2.1 ระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)
- 2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
- 2.3 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
- 2.4 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
- 2.5 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างฝีมือ (ปชม.)
- 2.6 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพระยะสั้น
- 2.7 ระดับหลักสูตรเสริมวิชาชีพมัธยม
- 2.8 ระดับหลักสูตรอาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น
- 2.9 ระดับฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่
- 2.10 ระดับหลักสูตรอาชีวศึกษา เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษาต่อ

งานวิจัยในประเทศ

จูนินทร์ บุญชุ่ม (2527 :48-49) ได้ศึกษาปัญหาการเลือกแผนการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนอญวิทยายาลัย พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาการเลือกแผนการเรียนต่างกัน คือ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนตามความต้องการของครอบครัว และปัญหาด้านความรู้ทางอาชีพ นักเรียนที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรมมีปัญหาการเลือกแผนการเรียน ด้านการเงิน และด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนตามความต้องการของครอบครัว มากกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการและค้าขาย ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีปัญหาการเลือกแผนการเรียนด้านการเงินมากกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เวทซ์ คลาร์ค และโจนส์ (นียดา พงศ์พาศำนาญเวช.2535 :104 ; อ้างอิงจาก Weitz, Clarke, and Jones.1955) ได้ทำการวิจัยถึงความสัมพันธ์ของการเลือกสาขาที่ต้องการศึกษาต่อกับผลการเรียนในปัจจุบัน พบว่า นักเรียนหญิงที่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อ จะมีการเตรียมตัวในการเรียนปัจจุบันและมีผลการเรียนดีกว่านักเรียนชายที่ไม่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อ ส่วนนักเรียนหญิงที่ไม่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อ จะมีผลการเรียนในปัจจุบันไม่แตกต่างกับนักเรียนหญิงที่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อ

ดอบบินส์ (Dobbins.1969 :2958 -A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความปรารถนาและความมุ่งหวังทางด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรัฐหลุยส์เซียนา พบว่า บิดามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุตรมากกว่ามารดา ส่วนมารดามีอิทธิพลมากกว่าบิดาในด้านการเลือกศึกษาต่อของบุตร

จากผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลในการเลือกศึกษาต่อและเลือกสาขาวิชาในระดับที่สูงขึ้นของนักเรียน ได้แก่ ผลการเรียน อาชีพผู้ปกครอง เศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของนักเรียนและผู้ปกครอง มีส่วนในการช่วยสนับสนุนให้นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. วิธีจัดกระทำข้อมูล

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 90 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการให้คำปรึกษาการวางแผนการศึกษาต่อเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน โดยสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่สมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และมีขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 360 คน ตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

2.2 ผู้วิจัยตรวจแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนในข้อ 2.2 ที่มีคะแนนแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อที่อยู่ในระดับต่ำ จำนวน 90 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน จากประชากรที่สมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและ

องค์ประกอบ

วิธีดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ และคุณลักษณะของผู้เรียนแต่ละสาขาวิชา และการเตรียมตัวศึกษาต่อ จากตำรา เอกสาร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ โดยศึกษาจากแบบสอบถามการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ของ ชัยวัฒน์ วารี (2545 : 44-52) และแบบสอบถามการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อของหงษ์ นววงศ์วรกุล (2540 : 73-80) และจิตติมา จงพิพัฒน์วินิชย์ (2539 : 141-149) เป็นแนวทางในการสร้างข้อความให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3. นำแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ จำนวน 10 สถานการณ์ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ตรวจสอบข้อความ และพิจารณาเนื้อหาของข้อความและภาษาที่ใช้ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 10 สถานการณ์ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยสถิติ t-test โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :215-217) หลังจากนั้นจึงคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

1.5 นำแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อที่คัดเลือกแล้วตามข้อ 4 จำนวน 10 สถานการณ์ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :200-202) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

ลักษณะของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

1. แบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ เป็นสถานการณ์สมมติเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อนักเรียนอ่านแล้วสมมติว่าสถานการณ์นั้นเกิดขึ้นกับตนเอง นักเรียนจะมีการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร

ตัวอย่างแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

โปรดอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วพิจารณาตามความเห็นของนักเรียนว่าถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะมีการวางแผนอย่างไร สำหรับการวางแผนการศึกษาต่อ นั้นจะประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 รู้ว่าเป้าหมายที่ต้องตัดสินใจคืออะไร เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถบอกเป้าหมายจากสถานการณ์ได้

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 3 รู้จักทางเลือกที่มีอยู่ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถบอกได้ว่ามีทางเลือกใดบ้างในการตัดสินใจเลือกเพื่อจะได้ไปสู่เป้าหมาย

ขั้นที่ 4 การพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถบอกได้ว่าทางเลือกแต่ละทางมีผลดีผลเสียต่อตนเองอย่างไร ทางเลือกใดมีน้ำหนักดีกว่าและจะนำไปสู่เป้าหมายได้หรือไม่

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดได้

ขั้นที่ 6 การดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถวางแผนการศึกษาต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้ โดยคำนึงถึงอุปสรรค และวิธีดำเนินการแก้ไข

สำหรับการตอบให้นักเรียนตอบให้ครบทั้ง 6 ขั้นตอน

ตัวอย่างสถานการณ์

00. มานิตย์ เรียนอยู่ชั้น ม.3 มีความใฝ่ฝันที่จะเป็นช่างอากาศยานในสายการบินเป็นผู้ที่มีหลักการ มีเหตุผล ชอบความอิสระ ชอบทำงานกับวัตถุ มีความใฝ่รู้ สนใจงานทางด้านเครื่องกลผลการเรียน 5 ภาคเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 3.0 เขาเรียนอ่อนในวิชาคณิตศาสตร์ แต่วิชาภาษาอังกฤษ มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีมาก แต่พ่อแม่ไม่ต้องการเนื่องจากมีฐานะดี และต้องการให้เขาเรียนต่อสายสามัญแผนการเรียนวิทย์-คณิต มากกว่าสายอาชีพ เพื่อให้เขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยคณะวิศวกรรมศาสตร์เครื่องกล

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. เป้าหมายการศึกษาต่อของมานิตย์ คือ เรียนต่อสายอาชีพสาขาวิชาช่างยนต์
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ มีความใฝ่รู้ ชอบทำงานกับวัตถุ สนใจทางด้านเครื่องกล ชอบความอิสระ มีเหตุผล เรียนวิชาภาษาอังกฤษดีมาก ฐานะดี
3. ทางเลือกที่มีอยู่ของมานิตย์ มี 2 ทาง ได้แก่
 - 3.1 เรียนต่อสายอาชีพสาขาช่างยนต์
 - 3.2 เรียนต่อสายสามัญแผนการเรียนวิทย์-คณิต

4. พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
 - 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี ได้เรียนสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ
ข้อเสีย ครอบครัวยังไม่สนับสนุน
 - 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี เรียนได้ผลการเรียนเฉลี่ยดี ครอบครัวยังสนับสนุน
ข้อเสีย คณิตศาสตร์เรียนอ่อน ทำให้ไม่มีความสุขในการเรียน
 5. การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมคือ เรียนต่อสายอาชีพสาขาช่างยนต์
 6. มานิตย์ควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร
 - 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น เรียนจบ ปว.ช. สาขาช่างยนต์ทำคะแนนให้ดีและสอบเข้าสถาบันการบิณฑลเรือน
 - 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว ศึกษาต่อสถาบันการบิณฑลเรือนหลักสูตรปริญาตรี หลักสูตรเทคโนโลยีการบิณฑลิต
 - 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ ผู้ปกครองไม่สนับสนุน
 - 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ปรึกษากับผู้ปกครองถึงแนวทางศึกษาต่อและความต้องการของตนเอง
- เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้
1. ถ้านักเรียนตอบคำถามแต่ละสถานการณ์ถูกต้องตามที่เฉลย ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน
 2. คำตอบตั้งแต่ข้อ 2 - 6 ของแต่ละสถานการณ์ไม่ถูกต้องหรือมีไม่ครบให้คะแนน 0 คะแนน
 3. ตอบคำถามข้อที่ 1 ถูกจึงพิจารณาข้อ 2 - 6 ต่อไป
- ผู้วิจัยจัดเกณฑ์ในการจัดระดับการวางแผนการศึกษาต่อ จากสถานการณ์ 10 สถานการณ์ ให้คะแนนเต็ม 140 คะแนน โดยแต่ละสถานการณ์จะแยกเป็นรายด้านและใช้เกณฑ์ดังนี้
00. ตัวอย่างข้อคำถามสถานการณ์ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง

เป้าหมายการศึกษาต่อของมานิตย์ คือ.....

8-10 คะแนน หมายถึง รู้จักและเข้าใจตนเองอยู่ในระดับมาก

4-7 คะแนน หมายถึง รู้จักและเข้าใจตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

0-3 คะแนน หมายถึง รู้จักและเข้าใจตนเองอยู่ในระดับน้อย
 00. ตัวอย่างข้อคำถามสถานการณ์ด้านความรู้และความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อ

ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่

ทางเลือกที่มีอยู่ มี.....ทาง คือ

ทางเลือกที่ 1.....

ทางเลือกที่ 2.....

28-40 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อมาก

14-27 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อปานกลาง

0-13 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อน้อย

00. ตัวอย่างข้อคำถามสถานการณ์ด้านการบวบการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ

พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก

ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....

ข้อเสีย.....

ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....

ข้อเสีย.....

การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....

34-50 คะแนน หมายถึง มีกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกได้เหมาะสมมาก

17-33 คะแนน หมายถึง มีกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกได้ปานกลาง

0-16 คะแนน หมายถึง มีกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกได้น้อย

00. ตัวอย่างข้อคำถามสถานการณ์ด้านการดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ

กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....

กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....

อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....

มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

28-40 คะแนน หมายถึง มีการวางแผนการศึกษาต่อมาก

14-27 คะแนน หมายถึง มีการวางแผนการศึกษาต่อปานกลาง

0-13 คะแนน หมายถึง มีการวางแผนการศึกษาต่อน้อย

การแปลความหมายการให้คะแนนโดยรวมทั้งหมด 10 สถานการณ์ ผู้วิจัยจัดระดับเกณฑ์เฉลี่ยดังนี้

ระดับมาก หมายถึงค่าเฉลี่ย 94.00-140.00

ระดับปานกลาง หมายถึงค่าเฉลี่ย 47.00-93.00

ระดับน้อย หมายถึงค่าเฉลี่ย 0.00-46.00

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Trait-Factor Approach) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล เอกสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และการศึกษาต่อสายอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2. สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยเลือกและกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยครั้งนี้ ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้หลักแนวคิดในการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของธิตีมา จงพิพัฒน์วณิชย์ (2539) ศนิ จันทรทองดี.(2538) หงส์ นววงศ์วรกุล.(2540) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

3. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิคือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ พิจารณาวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ และผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำมาทดลองใช้

4. นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร ตามโปรแกรมให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ กล่าวคือผู้วิจัย ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30-16.30 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้ดำเนินการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (One Group Pretest-Posttest)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
A	T1	X	T2

ความหมายของสัญลักษณ์

A แทน กลุ่มตัวอย่าง

T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน การพัฒนาการวางแผนชีวิตด้านการศึกษาต่อ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 360 คน ตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ และคัดเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายและจากประชากรที่สมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อก่อนการทดลองไว้เป็นคะแนนการทดสอบครั้งแรก (Pretest)
2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาหลังเลิกเรียนในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.30-16.30 น. ครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 12 ครั้ง ใน 6 สัปดาห์ ครั้งที่ 1 12 เป็นการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ ครั้งที่ 2-11 ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการวางแผนการศึกษาต่อ สถานที่ห้องกิจกรรมแนะแนว
3. ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่ออีกครั้ง หลังจากนักเรียนได้รับการพัฒนาการวางแผนการศึกษาต่อโดยใช้การคำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ
4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา

ครั้งที่	วันเดือนปี	โปรแกรมการให้คำปรึกษา
1	21 ม.ค.46	ปฐมนิเทศ
2	23 ม.ค.46	รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความถนัดและความสามารถทางการเรียน
3	28 ม.ค.46	รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความสนใจและค่านิยม
4	30 ม.ค.46	รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
5	4 ก.พ.46	รู้จักข้อมูลการศึกษาต่อสายสามัญ

ครั้งที่	วันเดือนปี	โปรแกรมการให้คำปรึกษา
6	6 ก.พ.46	รู้จักข้อมูลการศึกษาต่อสายอาชีพด้านช่างอุตสาหกรรม, เกษตรกรรม
7	11 ก.พ.46	รู้จักข้อมูลการศึกษาต่อสายอาชีพด้านพาณิชยกรรม, คหกรรม และศิลปกรรม
8	13 ก.พ.46	กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อสายสามัญ
9	18 ก.พ.46	กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อสายอาชีพ
10	20 ก.พ.46	การดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ
11	25 ก.พ.46	การเตรียมตัวตนเองในการศึกษาต่อ
12	27 ก.พ.46	ปัจฉิมนิเทศ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 :73-74)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 คำนวณเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 79-80)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200 – 202)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ โดยวิธีการของการแจกแจงที (t - distribution) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 215 - 217)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
$\bar{X}_H$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2 แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S_L^2 แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_H แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการวางแผนการศึกษาต่อก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มทดลองโดยใช้สูตร t-test for dependent sample ตามสูตรของการทดสอบความแตกต่างของข้อมูล (t-Dependent) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูล ดังนี้

- N แทน จำนวนประชากรที่ใช้กลุ่มตัวอย่าง
- n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มด้านการวางแผน
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
- S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลโดยใช้สูตร t-test ตามสูตรของการทดสอบความแตกต่างของข้อมูล
t – Dependent (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 104)
- * แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล โดยภาพรวม

2. เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ในแต่ละขั้นตอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ ในแต่ละขั้นตอนและโดยภาพรวม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ (n =12)

ขั้นตอนการวางแผนการศึกษาต่อ	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลอง				t
	คะแนนสูงสุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	คะแนนสูงสุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
การรู้จักและเข้าใจตนเอง	99	8.25	1.13	มาก	120	10.00	0.00	มาก	5.32**
ความรู้และความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อ	368	30.66	3.31	มาก	480	40.00	0.00	มาก	4.69**
กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ	365	30.41	3.57	ปานกลาง	593	49.41	0.79	มาก	17.59**
การดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ	270	22.50	7.92	ปานกลาง	480	40.00	0.00	มาก	36.11**
การวางแผนการศึกษาต่อโดยภาพรวม	1102	91.83	6.61	ปานกลาง	1673	139.41	0.79	มาก	26.83**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบโดยภาพรวมมีการวางแผนการศึกษาต่อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาการวางแผนการศึกษาต่อเป็นขั้นตอน พบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ด้านความรู้และความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อ ด้านกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ และด้านการดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ อยู่ในระดับมากและเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้
เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อน
และหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อสูงขึ้นหลังจากได้
รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีคะแนน
การวางแผนการศึกษาต่อตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 90 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา
เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อ
ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน โดยสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่สมัครใจ
เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบและมีขั้นตอน
ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 360 คน ตอบแบบสอบถาม
การวางแผนการศึกษาต่อ

2.2 ผู้วิจัยตรวจแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนในข้อ 2.2 ที่มีคะแนนแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อที่อยู่ในระดับต่ำแล้วสอบถามความสมัครใจในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

1. แบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 360 คน ตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ และคัดเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและที่สมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จำนวน 12 คน โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อก่อนการทดลองไว้เป็นคะแนนการทดสอบครั้งแรก (Pretest)

2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาหลังเลิกเรียนในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.30-16.30 น. ครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 12 ครั้ง ใน 6 สัปดาห์ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 12 เป็นการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ ครั้งที่ 2 -11 ให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการวางแผนการศึกษาต่อ สถานที่ห้องกิจกรรมแนะแนว

3. ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่ออีกครั้ง หลังจากนักเรียนได้รับการพัฒนาการวางแผนการศึกษาต่อโดยใช้การคำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ ไปสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร แล้วนำมาตรวจหาคะแนน และหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ทดสอบความแตกต่างของการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 : 73-74)
 - 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 : 79-80)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 : 200-202)
 - 2.2 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ โดยวิธีการแจกแจงค่าที (t - distribution) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2538 : 215-217)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างของการวางแผนการศึกษาต่อก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยใช้สูตร t - Dependent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

การวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อสูงขึ้นหลังการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ และเมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอน ขั้นการรู้จักและเข้าใจตนเอง ขั้นความรู้และความ

เข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อ ชั้นกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ และขั้นตอนการวางแผนการศึกษาต่อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบมีคะแนนการวางแผนการศึกษาต่อเพิ่มขึ้นหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบสามารถนำมาใช้พัฒนาวิธีการวางแผนการศึกษาต่อได้ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มได้พิจารณาคุณลักษณะและองค์ประกอบของตนเอง ได้แก่ การทดสอบความถนัดทางการเรียนสำรวจค่านิยมในอาชีพ ความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของวิลเลียมสัน (Williamson) ซึ่งมีความเชื่อว่าอาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการพิจารณาพิจารณาอย่างดี และเป็นไปตามหลักการเลือกอาชีพของพาร์สัน (Parsons) ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3 ประการ ประการแรก คือการวิเคราะห์ตนเองในด้านความสามารถ ความสนใจ ประการที่สอง คือการวิเคราะห์อาชีพโดยที่บุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน ทักษะที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ และประการที่สาม คือการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มมีการคาดการณ์อย่างมีหลักเกณฑ์ว่าควรเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาใดจึงจะเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

นอกจากนี้การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนในกลุ่มได้พิจารณาเลือกอาชีพโดยทำแบบทดสอบ SDS (Self Directed Search) และบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพ ของ ฮอลแลนด์ (Holland's) ซึ่งมีแนวความคิดว่า พฤติกรรมหรือบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และกล่าวถึงความคาดหวังเกี่ยวกับระดับอาชีพของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับการทำงานที่บุคคลประเมินตนเอง การที่บุคคลรู้จักบุคลิกภาพของตนเอง และมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพมีความสำคัญมากในกระบวนการเลือกอาชีพ (วัชรินทร์พรมมี, 2523 : 18-19) ดังนั้นการเลือกสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาต่อทั้งในสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเองของการให้คำปรึกษากลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับทั้งความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนในกลุ่มเข้าใจปัญหาของตนเองมากขึ้น และสามารถรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากการ

เข้ารับคำปรึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะทั้งของผู้วิจัยและสมาชิกในกลุ่ม ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ทางเลือกต่าง ๆ ได้ โดยพิจารณาข้อดี-ข้อเสียของแต่ละทางเลือกได้เป็นอย่างดีจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ และมีการดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อได้เหมาะสมกับตนเอง

จากการสังเกตในการทดลองครั้งนี้ซึ่งผู้วิจัยเป็นดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับนักเรียนในกลุ่มทดลองนี้ พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจที่จะมาเข้าร่วมกิจกรรมและรับทราบข้อตกลงต่าง ๆ ของการให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนในกลุ่มกล้าเปิดเผยตนเองกับเรื่องราวที่เป็นปัญหาของตนเองให้สมาชิกกลุ่มรับทราบ สมาชิกในกลุ่มเกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาครั้งนี้กับเพื่อน ๆ ด้วย จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาของตนเองและเข้าใจการตัดสินใจเลือกของตนเองเพื่อที่จะได้มีการวางแผนในการเรียนต่อของตนได้อย่างเหมาะสม

ผลการให้ปรึกษาแบบกลุ่มในครั้งนี้ทำให้นักเรียนมีการวางแผนการศึกษาต่อดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับธิตีมา จงพิพัฒน์วณิชย์ (2539 : 59) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการให้ชุดการแนะแนวเพื่อพัฒนาจากกระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีการตัดสินใจดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และศนิ จันทรทองดี(2538 : 162)ได้เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลที่มีต่อการตระหนักรู้ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการตระหนักรู้ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาดำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลมีการตระหนักรู้ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลมีการตระหนักรู้ด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาดีขึ้นไม่แตกต่างกัน และหงส์ นววงศ์วรกุล (2540 : 140) ได้เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มกับรายบุคคลที่มีต่อการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดจรเข้ใหญ่ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ที่มีการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อสายอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคล มีการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อสายอาชีพดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 นอกจากนี้นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลมีการเตรียมตัวเพื่อศึกษาสายอาชีพดีขึ้นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจัดโครงการพัฒนาการวางแผนการศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อ
2. ครูแนะแนว หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะทางการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไปใช้ในการจัดกิจกรรมการแนะแนว เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผนการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการให้คำปรึกษากลุ่มกับรายบุคคลตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ.(2526). การเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ก่อ สวัสดิพานิช.(2519). ประชากรศึกษา.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2540). แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 2 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2541). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน.(2543).ก้าวสู่สหัสวรรษใหม่ เด็กไทยเรียนรู้อย่างมีความสุข. กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2521). บริการสนเทศ. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- จันทนา กาไหล่ทอง.(2537). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ จังหวัดสุโขทัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์. (2529) จิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จินตนา อินทรทัศน์. (2541) ผลของการให้คำปรึกษารายบุคคลด้านอาชีพตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของทีเดอแมนและโอฮาราที่มีต่อความสอดคล้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เขาพนม จังหวัดกระบี่. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรินทร์ บุญชุม.(2527,เมษายน-พฤษภาคม). ปัญหาการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย. วารสารแนะแนว
- เจียรนัย ทรงชัยกุล.(2529). เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยพร วิชชาวุธ.(2525). มุลสารจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชูชาติ ศิวกาญจน์.(2536).ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเกี่ยวกับภาวะประชากรที่เหมาะสมของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ประชากรศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงานปลัดทบวง.(2536). แนวทางการศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- ทิพย์มาศ พิมพ์ศักดิ์. (2530). ผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินุญยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วรรณ กิตติพร. (2531) คู่มือการสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. พิษณุโลก : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ธรรมศักดิ์ มีอิสระ.(2530,สิงหาคม-กันยายน). การวางแผนอาชีพ. วารสารแนะแนว.
- ธิดิมา จงพิพัฒน์วณิชย์.(2539). การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้ชุดแนะแนวเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี. ปรินุญยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- ธงชัย สันติวงษ์.(2528). การวางแผน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- นันทิกา แยมสรวล.(2523). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแนะแนว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา.มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตดา พงศ์พานานาญเวช.(2535). ความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี. ปรินุญยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2528). พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงจันทร์.
- _____. (2537). พัฒนาการทางอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- แนะแนวแห่งประเทศไทย,สมาคม.(2528) แบบทดสอบ SDS (Self Directed Search).กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศิริพร
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.(2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2525). หลักการสร้างแบบทดสอบความถนัด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.(2541). เทคนิคการสร้างและข้อสอบความถนัดทาง
การเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น
- ประทุม เป้นสุวรรณ.(2523). จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประมวล วิทยากร.(2520). ค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปวรพรรณ ผาลิกา.(2541). ผลการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพ
อิสระทางคหกรรมศาสตร์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา กรุงเทพมหานคร. : ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). เอกสารการสอนทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ ฯ :
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- โยธิน ศันสนยุทธ. (2530). มนุษย์สัมพันธ์จิตวิทยาการทำงานในองค์การ. กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักพิมพ์ส่งเสริมวิชาการ
- พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง.(2538). การแนะแนวอาชีพและการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ :
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2543). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์
พัฒนาศึกษา
- ไพศาล หวังพานิช.(2523). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรวรรณ อุ่มล่อ.(2541). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเหตุผล
อารมณ์เป็นกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติต่อสารแอมเฟตตามีนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าสายวิทยา จังหวัดเพชรบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว)กรุงเทพฯ ฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- มนทกานต์ ทรัพย์แก้ว.(2543). การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการ
แนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.

- วชิรญา บัวศรี.(2519). *คำบรรยายเรื่องอาชีพศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วุฒิชัย จำนงค์ (2523). *พฤติกรรมการณ์ตัดสินใจ* กรุงเทพฯ ฯ : บารมีการพิมพ์.
- วัชร ทรัพย์มี.(2533) *ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์
- ศนิ จันทรทองดี. (2538). *การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มกับรายบุคคลที่มีต่อการตระหนักรู้ด้าน การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.*
(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- ศิริภรณ์ เทพนิม.(2541) *การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแบบเผชิญความจริงที่มีต่อยุทธวิธีการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยวิทยาคุณ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.*
(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- ศุภาวดี บุญดวงศรี. (2528) *เอกสารคำสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น*.สงขลา :ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุกัญญา ภูริยะพันธ์.(2540). *การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.*
(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- สุพัทธา สุภาพ.(2523). *ครอบครัวกับการขัดเกลาทางสังคม*. วารสารสังคมศาสตร์ 17:52
- สุภัทรา วังชากร.(2541) *การศึกษาอัตมโนทัศน์และการวางแผนการดำเนินชีวิตของคนพิการในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว)*
กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- สวัสด์ บันเทิงสุข.(2510). *การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2509 ในโรงเรียนมัธยมสาธิต. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา*.
- สวัสด์ เรืองฉาย. (2519,กุมภาพันธ์-มีนาคม) “ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3”. *วารสารแนะแนว*. ปีที่ 43 : หน้า 61-83
- สมพงษ์ เกษมสิน.(2526). *การบริหารงานบุคคลแผนใหม่*. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมปราชญ์ จอมเทศ. (2516). *การบริหารและจัดการ*. กรุงเทพฯ ฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2529) *การแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : เกษตรศาสตร์.

- สมชาย สุจิรพงศ์สิน.(2543). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในวิชาชีพทันตแพทย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ ฯ : ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม.(2531). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปริญญาตรี ปัญหาส่วนตัว ทักษะคติ และนิสัยในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาโท. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนันต์ เกตุวงศ์.(2526). หลักและเทคนิคของการวางแผน. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิรักษ์ หอยแก้ว.(2542). การตัดสินใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในการโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประชากรศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย บุญประเสริฐ.(2527). การวางแผนการศึกษา กรุงเทพฯ ฯ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษณา เจริญไวย.(2531). การแนะแนวอาชีพ. เลย : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาวิทยาลัยครูเลย.
- อรอนงค์ ธัญญะวัน . (2539). การแนะแนวอาชีพ . ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. กรุงเทพฯ ฯ : โอ.เอส พรินติ้ง เฮาส์.
- อรอนงค์ แจ่มผล.(2525). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันของวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาปีที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : วิทยานิพนธ์ ค.ม.(สาขาจิตวิทยา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.
- อำไพพรรณ สุกุลธนาศร.(2538). ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- หงส์ นววงศ์วรกุล.(2540). การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มกับรายบุคคลที่มีต่อการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดจรเข้ใหญ่จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ ฯ : ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.

- Ahmann, Standley J. and Marvin D. Glock.(1968). *Evaluating Pupil Growth : Principles of Test and Measurement*. New York : Holt Rineheart and Winston, Inc.
- Arnold, Hugh J.,and Daniel C. Feldman .(1988) *Organnization*. New York : John Wiley and Sons, Inc.
- Cronbach, Lee J. (1970) “ *Essentials of Psychological Testing*”. rd.ed., New York : Harper and Row Publishers.
- Denton,Albert Raymond.(1988). *The Influencers of Postsecondary Schools Career Decision-Making Process as Perceived by High School Seniors*. Kansas : Kansas State University.
- Dobbins, Loy Henderson.(1969, March). “Educational and Occupation Aspirations and Expectations of High School Senior Boys in Five LouisianaPerishers,” *Dissertation Abstracts International*. 29(2) : 2958-A .
- Gazda,G.M.,J.A. Ducan and M.E. Meadows.(1967). “*Group Counseling and Group Procedures ; Reported of a Survey,*” *Counselor Education and Supervision..*
- Ginzberg, Eli.(1966). *The Delvelopment of Human Resources*. New York : McGraw - Hill Book Company.
- Hansen, Jame C. Richard Warner and Elsie M. Smith.(1976) *Group Counseling Theory and Process*. Chicago : Rand McNally College Publishing Copany.
- Hinkelman, Jeanne M. *The Effects of Discover on the Career Maturity and Career Indecision of Rural High School Students : A Ramdomized Field Experiment (RURAL EDUCATION) CD-ROM*. Abstract from : *Pro Quest File : Dissertation Abstract Item : 9904847*.
- Holland, John L.(1965). *Manual : Vocational Preference Inventory*. California : Consulting Psychologists Press.
- Holland, John L. and others. (1979). *Manual of Self Directed Search*. California : Consulting Psychologists Press.
- Myers,Maurice.(1959, June).”*A Comparison of Differential Aptitude Test Patterns of Junior College Students in Five Semi- professional Fields*” *Dissertation Abstracts International*. 34(19) : 3218-A

- Patterson, John. (1980) *Teaching Personalized Decision Making*. 148 : Santa Clara Country K-12 Career Education Consortium, San Jose.
- Richardson, John C. (1991) *Career Decision-Making and Mentorship : The Anatomy Of A High School Program*. New York : Fordham University.
- Sells, Samuel B. (1995, May) "Effects of Six Week Program for Eighth Grade Students on Academic Decision Making and Career Maturity." *Dissertation Abstracts* 55(11) : 3377-A
- Sullivan, Susan Elizabeth. (1976, December) "The Effect of Decision-Making Group and Individual Career Counseling on the Career Maturity of College-Freshmen," *Dissertation Abstracts International*. 37 (6) : 3430-A
- Stoner, Jame A.E. (1987) *Management*. Englewood Cliffs, N.J. : Printice Hall.
- Terry, George R. (1960) *Principle of Management*. Homewood, Illinois : Richard D. Irwing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

แบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

โปรดอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วพิจารณาตามความเห็นของนักเรียนว่าถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะมีการวางแผนอย่างไร สำหรับการวางแผนการศึกษานั้นจะประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 รู้ว่าเป้าหมายที่ต้องตัดสินใจคืออะไร เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถบอกเป้าหมายจากสถานการณ์ได้

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 3 การรู้จักทางเลือกที่มีอยู่ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถบอกได้ว่ามีทางเลือกใดบ้างในการตัดสินใจเลือกเพื่อจะได้ไปสู่เป้าหมาย

ขั้นที่ 4 การพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถบอกได้ว่าทางเลือกแต่ละทางมีผลดีผลเสียต่อตนเองอย่างไร ทางเลือกใดมีน้ำหนักดีกว่าและจะนำไปสู่เป้าหมายได้หรือไม่

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดได้

ขั้นที่ 6 การดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถวางแผนการศึกษาต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้โดยคำนึงถึงอุปสรรค และวิธีดำเนินการแก้ไข

สำหรับการตอบต้องตอบให้ครบทั้ง 6 ขั้นตอน

ตัวอย่างสถานการณ์

มานิตย์ เรียนอยู่ชั้น ม.3 มีความใฝ่ฝันที่จะเป็นช่างอากาศยานในสายการบิน เป็นผู้ที่ มีหลักการ มีเหตุผล ชอบความอิสระ ชอบทำงานกับวัตถุ มีความใฝ่รู้ สนใจงานทางด้าน เครื่องกล ผลการเรียน 5 ภาคเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 3.0 เขาเรียนอ่อนในวิชาคณิตศาสตร์ แต่ วิชาภาษาอังกฤษ มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีมาก แต่พ่อแม่ไม่ต้องการเนื่องจากมีฐานะดี และ ต้องการให้เขาเรียนต่อสายสามัญแผนการเรียนวิทย์-คณิต มากกว่าสายอาชีพ เพื่อให้เขาสอบ เข้ามหาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์เครื่องกล

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของมานิตย์ คือ เฉลี่ย เรียนต่อสายอาชีพทางสาขาวิชาช่างยนต์
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ เฉลี่ย มีความใฝ่รู้ ชอบทำงานกับวัตถุ สนใจทางด้าน เครื่องกล ชอบความอิสระ เกือบตัว มีเหตุผล เรียนวิชาภาษาอังกฤษดีมาก ฐานะดี
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของมานิตย์ เฉลี่ย มี 2 ทาง ได้แก่

3.1 เรียนต่อสายอาชีพสาขาวิชาช่างยนต์

3.2 เรียนต่อสายสามัญแผนการเรียนวิทย์-คณิต

4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก

4.1 ทางเลือกที่ 1 เฉลย ข้อดี ได้เรียนสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ

เฉลย ข้อเสีย ครอบครัวยังไม่สนับสนุน

4.2 ทางเลือกที่ 2 เฉลย ข้อดี เรียนได้ ครอบครัวยังสนับสนุน

เฉลย ข้อเสีย ผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อ่อน

ทำให้ไม่มีความสุขในการเรียน

5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ เฉลย เรียนต่อสายอาชีพสาขาวิชาช่างยนต์

6) มานิตย์ ควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร

6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ เฉลย เรียนจบ ปวช.สาขาวิชาช่างยนต์
ทำคะแนนให้ดีและสอบเข้าสถาบันการบิณพลเรือน

6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ เฉลย ศึกษาต่อสถาบันการบิณพลเรือนหลัก
สูตรปริญญาตรี หลักสูตรเทคโนโลยีการบิณบัณฑิต

6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ เฉลย ผู้ปกครองไม่สนับสนุน

6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เฉลย ปรึกษากับผู้ปกครองถึง
แนวทางศึกษาต่อ

สถานการณ์ที่ 1

สุชาติ กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 ผลการเรียนเฉลี่ย 5 ภาคเรียนเท่ากับ 3.0 เขาชอบเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างที่โรงเรียนจัด เขาได้รับเลือกจากเพื่อนให้เป็นหัวหน้าในการทำงานเสมอ นิัยส่วนตัวชอบความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ มนุษย์สัมพันธ์ดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เขามีความสามารถทางด้านกีฬาฟุตบอล และได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันฟุตบอลระดับกทม. ด้านการเรียนเขาเด่นในวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และสังคมศึกษา ไม่ชอบและเรียนไม่เก่งในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เขาใฝ่ฝันอยากเป็นนักกฎหมาย แต่บิดาต้องการให้เป็นวิศวกร เพราะบิดาทำธุรกิจการค้าบ้านและที่ดิน และให้เขาเลิกทำกิจกรรมทุกอย่าง เพื่อไปเรียนกวดวิชาเฉพาะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม

1) เป้าหมายการศึกษาต่อของสุชาติ คือ.....

2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....

3) ทางเลือกที่มีอยู่ของสุชาติ มี.....ทาง ได้แก่

3.1.....

3.2.....

- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
- 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....
- 6) สุชาติควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร
- 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
- 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
- 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
- 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 2

ขวัญ เรียนอยู่ชั้น ม.3 กำลังตัดสินใจเลือกแผนการเรียนว่าจะเรียนต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพ ขวัญชอบเรียนทางด้านภาษา มีความถนัดและมีผลการเรียนดีมากในวิชา ภาษาไทย และวิชาภาษาอังกฤษ ส่วนวิชาอื่น ๆ ก็เรียนอยู่ในระดับพอใช้และดี ความใฝ่ฝัน ของเขาอยากเป็นนักการทูต พุดจาจะฉาน มีนิสัยร่าเริง สุขภาพ ชอบติดต่อกับผู้อื่น มีความ คล่องแคล่ว มีไหวพริบ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับปานกลาง บิดามารดา มีอาชีพรับจ้าง ขวัญ ได้รับทุนจากวิทยาลัยพาณิชยการแห่งหนึ่ง สาขาการตลาด ขวัญไม่ชอบเรียนทางพาณิชยการ ขวัญจึงปรึกษาบิดามารดา แต่บิดามารดาให้ขวัญตัดสินใจเองว่าจะเรียนต่อสายสามัญ หรือ สายอาชีพ

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของขวัญ คือ.....
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของขวัญ มี.....ทาง ได้แก่
- 3.1.....
- 3.2.....
- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
- 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....
- 6) ขวัญควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร

- 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
- 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
- 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
- 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 3

อภิชาติ เรียนอยู่ชั้น ม.3 เป็นคนช่างพูด มีความคล่องแคล่ว ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รักอิสระ ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เขาชอบวิชาภาษาอังกฤษและทำคะแนนได้เกรด 4 มาโดยตลอด เขาไม่อยากเรียนต่อ ม.4 อภิชาติคิดว่าเมื่อจบ ม.3 เขาจะเรียนต่อทางด้าน ธุรกิจการท่องเที่ยว เขาได้รับข้อมูลจากรุ่นพี่ที่เรียนอยู่มาแนะนำให้ฟัง ทำให้ทราบว่าอาชีพนี้ กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน แต่บิดามารดาต้องการให้เขาเรียนต่อ ม.ปลาย แผน การเรียนศิลป์ภาษา เพื่อให้สอบเข้ามหาวิทยาลัยคณะนิเทศศาสตร์

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของอภิชาติ คือ.....
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของอภิชาติ มี.....ทาง ได้แก่
 - 3.1.....
 - 3.2.....
- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
 - 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
 - 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....
- 6) อภิชาติควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร
 - 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
 - 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
 - 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
 - 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 4

วิชัย เป็นนักเรียนชั้น ม.3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง กำลังตัดสินใจเลือกแผนการเรียนว่าจะเรียนต่อสายสามัญแผนการเรียนวิทย์-คณิต หรือศิลป์คำนวณ วิชัยชอบเรียนวิชา คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ เรียนอ่อนวิชาวิทยาศาสตร์ ผลการเรียนเฉลี่ย 5 ภาคเรียน

เท่ากับ 3.25 เขาปรึกษาอาจารย์ประจำชั้นและได้คำตอบว่า ถ้าเลือกแผนการเรียนวิทย์-คณิต จะมีโอกาสสอบเข้าศึกษาต่อได้มากกว่า เพื่อน ๆ ชวนให้เขาเลือกเรียนวิทย์-คณิต เขาไม่แน่ใจตนเอง แต่เขาใฝ่ฝันจะเป็นทันตแพทย์ บุคลิกภาพเขาเป็นคนเชื่อมั่น มีความคิดสร้างสรรค์ รักอิสระ ชอบช่วยเหลือ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับดี บิดาประกอบอาชีพค้าขาย ต้องการให้เขาเรียนต่อสายสามัญเพื่อมุ่งสอบเข้ามหาวิทยาลัยคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของวิชัย คือ.....
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของวิชัย มี.....ทาง ได้แก่
 - 3.1.....
 - 3.2.....
- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
 - 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
 - 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....
- 6) วิชัยควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร
 - 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
 - 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
 - 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
 - 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 5

บอย กำลังจะจบชั้น ม.3 มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี มีความสามารถพิเศษทางด้านศิลปะ ชอบทำงานอิสระและไม่จำเจ ใฝ่ฝันอยากเป็นสถาปนิก บอยอยากเรียนต่อ ม.4 แผนการเรียนวิทย์-คณิต แต่ไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง ครอบครัวของเขาเปิดร้านรับจ้างเขียนโฆษณาที่มีชื่อเสียง รายได้ดี บิดาต้องการให้เขาเรียนทางด้านช่างศิลป์ซึ่งมุ่งเน้นทางศิลปะโดยตรง

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของบอย คือ.....
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของบอย มี.....ทาง ได้แก่
 - 3.1.....
 - 3.2.....

- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
- 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....
- 6) บอยควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร
- 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
- 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
- 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
- 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 6

ต้อง อายุ 14 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รูปร่างค่อนข้างอ้วน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ชอบเล่นกีฬา อาศัยอยู่กับยายและแม่ ซึ่งทำอาชีพค้าขาย พ่อเสียชีวิตไปแล้ว เขาอารมณ์ดี ไม่เครียด เขาสนใจเกี่ยวกับการทำงานคอมพิวเตอร์แต่ยังไม่มีทักษะทางคอมพิวเตอร์ การเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเรียนเฉลี่ย 5 ภาคเรียน เท่ากับ 2.50 มารดาต้องบังคับให้ต้องเรียนพิเศษกับคุณครูทุกวันตอนเย็นหลังเลิกเรียนต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์เพิ่มเติม ทำให้ผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี แต่วิชาคณิตศาสตร์ยังต้องปรับปรุง มารดาต้องการให้เขาเรียนต่อ ม.ปลาย แผนการเรียนศิลป์คำนวณเพื่อให้เขาได้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยและเรียนต่อทางด้านบัญชี ต้องอยากเรียนทางด้านคอมพิวเตอร์โดยต้องการเปิดร้านคอมพิวเตอร์

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของต้อง คือ.....
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของต้อง มี.....ทาง ได้แก่
- 3.1.....
- 3.2.....
- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
- 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....

6) ต้องควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร

- 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
- 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
- 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
- 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 7

อาทิตย์ เป็นนักเรียนชั้น ม.3 เกรตเฉลี่ย 5 ภาคเรียนในวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้เกรด 3 มาโดยตลอด แต่เขาไม่ชอบเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เขามุ่งหวังและตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนักข่าว หรือทำงาน ในวงการหนังสือพิมพ์ในอนาคต บิดาอยากให้เขาเลือกแผนการเรียนวิทย์-คณิต เพื่อสอบเข้า โรงเรียนเตรียมทหาร ฐานะทางบ้านค่อนข้างดี เขามีบุคลิกภาพดี สุขภาพร่างกายแข็งแรง และเป็นนักกีฬาของโรงเรียน มีอารมณ์มั่นคง มีเหตุผล มนุษย์สัมพันธ์ดี สนใจที่จะเรียนรู้ สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของอาทิตย์ คือ.....
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของอาทิตย์ มี.....ทาง ได้แก่

- 3.1.....
- 3.2.....

4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก

- 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
- ข้อเสีย.....
- 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
- ข้อเสีย.....

5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....

6) อาทิตย์ควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร

- 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
- 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
- 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
- 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 8

วิษณุ เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เขาได้รับเลือกให้เป็นประธานชมรมอนุรักษ์พลังงานสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน เคยตอบปัญหาในวันสิ่งแวดล้อมได้รับรางวัลชนะเลิศ วิษณุมีผลการเรียนอยู่ในระดับดีทุกรายวิชา เขาต้องการเรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต เขาชอบทำงานเป็นขั้นตอน สนใจสิ่งที่เป็นธรรมชาติ มนุษย์สัมพันธ์ดี ในเย็น มีเมตตา เวลาว่างช่วยบิดามารดาดูแลให้อาหารสัตว์ที่ฟาร์มโคนมที่ต่างจังหวัด เขาใฝ่ฝันจะเป็นนักเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งสามารถทำอาชีพอิสระได้ บิดาต้องการให้เขาเป็นสัตวแพทย์ เพื่อให้เขาได้มีโอกาสดูแลฟาร์มโคนมที่ต่างจังหวัด แต่เขาไม่ชอบเรียน

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของวิษณุ คือ.....
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของวิษณุ มี.....ทาง ได้แก่
 - 3.1.....
 - 3.2.....
- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
 - 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
 - 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....
- 6) วิษณุควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร
 - 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
 - 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
 - 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
 - 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 9

นิรันดร์ เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำลังตัดสินใจในการเลือกแผนการเรียนว่าจะเรียนต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ นิรันดร์เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี สามารถเรียนต่อสายสามัญได้ แต่ฐานะทางบ้านขัดสน ความมุ่งหวังในชีวิตของเขาอยากทำงานด้านวิศวกรรมไฟฟ้า เขาสนใจซ่อมเครื่องไฟฟ้าได้ นิรันดร์มีความสามารถพิเศษทางด้านคอมพิวเตอร์ดี บิดามารดาต้องการให้นิรันดร์เรียนต่อสายอาชีพด้านช่างอิเล็กทรอนิกส์เพื่อที่จะได้จบมาแล้วสามารถหางานทำได้เลย

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของนิรันดร์ คือ.....

- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของนิรันดร์ มี.....ทาง ได้แก่
 - 3.1.....
 - 3.2.....
- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
 - 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
 - 4.2 ทางเลือกที่ 2 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
- 5) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม คือ.....
- 6) นิรันดร์ควรกำหนดแนวทางในการวางแผนการศึกษาต่ออย่างไร
 - 6.1 กำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ.....
 - 6.2 กำหนดเป้าหมายระยะยาว คือ.....
 - 6.3 อุปสรรคในการวางแผนการศึกษาต่อ คือ.....
 - 6.4 มีวิธีการอย่างไรที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ.....

สถานการณ์ที่ 10

ชาญชัย ต้องการเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เขาสนใจแผนการเรียนวิทย์-คณิต แต่ผลการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาสังคมศึกษา อยู่ในระดับดี ผลการเรียนเฉลี่ย 5 ภาคเรียน เท่ากับ 2.95 บิดามารดาไม่ต้องการให้เขาเป็นตำรวจ เพราะมีลูกชายคนเดียว ต้องการให้เขาเรียนทางด้านบริหารธุรกิจมากกว่า เมื่อจบมาสามารถเข้าทำงานบริษัทที่บิดามีหุ้นส่วนได้เลยเขามีบุคลิกภาพเชื่อมั่นในตนเอง มีน้ำใจ ชอบความเป็นระเบียบวินัย มีความยุติธรรม ชอบช่วยเหลือผู้อื่น

- 1) เป้าหมายการศึกษาต่อของชาญชัย คือ.....
- 2) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แก่.....
- 3) ทางเลือกที่มีอยู่ของชาญชัย มี.....ทาง ได้แก่
 - 3.1.....
 - 3.2.....
- 4) พิจารณาข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
 - 4.1 ทางเลือกที่ 1 ข้อดี.....
ข้อเสีย.....

ภาคผนวก ข
คุณภาพของเครื่องมือ

ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

สถานการณ์ที่	t
1	8.03
2	6.49
3	12.48
4	7.15
5	10.95
6	7.32
7	6.01
8	6.98
9	4.27
10	7.32

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.87

ภาคผนวก ค

**คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วม
การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ**

คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ

นักเรียนคนที่	คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อ	
	ก่อนเข้าร่วมการให้คำปรึกษา	หลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษา
1	87	139
2	89	138
3	91	140
4	79	139
5	99	140
6	92	140
7	99	140
8	99	140
9	95	140
10	84	139
11	99	140
12	89	138
ΣX	1,102	1,673
$\bar{X}$	91.83	139.41
S.D.	6.61	0.79

คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบภาพรวม

คนที่	ก่อน (X)	หลัง(Y)	ผลต่าง (Y-X) = D	ผลต่าง D ²
1	87	139	52	2704
2	89	138	49	2401
3	91	140	49	2401
4	79	139	60	3600
5	99	140	41	1681
6	92	140	48	2304
7	99	140	41	1681
8	99	140	41	1681
9	95	140	45	2025
10	84	139	55	3025
11	99	140	41	1681
12	89	138	49	2401
รวม	1,102	1,673	571	27585

$$\sum D = 571 \quad , \quad \sum D^2 = 27585 \quad , \quad N = 12$$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

แทนค่า

$$t = \frac{571}{\sqrt{\frac{12(27585) - (571)^2}{12-1}}}$$

$$t = \frac{571}{21.27}$$

$$t = 26.83$$

คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบขั้นตอนที่ 1

คนที่	ก่อน (X)	หลัง(Y)	ผลต่าง (Y-X) = D	ผลต่าง D ²
1	8	10	2	4
2	7	10	3	9
3	10	10	0	0
4	8	10	2	4
5	10	10	0	0
6	9	10	1	1
7	7	10	3	9
8	9	10	1	1
9	9	10	1	1
10	7	10	3	9
11	8	10	2	4
12	7	10	3	9
รวม	99	120	21	51

$$\Sigma D = 21 \quad , \quad \Sigma D^2 = 51 \quad , \quad N = 12$$

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N-1}}}$$

แทนค่า

$$t = \frac{21}{\sqrt{\frac{12(51) - (21)^2}{12-1}}}$$

$$t = \frac{21}{3.94}$$

$$t = 5.32$$

คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบขั้นตอนที่ 2

คนที่	ก่อน (X)	หลัง(Y)	ผลต่าง (Y-X) = D	ผลต่าง D^2
1	28	40	12	144
2	32	40	8	64
3	34	40	6	36
4	25	40	15	225
5	35	40	5	25
6	33	40	7	49
7	30	40	10	100
8	32	40	8	34
9	33	40	7	49
10	29	40	11	121
11	32	40	8	64
12	25	40	15	625
รวม	368	480	112	1566

$$\Sigma D = 112 \quad , \quad \Sigma D^2 = 1566 \quad , \quad N = 12$$

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N-1}}}$$

แทนค่า

$$t = \frac{112}{\sqrt{\frac{12(1566) - (112)^2}{12-1}}}$$

$$t = \frac{112}{23.83}$$

$$t = 4.69$$

คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบขั้นตอนที่ 3

คนที่	ก่อน (X)	หลัง(Y)	ผลต่าง (Y-X) = D	ผลต่าง D ²
1	28	49	21	441
2	28	48	20	400
3	27	50	23	529
4	25	49	24	576
5	33	50	17	289
6	27	50	23	529
7	38	50	12	144
8	34	50	16	256
9	30	50	20	400
10	28	49	21	441
11	35	50	15	225
12	32	48	16	256
รวม	365	593	228	4486

$$\Sigma D = 228 \quad , \quad \Sigma D^2 = 4486 \quad , \quad N = 12$$

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N-1}}}$$

แทนค่า

$$t = \frac{228}{\sqrt{\frac{12(4486) - (228)^2}{12-1}}}$$

$$t = \frac{228}{12.96}$$

$$t = 17.59$$

คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบขั้นตอนที่ 4

คนที่	ก่อน (X)	หลัง(Y)	ผลต่าง (Y-X) = D	ผลต่าง D ²
1	23	40	17	289
2	22	40	18	324
3	20	40	20	400
4	21	40	19	361
5	21	40	19	361
6	23	40	17	289
7	24	40	16	256
8	24	40	16	256
9	23	40	17	289
10	20	40	20	400
11	24	40	16	256
12	25	40	15	225
รวม	270	480	210	3706

$$\sum D = 210 \quad , \quad \sum D^2 = 3706 \quad , \quad N = 12$$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

แทนค่า

$$t = \frac{210}{\sqrt{\frac{12(3706) - (210)^2}{12-1}}}$$

$$t = \frac{210}{5.81}$$

$$t = 36.11$$

คะแนนการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
ตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบทั้ง 4 ขั้นตอน

คนที่	ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2		ขั้นที่ 3		ขั้นที่ 4	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	8	10	28	40	28	49	23	40
2	7	10	32	40	28	48	22	40
3	10	10	34	40	27	50	20	40
4	8	10	25	40	25	49	21	40
5	10	10	35	40	33	50	21	40
6	9	10	33	40	27	50	23	40
7	7	10	30	40	38	50	24	40
8	9	10	32	40	34	50	24	40
9	9	10	33	40	30	50	23	40
10	7	10	29	40	28	49	20	40
11	8	10	32	40	35	50	24	40
12	7	10	25	40	32	48	25	40
รวม	99	120	368	480	365	593	270	480
$\bar{X}$	8.25	10.00	30.66	40.00	30.41	49.41	22.50	40.00
S.D.	1.13	0.00	3.31	0.00	3.94	0.79	1.67	0.00

ภาคผนวก ง

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะองค์ประกอบ
ที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อ

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และไว้วางใจซึ่งกันและกัน 2. เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้ทราบวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา กฎระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของนักเรียนและผู้ให้คำปรึกษา ตลอดจนจำนวนครั้ง สถานที่ให้คำปรึกษา 3. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญของการวางแผนการศึกษาต่อ	1. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเอง โดยบอกชื่อ นามสกุล และทำกิจกรรม “เปิดเผยตนเอง” มีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ให้นักเรียนบอกจุดเด่นของตนเอง มา 3 ข้อ 2.2 ให้นักเรียนวาดภาพสัญลักษณ์แทนตัวเอง เช่น ดอกไม้/สัตว์ ฯลฯ 2.3 ให้นักเรียนเขียนอุทิศคติในการดำเนินชีวิตของตนเอง 1 ข้อความ 2.4 ให้นักเรียนแต่ละคนบรรยายถึงคุณลักษณะจุดเด่นของตนเอง, มูลเหตุของการคิดภาพสัญลักษณ์ และอุทิศคติของตนเองให้นักเรียนในกลุ่มคนอื่น ๆ ฟัง แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่ม ชักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้จนครบทุกคน 2.5 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา กฎระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ในการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในกลุ่ม 3. ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนร่วมกันอธิบายถึงความสำคัญของการวางแผนการศึกษาต่อ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2-4	การรู้จักและเข้าใจตนเอง	เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มได้รู้จักและเข้าใจตนเอง โดยพิจารณาความถนัด ความสามารถ ค่านิยม ความสนใจ และบุคลิกภาพของตนให้สอดคล้องกับการวางแผนการศึกษาต่อ	ครั้งที่ 2-4 ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยให้คำปรึกษาดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้ 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายนักเรียนและทบทวนเรื่องที่สนทนาในครั้งที่แล้ว หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำแบบทดสอบในด้านต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจำแนกข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบทดสอบความถนัด แบบสำรวจความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพ 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาแปลผลและวิเคราะห์แบบทดสอบ แบบสอบถามต่าง ๆ แก่นักเรียนในกลุ่มเพื่อให้สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีในการเลือกแผนการศึกษาต่อ 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากวิเคราะห์เพื่อให้ นักเรียนรู้และเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น 2.4 ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ จากการสังเคราะห์เพื่อพิจารณาข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับคุณลักษณะของแต่ละคน 2.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2.6 ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษา นักเรียนในกลุ่มเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของนักเรียนที่มีต่อการวางแผน การศึกษาต่อ 3. ขั้้นยุติการให้คำปรึกษา 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียน แต่ละคนสรุปผลของการรู้จักตนและเข้า ใจตนเองและผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่ม เติม 4. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายการให้ คำปรึกษาครั้งต่อไปโดยให้นักเรียน แต่ละคนศึกษาค้นคว้าข้อมูลทาง การศึกษาต่อทางสายสามัญและ สายอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5-7	ความรู้และความเข้าใจ ข้อมูลการศึกษาต่อ	เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลการศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ เกี่ยวกับ - ความสำคัญของกลุ่มวิชา - วิธีการเข้าศึกษาในกลุ่มวิชา - ลักษณะการเรียนของแต่ละสาขาวิชา - ทุนที่ใช้ในการศึกษา - ความก้าวหน้าในการศึกษาต่อ	ครั้งที่ 5 -7 ใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการดังนี้ 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองในครั้งที่ผ่านมาและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้นักเรียนในกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลการศึกษาต่อและความสำคัญและลักษณะของแต่ละสาขาวิชา 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของกลุ่มวิชาและลักษณะการเรียนของแต่ละสาขาวิชาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ทุนที่ใช้ในการศึกษา ความก้าวหน้าในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในแต่ละสาขาวิชาเพื่อการวางแผนการศึกษาต่อได้เหมาะสม 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความสำคัญและลักษณะของการเรียนในแต่ละสาขาวิชา 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญและลักษณะของแต่ละสาขาวิชาให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพของตนเอง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2.4 ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนร่วมกันวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่สังเคราะห์แล้วมาประกอบการตัดสินใจเลือกในแต่ละกลุ่มวิชา 2.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน 2.6 ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของแต่ละสาขาวิชาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนในการวางแผนการศึกษาต่อ 3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความสำคัญและลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา 3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมและนัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
8-9	กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ	เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อ โดยพิจารณาขั้นตอนดังนี้ -กำหนดเป้าหมายการศึกษาต่อ -รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ -รู้จักทางเลือกที่มีอยู่ -วิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียของแต่ละทางเลือก -ตัดสินใจเลือกทางเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับตนเองได้เหมาะสม	ครั้งที่ 8-9 เป็นการตัดสินใจเลือก 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายนักเรียน และให้นักเรียนในกลุ่มทบทวนถึงการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองและเกี่ยวกับการศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ของกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง เมื่อตัดสินใจเลือกศึกษาต่อแล้ว 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มพิจารณาข้อดีข้อเสียในการเลือกกลุ่มวิชา/สาขาวิชา โดยคาดคะเนจากข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ในด้านผลการเรียนความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพและสาขาวิชาต่างๆที่สอดคล้องกับตนเอง เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้ 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวินิจฉัยข้อมูลที่พิจารณาทางเลือกของแต่ละกลุ่มวิชาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนสรุปทางเลือกของตนเองพร้อมทั้งสามารถอธิบายเหตุผลประกอบ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			3 ขั้ณยุติการให้คำปรึกษา 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคาดคะเนผลในการเลือกกลุ่มวิชาทั้งสายสามัญและสายอาชีพเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของเพื่อนสมาชิก 3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และผู้ให้คำปรึกษานัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10-11	การดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ	เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มรู้จักวางแผนการศึกษาต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยพิจารณาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขให้เหมาะสมกับตนเอง	ครั้งที่ 10-11 เป็นการวางแผน 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่สนทนาในครั้งที่แล้วและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา เพื่อให้นักเรียนได้วางแผนการศึกษาต่อให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเอง 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ และอภิปรายร่วมกัน โดยมีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และข้อมูลทางการศึกษาต่อและให้นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกันและกันและเสนอแนะข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อพิจารณาร่วมกันและคาดคะเนว่ากลุ่มวิชาที่จะเลือกนั้นมีความเหมาะสมกับตนเองหรือไม่อย่างไร 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนวางแผนการศึกษาต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาว พร้อมทั้งบอกวิธีการแก้ไขอุปสรรคเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการตัดสินใจเลือกให้เหมาะสมกับตน 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา 3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อเพื่อไปสู่เป้าหมายในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองหลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อ 2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญและตระหนักรู้ในตนเอง ถึงการเตรียมตัวเพื่อวางแผนการศึกษาต่อให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเอง	1. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนนั่งเป็นวงหันหน้าเข้าหากัน เพื่อสรุปทบทวน 2. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนในการวางแผนการศึกษาต่อ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่มและข้อเสนอแนะที่มีต่อการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อ 3. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปผลการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล กล่าวขอบใจนักเรียน และกล่าวปิดการให้คำปรึกษากลุ่ม

หมายเหตุ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแต่ละครั้ง ใช้เวลา 60 นาที

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ ที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อ

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้ทราบวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา กฎระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของนักเรียน และผู้ให้คำปรึกษา ตลอดจนจำนวนครั้ง สถานที่ให้คำปรึกษา
3. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญของการวางแผนการศึกษาต่อ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน
2. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับ และให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเอง โดยบอกชื่อ-นามสกุล แล้วทำกิจกรรม “เปิดเผยตนเอง” โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษขาวให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น โดยเขียนจุดเด่นของตนเองที่รับรู้ คนละ 3 ข้อ วาดสัญลักษณ์แทนตัวเอง เช่น ดอกไม้, สัตว์ ฯลฯ และเขียนอุดมคติในการดำเนินชีวิตคนละ 1 ข้อความ
 - 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนบรรยายจุดเด่นของตนเอง บอกมูลเหตุของการคิดภาพสัญลักษณ์แทนตนเอง และบอกอุดมคติของตนเองให้นักเรียนในกลุ่มคนอื่นๆ ฟัง แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากทราบจากสมาชิกจนครบทุกคน
3. ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา กฎระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา

4. ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของการวางแผนการศึกษาต่อ
5. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและนัดหมายวันเวลา สถานที่ที่จะพบกัน ในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. กระดาษสีขาว A4
2. ดินสอ 2B

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น

ครั้งที่ 2

การรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความถนัด และความสามารถทางการเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มได้รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความถนัดความสามารถทางการเรียนโดยให้พิจารณาจากการทำแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้น ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้นักเรียนในกลุ่มพิจารณาความสามารถ ความถนัดของตนเอง
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มพิจารณาความสามารถและตอบแบบทดสอบวัดความถนัด หลังจากนั้นผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความถนัด และจำแนกข้อมูล
 - 2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความถนัดในด้านต่าง ๆ และการพิจารณาความสามารถของตนเอง โดยให้นักเรียนแต่ละคนเล่าให้เพื่อนฟัง ถึงข้อมูลที่ตนเองได้จากการทำแบบทดสอบวัดความถนัดและพิจารณาความสามารถทางการเรียนของตน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น
 - 2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันพิจารณาข้อมูลว่า มีข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับคุณลักษณะของแต่ละคน และสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้อย่างไร
 - 2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับคุณลักษณะของแต่ละคนกับการวางแผนการศึกษาต่อ
 - 2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคาดการณ์ว่าผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนและการพิจารณาความสามารถทางการเรียนของตนเองนั้น สามารถทำให้นักเรียนแต่ละคนเลือกศึกษาต่อในกลุ่มการเรียนของสายสามัญหรือสายอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองหรือไม่

2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนด้านความถนัดและความสามารถทางการเรียนกับการวางแผนการศึกษาต่อ โดยผู้ให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่านักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองเพียงใด

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการรู้จักตนเองและเข้าใจตนเองด้านความถนัด และความสามารถ และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมและนัดหมายวันเวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน (ลั่วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2541)
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำแบบทดสอบ
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ครั้งที่ 3

การรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความความสนใจ และค่านิยม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มได้รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความความสนใจในอาชีพ เพื่อให้สัมพันธ์กับการเลือกแผนการศึกษาต่อ
2. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มได้รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับค่านิยมทางอาชีพเพื่อให้สัมพันธ์กับการเลือกแผนการศึกษาต่อ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้นักเรียนในกลุ่มตอบแบบสำรวจค่านิยม และแบบทดสอบความสนใจในอาชีพเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเอง
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มตอบแบบสำรวจค่านิยมและแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ SDS (Self Directed Search) ของฮอลแลนด์ หลังจากนั้นผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการทำแบบสำรวจค่านิยมและความสนใจในอาชีพ
 - 2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสำรวจค่านิยม และความสนใจในอาชีพ โดยให้นักเรียนแต่ละคนเล่าให้เพื่อนฟัง ถึงข้อมูลที่ตนเองได้จากการทำแบบสำรวจค่านิยม และความสนใจในอาชีพของตน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น
 - 2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันพิจารณาข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจค่านิยม และแบบทดสอบความสนใจในอาชีพของนักเรียนแต่ละคนว่าสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจวางแผนการศึกษาต่อได้อย่างไร
 - 2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบความสนใจในอาชีพ และแบบสำรวจค่านิยมของแต่ละคนกับความสอดคล้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

2.5 **ขั้นการทำนาย** ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคาดการณ์ว่าผลที่ได้จากการทำแบบการทำแบบสำรวจค่านิยมและแบบทดสอบความสนใจในอาชีพของตนนั้น มีความสอดคล้องในการเลือกศึกษาต่อในกลุ่มการเรียนของสายสามัญหรือสายอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองหรือไม่

2.6 **ขั้นการให้คำปรึกษา** ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มถึงวิธีการนำค่านิยมและความสนใจในอาชีพ มาประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 **ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา** ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่านักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองเพียงใด

3. **ขั้นยุติการให้คำปรึกษา** ให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการรู้จักตนเองและเข้าใจตนเองด้านความค่านิยม และความสนใจในอาชีพ และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวันเวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. แบบสำรวจค่านิยมในอาชีพ
2. แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ SDS (Self Directed Search)
3. กระดาษคำตอบแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ SDS (Self Directed Search)
4. ปากกา

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำแบบสำรวจ
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ชื่อนักเรียน..... นามสกุล..... ม.3/..... เลขที่.....

ค่านิยมในงานอาชีพ

คำชี้แจง 1. ขอให้ให้นักเรียนอ่านรายการที่แสดงถึงค่านิยมต่าง ๆ ในงานอาชีพอย่างตั้งใจ แล้วประเมินตนเองว่า ค่านิยมนั้น ๆ มีความสำคัญสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✕ ทับตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

ข้อ ที่	ค่านิยม	ระดับความสำคัญ				
		น้อย มาก	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1	การเป็นตัวของตัวเอง : ไม่ต้องอยู่ในกฎระเบียบจนเกินไป	1	2	3	4	5
2	การมีโอกาได้แสดงความสามารถ : ได้แสดงออกถึงความสามารถทางงานอาชีพ แสดง สมรรถภาพที่ดีเด่นกว่าคนอื่น	1	2	3	4	5
3	ความคิดสร้างสรรค์ : มีแนวทางใหม่ ๆ ในการคิดค้นหรือแก้ปัญหาการทำงาน สร้างสรรค์ ผลงานใหม่ ๆ	1	2	3	4	5
4	ความสบาย : ไม่ชอบการแข่งขันหรือความกดดัน ชอบทำงานไปเรื่อย ๆ	1	2	3	4	5
5	ความมีเกียรติ : ชอบงานที่ได้รับการยกย่องจากเพื่อนฝูงพี่น้อง ไม่ว่าจะด้วยลักษณะของงาน หรือ ความรับผิดชอบ หรือตำแหน่ง	1	2	3	4	5
6	ความมั่นคง : งานที่ทำต้องมั่นคง มีรายได้ประจำแน่นอน	1	2	3	4	5
7	ความแม่นยำสูง : งานที่ต้องการความแม่นยำสูง สะเอียดถี่ถ้วนและถูกต้อง	1	2	3	4	5
8	ความเปลี่ยนแปลง : งานที่ไม่ซ้ำซากจำเจ มีชีวิตชีวา มีสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับงาน	1	2	3	4	5
9	ความรู้ : มีโอกาสได้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ได้ใช้ความรู้อย่างเต็มที่	1	2	3	4	5
10	ความก้าวหน้า : มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างรวดเร็ว พัฒนาไปตามขั้นตอนโดยไม่ หยุดนิ่ง	1	2	3	4	5
11	ความสุนทรีย์ : งานที่เกี่ยวข้องกับความสุนทรีย์ทางศิลปะและความคิด	1	2	3	4	5
12	ความตื่นตัว : ชอบความตื่นเต้น เร้าใจ แปลกใหม่ในงานอยู่เสมอ	1	2	3	4	5
13	ความอิสระ : ชอบทำงานตามลำพัง ไม่จำเป็นต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น	1	2	3	4	5
14	ความมั่นคง : งานที่มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง มีรายได้ดี	1	2	3	4	5
15	การควบคุมดูแล : งานที่ต้องรับผิดชอบควบคุมดูแลผู้อื่น เป็นหัวหน้า หรือผู้นำ	1	2	3	4	5
16	ความสัมพันธ์ : งานที่ต้องไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้อื่น	1	2	3	4	5
17	ความเสี่ยง : งานที่เกี่ยวข้องกับการเสี่ยง เช่นลงทุน หรือผจญภัย	1	2	3	4	5
18	การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น : งานที่ต้องไปชักจูงโน้มน้าวเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดผู้อื่น	1	2	3	4	5
19	การช่วยเหลือผู้อื่น : งานที่ช่วยเหลือบริการผู้อื่น ทั้งบุคคลหรือกลุ่ม	1	2	3	4	5
20	การแข่งขัน : งานที่ต้องมีการเปรียบเทียบแข่งขันกับผู้อื่น	1	2	3	4	5

ข้อ ที่	คำนิยาม	ระดับความสำคัญ				
		น้อย มาก	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
21	การช่วยเหลือ : งานที่มีโอกาสศึกษาเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลในสังคม	1	2	3	4	5
22	ผลผลิต : งานที่ต้องการผลผลิตสูง มีจุดมุ่งหมายที่ท้าทาย ให้ความสำคัญกับเป้าหมายและผลงาน	1	2	3	4	5
23	ความกระตือรือร้นในงาน : งานที่มีความชัดเจนในการวิธีการ และขั้นตอนการทำงาน	1	2	3	4	5
24	ความชำนาญในงาน : งานที่ต้องการความชำนาญ ความสามารถเฉพาะทาง	1	2	3	4	5
25	การพัฒนาตนเอง : มีการเรียนรู้เพิ่มพูนความสามารถ ความเข้าใจตนเองและงานอาชีพ	1	2	3	4	5
26	คุณธรรมและศีลธรรม : งานที่ส่งเสริมคุณธรรม ไม่ขัดกับศีลธรรมจรรยาที่ดีของสังคม	1	2	3	4	5

2. ให้นักเรียนเลือกคำนิยามที่ตอบว่าสำคัญมากที่สุดสำหรับนักเรียน และเรียงลำดับตามความสำคัญ 6 อันดับ และเขียนลงในตารางวิเคราะห์คำนิยามในงานอาชีพกับอาชีพที่สนใจ

3. ให้นักเรียนเขียนชื่ออาชีพที่นักเรียนสนใจลงในตารางวิเคราะห์คำนิยามในงานอาชีพกับอาชีพที่สนใจ จำนวน 4 อาชีพ

4. ให้นักเรียนพิจารณาว่าคำนิยามในงานอาชีพของนักเรียนมีอยู่ในงานอาชีพที่นักเรียนสนใจหรือไม่ ถ้ามี ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ถ้าไม่มี ให้เขียนเครื่องหมาย ✕

ตารางวิเคราะห์คำนิยามในงานอาชีพกับอาชีพที่สนใจ

คำนิยามในงานอาชีพของนักเรียน	อาชีพที่นักเรียนสนใจ 4 อาชีพ			
	1.....	2.....	3.....	4.....
อันดับที่ 1.....				
อันดับที่ 2.....				
อันดับที่ 3.....				
อันดับที่ 4.....				
อันดับที่ 5.....				
อันดับที่ 6.....				
รวมเครื่องหมาย ✓				

สรุป อาชีพที่ทำให้นักเรียนได้รับการสนองตอบคำนิยามในงานอาชีพจำนวนมากที่สุด คือ อาชีพ.....

.....

.....

ครั้งที่ 4

การรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มได้รู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เพื่อให้สัมพันธ์กับการเลือกแผนการศึกษาต่อ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้นักเรียนในกลุ่มสำรวจบุคลิกภาพของตนเองตาม ทฤษฎีฮอลแลนด์เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเองในการนำไปสัมพันธ์กับการเลือก แผนการศึกษาต่อ
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มตอบแบบสำรวจ บุคลิกภาพของฮอลแลนด์ที่สัมพันธ์กับอาชีพ หลังจากนั้นผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนร่วมกัน วิเคราะห์ผลที่ได้จากการทำแบบสอบถามบุคลิกภาพ
 - 2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการ ทำแบบสำรวจบุคลิกภาพของฮอลแลนด์ที่สัมพันธ์กับอาชีพ โดยให้นักเรียนแต่ละคนเล่าให้ เพื่อนฟัง ถึงข้อมูลที่ตนเองได้จากการทำแบบสอบถามบุคลิกภาพ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนรู้จักและ เข้าใจตนเองมากขึ้น
 - 2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันพิจารณาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพของนักเรียนแต่ละคนว่าสอดคล้องกับการตัดสินใจเลือกแผนการศึกษา ต่อเพียงใด
 - 2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับผลที่ได้จากการทำแบบสำรวจบุคลิกภาพของแต่ละคนกับความ สอดคล้องของการเลือกศึกษาต่อทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ
 - 2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคาดการณ์ว่าผลที่ได้ จากการทำแบบสำรวจบุคลิกภาพจะทำให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเลือกศึกษาต่อได้เหมาะสม กับตนเองหรือไม่

2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มถึงวิธีการนำบุคลิกภาพ มาประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยผู้ให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่านักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองเพียงใด

3. ขัณยติการให้คำปรึกษา ให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการรู้จักตนเองและเข้าใจตนเองด้านบุคลิกภาพ และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวันเวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. แบบสำรวจบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพ
2. กระดาษ
3. ปากกา

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำแบบสำรวจ
2. สังเกตการสรุปและแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

แบบสำรวจบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับอาชีพ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ตรงกับคุณลักษณะของนักเรียน ส่วนข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของนักเรียนให้เว้นว่างไว้ แบบสำรวจชุดนี้ใช้เวลา 20 นาที

-----1.ปฏิบัติตามผู้อื่น	-----29.เป็นคนที่มีความจินตนาการ
-----2.เปิดเผย	-----30.ไม่ชอบปฏิบัติ
-----3.ซื่อสัตย์	-----31.หุ่นนิ่ง
-----4.ถ่อมตัว	-----32.ชอบอิสระ
-----5.วัตถุนิยมให้คุณค่าวัตถุสิ่งของ	-----33.รู้โดยสัญชาตญาณ
-----6.เป็นคนธรรมดา ไม่มีมารยา	-----34.ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎระเบียบ
-----7.มีความพยายาม	-----35.ไม่ชอบเอาอย่างใคร
-----8.ชอบปฏิบัติ	-----36.น่าเชื่อถือ
-----9.สงบเสงี่ยม	-----37.ให้ความร่วมมือ
-----10.ขี้อาย	-----38.มีท่าทีเป็นมิตร
-----11.ทำตัวสม่ำเสมอ	-----39.มีน้ำใจ
-----12.ประหยัด	-----40.ชอบช่วยเหลือ
-----13.ชอบคิดวิเคราะห์	-----41.มองเห็นเหตุการณ์ได้อย่างทะลุปรุโปร่ง
-----14.รอบคอบ	-----42.มีความกรุณา
-----15.ชอบวิจารณ์	-----43.มีความรับผิดชอบ
-----16.อยากรู้ อยากเห็น	-----44.ชอบสมาคมกับผู้อื่น
-----17.พึ่งพาตนเอง ไม่พึ่งพาใคร	-----45.รู้จักกาลเทศะ
-----18.ชอบใช้สติปัญญา	-----46.มีความเข้าอกเข้าใจคนอื่น
-----19.ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับใคร	-----47.ชอบผจญภัย
-----20.ทำงานเป็นระบบมีขั้นตอน	-----48.มีความทะเยอทะยาน
-----21.ละเอียดลออ ถี่ถ้วน	-----49.เป็นที่สนใจของบุคคลอื่น
-----22.มีเหตุผล	-----50.เป็นคนที่มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น
-----23.ไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับใคร	-----51.คล่องแคล่ว
-----24.เป็นคนที่เข้าใจยาก	-----52.มองโลกในแง่ดี
-----25.ไม่มีระเบียบ	-----53.ชอบแสวงหาสิ่งที่ทำให้สบายใจ
-----26.เจ้าอารมณ์	-----54.มีความเชื่อมั่นในตนเอง
-----27.สามารถแสดงออกถึงความรู้สึก	-----55.เป็นที่รู้จักของคนมากมาย
-----28.มีอุดมคติ	-----56. มีคุณธรรมประจำใจ

-----57.ระมัดระวัง	-----61.มีกฎระเบียบ
-----58.ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน	-----62.สามารถควบคุมตนเองได้
-----59.รู้จักยับยั้งชั่งใจ	-----63.ไม่ชอบจินตนาการ
-----60.เชื่อฟังผู้อื่น	-----64.มีประสิทธิภาพในการทำงาน

ครั้งที่ 5

การรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายสามัญ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อสายสามัญเกี่ยวกับความสำคัญของกลุ่มวิชา ลักษณะการเรียนของแต่ละกลุ่มวิชา รวมทั้งวิธีการเข้าศึกษา ทุนที่ใช้ในการศึกษาและความก้าวหน้าในการศึกษาต่อ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและลักษณะของแต่ละกลุ่มวิชา ตลอดจนลักษณะงานที่สอดคล้องกับการเลือกวิชา คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาต่อ ความก้าวหน้า และวิธีการเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในกลุ่มวิชาที่นักเรียนสนใจ

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายสามัญ ลักษณะของกลุ่มวิชา คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษา ความก้าวหน้าในการศึกษาต่อ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักวางแผนการศึกษาต่อได้สอดคล้องกับตนเอง

2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับประเภทกลุ่มวิชา ลักษณะของแต่ละกลุ่มวิชา คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษา ความก้าวหน้าในการศึกษาต่อ โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพของนักเรียน

2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์มาประกอบในการตัดสินใจเลือกเพื่อวางแผนการศึกษาต่อ

2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการเลือกกลุ่มวิชาสายสามัญของนักเรียนแต่ละคน โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพของตนเอง

2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคาดการณ์ว่ากลุ่มวิชาที่ตนเองตัดสินใจเลือกเรียนนั้น มีความเป็นไปได้และมีอุปสรรคใดแก่ตน มีผลดี ผลเสียต่อตนเองอย่างไร

2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มถึงการรู้จักนำข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อสายสามัญ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการพิจารณาตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาต่อให้เหมาะสม โดยผู้ให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่านักเรียนรู้จักและเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายสามัญและสามารถเลือกแนวทางให้ตนเองเหมาะสมเพียงใด

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องความสำคัญและลักษณะของกลุ่มวิชา และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวันเวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. ใบความรู้แนวทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
2. ใบความรู้เรื่องการเรียนต่อสายสามัญ (ม.4-ม.6)

การประเมินผล

สังเกตจากตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

การศึกษาต่อสายสามัญ

กลุ่มวิชาเรียนสายสามัญในระดับ ม.ปลาย ส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

1. กลุ่มวิทย์-คณิต เรียน ไทย (6) สังคม (12) วิทย์ (27) คณิต(15) อังกฤษ (12-18)
พื้นฐานวิชาอาชีพ (6) พละนามัย (6)
2. กลุ่มคณิต-อังกฤษ เรียน ไทย (10) สังคม (18) วิทย์ (6) คณิต (15) อังกฤษ (24)
พื้นฐานวิชาอาชีพ (6) พละนามัย (6)
3. กลุ่มอังกฤษ-ฝรั่งเศส เรียน ไทย (10) สังคม (18) วิทย์ (6) ฝรั่งเศส (18)
อังกฤษ (24) พื้นฐานวิชาอาชีพ (6) พละนามัย (6) คณิต (9) ถ้าเลือก
4. กลุ่มอังกฤษ-ทั่วไป เรียน ไทย (12) สังคม (20) วิทย์ (6) คณิต (9) อังกฤษ (24)
พื้นฐานวิชาอาชีพ (6) พละนามัย (6) วิชาเลือกคหกรรม (4-6)

สำหรับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพโรงเรียนเปิดสอน ศิลปกรรม , สาธารณสุข , คหกรรม, คอมพิวเตอร์ และพาณิชยกรรม ให้เลือกตามความสนใจอย่างใดอย่างหนึ่ง

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บคือจำนวนหน่วยการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร 3 ปี

แนวทางการศึกษาต่อเมื่อจบ ม.6

1. กลุ่มวิทย์-คณิต เหมาะสำหรับผู้ที่มุ่งศึกษาต่อสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาธารณสุข-การแพทย์-พยาบาล วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรม เกษตร-อุตสาหกรรมเกษตร-ประมง-วนศาสตร์ สถิติ เศรษฐศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ บริหารธุรกิจ บัญชี ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ (ครูสอนวิทยาศาสตร์/คหกรรม/พลศึกษา/ธุรกิจศึกษา)
2. กลุ่มคณิต-อังกฤษ เหมาะสำหรับผู้ที่มุ่งศึกษาต่อสาขาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร อักษรศาสตร์-ศิลปศาสตร์-มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วารสารและสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีการศึกษา สังคมศาสตร์-จิตวิทยา สังคมวิทยา-มนุษยวิทยา รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ ครูสอนธุรกิจศึกษา และอื่น ๆ
3. กลุ่มอังกฤษ-ฝรั่งเศส เหมาะสำหรับผู้ที่สนใจภาษาต่างประเทศ มุ่งศึกษาต่อด้านอักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วารสารและสื่อสารมวลชน ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ (ศิลป์-ภาษา) สังคมสงเคราะห์ บรรณารักษ์ โบราณคดี มัณฑนศิลป์
4. กลุ่มอังกฤษ-ทั่วไป เน้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ-สังคม ไทยและคณิตฯ เหมาะสำหรับผู้ที่มุ่งศึกษาต่อด้านบริหารธุรกิจ เลขานุการ มัณฑนศิลป์-ศิลปกรรมศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สารนิเทศ โบราณคดี การศึกษานอกระบบ เทคโนโลยีการศึกษา อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ จิตวิทยา บรรณารักษ์ สังคมสงเคราะห์

ใบความรู้เรื่องการเรียนต่อสายสามัญ (ม.4 - ม.6)

การศึกษาต่อสายสามัญ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) เป็นทางเลือกทางหนึ่งสำหรับนักเรียนที่จบ ม.3 ซึ่งมุ่งเรียนวิชาพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษาต่อไป ใช้เวลาเรียนปกติ 3 ปี โดยแบ่งแผนการเรียนออกเป็น 3 กลุ่มวิชาใหญ่ ๆ ได้แก่

1. กลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์ - คณิต
2. กลุ่มวิชา อังกฤษ - คณิต
3. กลุ่มวิชา อังกฤษ - ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส , เยอรมัน)

คุณสมบัติของผู้เรียน

1. ผู้เลือกเรียนกลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์ - คณิต : ควรมีพื้นฐานความรู้ที่ดีทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีอุปนิสัยเป็นคนช่างสังเกต ชอบศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิเคราะห์ และชอบแก้ปัญหาต่าง ๆ มีความถนัดในการคิดคำนวณได้คล่อง สนใจจะศึกษาต่อ สาขาวิทยาศาสตร์ สาธารณสุขการแพทย์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ สถิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ประมงศาสตร์ พลศึกษา ครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (คหกรรม วิทยาศาสตร์) เป็นต้น

2. ผู้เลือกเรียนกลุ่มวิชา อังกฤษ - คณิต : ควรมีพื้นฐานความรู้ที่ดีในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และสังคมศึกษา มีอุปนิสัยเป็นคนรักการอ่าน การสำรวจ - วิจัย ใส่ใจสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ชอบการวางแผน ติดตามความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก สนใจศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์ บัญชี บริหารธุรกิจ ปรัชญา นิเทศศาสตร์วารสารศาสตร์ - สื่อมวลชน มานุษยวิทยา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ อักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ จิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ ครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (ด้านธุรกิจ พลศึกษา การศึกษานอกระบบ) เป็นต้น

3. ผู้เลือกเรียนกลุ่มวิชา อังกฤษ ฝรั่งเศส / เยอรมัน : ควรมีพื้นฐานความรู้ที่ดีในวิชา ภาษาไทย สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ อุปนิสัยเป็นคนรักการอ่าน ชอบการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น มีความคล่องตัวในการเขียนหรือพูดได้ตอบ กล้าแสดงออก ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกได้ดี สนใจศึกษาต่อสาขามนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ อักษรศาสตร์ โบราณคดี บรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศ นิเทศศาสตร์วารสารศาสตร์ - สื่อสารมวลชน นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (ด้านภาษา - สังคม)

สถาบันที่เปิดสอน

หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญนี้มีอยู่ 4 หน่วยงาน ได้แก่

1. กรมสามัญศึกษา โรงเรียนรัฐบาลทั่วประเทศ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เปิดรับสมัครและสอบคัดเลือกตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ
2. ทบวงมหาวิทยาลัย โรงเรียนมัธยมสาธิตต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมักเปิดรับนักเรียนต่อเนื่องจากชั้น ม.ต้น ในโรงเรียนของตนเอง
3. สถาบันราชภัฏ โรงเรียนมัธยมสาธิตต่าง ๆ ของสถาบันราชภัฏ อาจเปิดรับ ม.4 ในบางปี
4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับ ม.4 - ม.6 มีทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่ออุดมศึกษา ระบบใหม่ (ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นไป)

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่ออุดมศึกษา ด้วยระบบใหม่ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

1. ผลการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตร ม. ปลาย (ม.4-ม.6) คิดคะแนนในอัตราส่วน ร้อยละ 10
2. การสอบวิชาหลัก และวิชาเฉพาะ ตามกำหนดของแต่ละสาขาวิชา (4-7) วิชา คิดคะแนนในอัตราส่วน ร้อยละ 90
3. การสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย เพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ ไม่คิดเป็นคะแนน

ฉะนั้นนักเรียนที่จบ ม.3 จึงควรศึกษาข้อมูล แนวทางเลือกศึกษาต่อของแต่ละกลุ่มวิชา แต่ละกลุ่มวิชาอย่างละเอียด ก่อนตัดสินใจเลือกเรียนแผนการเรียนใดในสายสามัญ เพื่อจะได้เลือกเรียนสิ่งที่เหมาะสมกับตัวนักเรียนมากที่สุด

ในความรู้

เรื่อง **แนวทางการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ**

แผนการเรียน	แนวทางการศึกษาต่อ	แนวทางการประกอบอาชีพ
1. แผนวิทย์-คณิต - ฟิสิกส์ - เคมี - ชีววิทยา - วิทยาศาสตร์ (15 หน่วยกิต) - ภาษาไทย - อังกฤษ (6-12 หน่วยกิต) - สังคมศึกษา วิชาพื้นฐานอาชีพ - ศิลปกรรม - สาธารณสุข - คหกรรม - คอมพิวเตอร์ - ศิลปหัตถกรรม - ช่างอุตสาหกรรม - เกษตรกรรม - พาณิชยกรรม	* วิทยาศาสตร์ * สาธารณสุข แพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สหเวชศาสตร์ * วิศวกรรมศาสตร์ * สถาปัตยกรรม * เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรม วนศาสตร์ ประมงศาสตร์ เทคโนโลยีอาหาร * เศรษฐศาสตร์ * สถิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์และ การบัญชี การบินพาณิชย์ การเดินเรือพาณิชย์ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ * ศีกษาศาสตร์ (วิทย์ พละ คหกรรม ธุรกิจ) * นิติศาสตร์ * รัฐศาสตร์	นักวิทยาศาสตร์ นักธรณีวิทยา นักวิชาการถ่ายภาพ, การพิมพ์ วัสดุศาสตร์ นักสาธารณสุข นักโภชนาการ นักอนามัยชุมชน นักอนามัยสิ่งแวดล้อม แพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ เกษตรกร พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักเทคนิคการแพทย์ นักรังสีวิทยา วิศวกร สถาปนิก นักวางผังเมือง นักออกแบบผลิตภัณฑ์ นักวิชาการโรคพืช เกษตรกร ผู้จัดการฟาร์ม นักสัตวบาล นักภูมิวิทยา นักวิชาการอาหาร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรม นักการป่าไม้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร นักประมง นักเทคโนโลยีการบรรจุ เศรษฐกร นักวิจัยการเงิน-การธนาคาร นักสถิติ นักบริหารธุรกิจ นักการตลาด นักบัญชี นักตรวจสอบบัญชี นักบิน นักเดินเรือ นักประกันภัย โปรแกรมเมอร์ นักวิเคราะห์ระบบ ครูวิทย์ ครูคณิต ครูพลานามัย ครูคหกรรม นักเทคนิคกีฬา กรรมการตัดสินกีฬา นักกฎหมาย อัยการ ผู้พิพากษา ทนายความ นักปกครอง นักการทูต

แผนการเรียน	แนวทางการศึกษาต่อ	แนวทางการประกอบอาชีพ
2.คณิต-อังกฤษ - อังกฤษ - คณิต - ไทย - สังคม วิชาเลือก - พาณิชยกรรม - คอมพิวเตอร์ - ศิลปหัตถกรรม	* เศรษฐศาสตร์ * พาณิชยศาสตร์และการบัญชี บริหารธุรกิจ เลขานุการ การเงินการธนาคาร ธุรกิจการบัญชี การตลาด ธุรกิจศึกษา * สังคมศาสตร์ * จิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ * นิติศาสตร์ * รัฐศาสตร์ * ศึกษาศาสตร์ * นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์และ สื่อสารมวลชน * อักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์	เศรษฐกร เจ้าหน้าที่ศุลกากร นักวิชาการภาษี นักบัญชี เจ้าหน้าที่ตรวจการเงิน นักบริหารธุรกิจ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน พนักงานธนาคาร นักวิชาการประกันภัย เจ้าหน้าที่งบประมาณ ผู้บริหารฝ่ายการตลาด ครูสอนธุรกิจ นักประวัติศาสตร์ นักวิจัยทางสังคม นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักกฎหมาย ทนายความ อัยการ นักการทูต นักการปกครอง เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ครู-อาจารย์ นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ นักประชาสัมพันธ์ นักโฆษณา นักหนังสือพิมพ์ นักข่าว นักจัดรายการวิทยุ นักสื่อสารมวลชน นักเขียนบทประพันธ์ ผู้กำกับการแสดง นักอักษรศาสตร์ นักแปล นักวิจารณ์ นักประพันธ์ นักภาษาศาสตร์ กวี พิธีกร นักประวัติศาสตร์ นักภูมิศาสตร์ นักจิตวิทยา บรรณารักษ์

แผนการเรียน	แนวทางการศึกษาต่อ	แนวทางการประกอบอาชีพ
3.แผนอังกฤษ - ฝรั่งเศส - อังกฤษ - ฝรั่งเศส - ภาษาไทย - สังคม วิชาเลือก - ศิลปกรรม - คหกรรม - คอมพิวเตอร์ ฯลฯ	* ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ * อักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ * สังคมศาสตร์ * สังคมสงเคราะห์ * นิติศาสตร์ * รัฐศาสตร์ * นิเทศศาสตร์ วารศาสตร์และ สื่อสารมวลชน * โบราณคดี บรรณารักษศาสตร์ * จิตรกรรม (วิจิตรศิลป์) ประติมากรรม นิเทศศิลป์ มัณฑนศิลป์ ศิลปกรรม	ครู-อาจารย์ นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ นักอักษรศาสตร์ นักประพันธ์ มัคคุเทศก์ นักประชาสัมพันธ์ นักภาษาศาสตร์ ล่าม พิธีกร นักวิจารณ์ นักแปล นักสารสนเทศ นักแสดง นักประวัติศาสตร์ นักภูมิศาสตร์ นักปรัชญา นักสังคมสงเคราะห์ นักกฎหมาย ทนายความ อัยการ นักการทูต นักปกครอง นักโฆษณา นักข่าว พิธีกร นักหนังสือพิมพ์ นักจัดรายการวิทยุ นักเขียนบทภาพยนตร์ บทละคร ผู้กำกับการแสดง นักโบราณคดี นักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา บรรณารักษ์ จิตรกร ประติมากร นักออกแบบนิเทศศิลป์ นักออกแบบภายใน นักออกแบบผลิตภัณฑ์

แผนการเรียน	แนวทางการศึกษาต่อ	แนวทางการประกอบอาชีพ
4.แผนอังกฤษ - ทั่วไป - อังกฤษ - คณิต (9 หน่วย) - ภาษาไทย - สังคม วิชาเลือก - ศิลปศึกษา - คหกรรม - คอมพิวเตอร์	หมายเหตุ แนวทางศึกษาต่อและแนวทางประกอบอาชีพของผู้เรียนแผนนี้ สามารถเลือกได้เหมือนแผนอังกฤษ-ฝรั่งเศส และเลือกได้หลาย สถาบันมากกว่าผู้เลือกเรียนแผนอังกฤษ-ฝรั่งเศสที่ไม่เลือกเรียน คณิต นอกจากนี้ยังสามารถเลือกเรียนต่อบริหารธุรกิจ การเงิน การจัดการ การตลาด เลขานุการ ในสถาบันการศึกษาเอกชน และมหาวิทยาลัยเปิดอีกด้วย	

ครั้งที่ 6

การรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อสายอาชีพเกี่ยวกับความสำคัญของสาขาวิชา ลักษณะการเรียนของแต่ละสาขาวิชา ทุนที่ใช้ในการศึกษา ความก้าวหน้าในการศึกษาต่อ และวิธีการเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม และ เกษตรกรรม

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและลักษณะของการศึกษาต่อสายอาชีพ ลักษณะการเรียน คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาต่อ โอกาสก้าวหน้าของการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และวิธีการเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจ

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารเรื่องความสำคัญและลักษณะของแต่ละสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ตลอดจนวิธีการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อได้สอดคล้องกับตนเอง

2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสาขาวิชา ลักษณะของสาขาวิชา คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษา ความก้าวหน้าในการศึกษาต่อ โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพของนักเรียน

2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์มาประกอบในการตัดสินใจเลือกเพื่อวางแผนการศึกษาต่อ

2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการเลือกประเภทวิชาสายอาชีพของนักเรียนแต่ละคน โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพของตนเอง

2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคาดการณ์ว่าประเภทวิชาที่ตนเองตัดสินใจเลือกเรียนนั้น มีความเป็นไปได้และมีอุปสรรคใดแก่ตน มีผลดี ผลเสียต่อตนเองอย่างไร

2.6 **ขั้นการให้คำปรึกษา** ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มถึงการรู้จักนำข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อสายอาชีพ ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการพิจารณาตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาต่อให้เหมาะสม โดยผู้ให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 **ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา** ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่านักเรียนรู้จักและเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีพและสามารถเลือกแนวทางให้เหมาะสมกับตนเองเพียงใด

3. **ขั้นยุติการให้คำปรึกษา** ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องความสำคัญและลักษณะของประเภทวิชาช่าง อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวันเวลาการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

เอกสารเรื่องความสำคัญและลักษณะประเภทสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม

การประเมินผล

สังเกตจากตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ความสำคัญและลักษณะวิชาในสายอาชีพ

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

สาขาวิชาช่างกลโรงงาน

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับงานโลหะเบื้องต้น การใช้เครื่องกลทุกชนิด เช่น เครื่องกลึง เครื่องไส เครื่องเจียระไน งานเขียนแบบเครื่องกล และงานซ่อมเครื่องมือกล การเชื่อมโลหะและงานหล่อโลหะ เป็นต้น

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาช่างกลโรงงานสามารถไปปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ รับราชการเป็นช่างเทคนิค หรือสามารถที่จะประกอบอาชีพอิสระ สาขาวิชาช่างโลหะ

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการหล่อโลหะทุกชนิด โลหะวิทยาการเชื่อม โลหะทุกชนิด (ไฟฟ้า ก๊าซ และการเชื่อม พลาสติก ฯลฯ) การอบชุบโลหะ การเคลือบโลหะ การเคลือบผิวโลหะ การกลึงไสตัดโลหะ โดยใช้เครื่องมือกลงานเขียนแบบและประเมินราคางานโลหะ การออกแบบ และจัดทำกระบวนงานหล่อ การควบคุมคุณภาพ และการจัดการอุตสาหกรรม

อาชีพหลังจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทโรงอุตสาหกรรมประเภทโรงหล่อ ช่างเทคนิคทางด้านงานเขียนแบบอุตสาหกรรม ช่างโครงสร้าง เหล็ก งานควบคุมคุณภาพโรงงานอุตสาหกรรม รับราชการครู กรมโรงงานอุตสาหกรรม การประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาช่างยนต์

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการตรวจซ่อม บำรุงรักษา และแก้ไขปรับปรุงสภาพเครื่องยนต์ รถยนต์ ทั้งแก๊ซโซลีนและดีเซล ระบบส่งกำลัง ระบบการรองรับน้ำหนัก ระบบห้ามล้อ ระบบไฟฟ้ารถยนต์ รวมทั้งงานตัวถังและการพ่นสีรถยนต์ นอกจากนี้ยังศึกษาเกี่ยวกับงานที่ต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์พิเศษบางอย่าง เช่น การใช้สโคปเพื่อตรวจจุดระเบิด เครื่องวิเคราะห์ไอเสียรถยนต์ เครื่องตรวจจุดจาง่าย การตั้งมุมล้อ – ศูนย์ล้อถ่วงล้อ ฯลฯ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปปฏิบัติประกอบอาชีพได้ดังนี้

- โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ (ช่างซ่อมบำรุง ผู้ช่วยวิศวกร หัวหน้าช่างควบคุมการทำงาน)

- รับราชการ (ครู นักวิชาการ)
- รัฐวิสาหกิจ
- พนักงานบริษัทประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยานยนต์ (ช่างซ่อมบำรุง ผู้ช่วยวิศวกร หัวหน้าช่างควบคุมการทำงาน)
- ประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาช่างไฟฟ้า

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับงานไฟฟ้าทั่วไป เช่น งานติดตั้งไฟฟ้า เครื่องกลไฟฟ้า ระบบควบคุมไฟฟ้า ในโรงงานระบบไฟฟ้าและระบบแสงสว่าง รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับเครื่องไฟฟ้า ระบบเครื่องทำความเย็น ระบบควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าด้วยอิเล็กทรอนิกส์

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพได้ดังนี้

- รับราชการ
- รัฐวิสาหกิจ (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โรงพยาบาล การประปา องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย)
- โรงงานอุตสาหกรรมทั่วไป
- บริษัทประกอบการเกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด
- วิศวกรที่ปรึกษาทางด้านอุปกรณ์ไฟฟ้า
- ประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์

ลักษณะวิชา

ศึกษาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติในวิชาเครื่องรับวิทยุ เครื่องส่งวิทยุ เครื่องเสียง เครื่องรับโทรทัศน์ ระบบโทรคมนาคม ความรู้เบื้องต้นทางคอมพิวเตอร์และวงจรอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรมอุตสาหกรรมใหม่ๆ ตลอดจน การใช้เครื่องทดสอบอิเล็กทรอนิกส์ในการตรวจสอบ ผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้จะมีความรู้ในทางทฤษฎีและปฏิบัติรวมทั้งมีความชำนาญพอที่จะประกอบอาชีพได้ หรือใช้เป็นแนวทางศึกษาค้นคว้าวิทยาการด้านอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ๆ ต่อไป

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพได้ดังนี้

- โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ด้านอิเล็กทรอนิกส์
- บริษัทประกอบการเกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือสื่อสาร เครื่องใช้ไฟฟ้า

- รัฐวิสาหกิจ (องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทย)
- รัฐบาล (ครู โรงพยาบาล หน่วยงานราชการทั่วไป)
- ธนาคาร
- ประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาเทคนิคคอมพิวเตอร์

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ทั้ง Hardware และ Software โดย Hardware ศึกษาเกี่ยวกับ Digital, Microprocessor การทำงานและออกแบบระบบคอมพิวเตอร์ การใช้คอมพิวเตอร์ในงานอุตสาหกรรม และ การใช้ Microcontroller ส่วนด้าน Software จะศึกษาเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมภาษาต่าง ๆ เช่น ภาษา C Assembly Pascal และการเขียนโปรแกรมระบบ (System programming) นอกจากนี้ยังศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลคอมพิวเตอร์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Networks) และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยปฏิบัติจากงานจริง

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพได้ดังนี้

- บริษัทประกอบการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (โปรแกรมเมอร์ ช่างซ่อมบำรุง ช่างติดตั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์)
- โรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์
- รัฐบาล (ครู โรงพยาบาล สถานที่ราชการอื่น ๆ)
- รัฐวิสาหกิจ (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การประปาฯ)
- ธนาคาร
- ประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาช่างก่อสร้าง

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการคำนวณออกแบบโครงสร้าง การเขียนแบบ การประมาณราคางานก่อสร้าง การทดสอบวัสดุก่อสร้าง การสำรวจภูมิประเทศเพื่อวางแผนผังก่อสร้าง และควบคุมดูแลการก่อสร้าง

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพได้ดังนี้

- โรงงานอุตสาหกรรม (เครื่องซีเมนต์ไทย)
- บริษัทประกอบการด้านก่อสร้างทั่วไป

- นายช่างผู้ควบคุมงานก่อสร้างทั่วไป
- ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการรับเหมาก่อสร้าง

สาขาวิชาช่างกลโรงงาน

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับปฏิบัติการซ่อมบำรุงเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ภายในโรงงาน อุตสาหกรรม รวมถึงปฏิบัติการสร้างชิ้นส่วนเครื่องมือ เครื่องจักร อะไหล่ทดแทน ตลอดจน การวางแผนการซ่อมบำรุง ระบบการซ่อมบำรุงสมัยใหม่และการเรียนทฤษฎีทางด้าน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ทำงานในภาคอุตสาหกรรม หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ และในโรงงาน อุตสาหกรรมการผลิตโรงงานซ่อมสร้างทั่วไป เช่น โรงงานสร้างเครื่องจักร โรงงานทำแม่พิมพ์ โลหะและโมลด์พลาสติก โรงงานผลิตแม่พิมพ์ และชิ้นส่วนประกอบรถยนต์ อุปกรณ์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ทั้งในสถาบันของรัฐบาลและเอกชน สาขาวิชาวิศวกรรมเขียนแบบและออกแบบการผลิต

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการเขียนแบบ ออกแบบ และอ่านแบบงานวิศวกรรม การผลิต ชิ้นส่วนต่าง ๆ ของเครื่องจักรกล งานด้านออกแบบโครงสร้างอาคารหรือโรงงานงานด้านการ เดินท่อภายในอาคาร และระบบท่ออุตสาหกรรม งานด้านการประมาณราคาและกระบวนการ ผลิตชิ้นส่วนต่าง ๆ โดยปฏิบัติงานจากการศึกษาจากของจริง รวมทั้งออกแบบและเขียนแบบ ด้วยเครื่อง Computer

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

สามารถออกไปประกอบอาชีพ ในทุกหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งจะมีความ รู้ความสามารถด้านการออกแบบและเขียนแบบเครื่องกล การผลิตต่าง ๆ รวมทั้งทำงานใน ตำแหน่งผู้ช่วยวิศวกรรมการออกแบบและการผลิต อีกทั้งสามารถศึกษาต่อได้ทั้งสถาบันของรัฐ บาลและเอกชน ในระดับปริญญาตรีทางด้านวิศวกรรมศาสตร์และครุศาสตร์ ฯลฯ

สาขาวิชาโยธา

ลักษณะวิชา

ศึกษาด้านวิศวกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการ การควบคุมงาน การตรวจสอบ การติดต่อ ประสานงาน และศึกษาทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติตามหลักปฐพีกลศาสตร์เกี่ยวกับงานทาง งานสำรวจ งานโครงสร้าง ทรัพยากรระบบสุขภาพ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพ รับราชการ ทำงานในบริษัท รับเหมาก่อสร้างและประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาช่างสำรวจ

ลักษณะวิชา

การศึกษาเน้นด้านการปฏิบัติการเชิงวิชาการเกี่ยวกับการสำรวจทำแผนที่ราบ แผนที่ภูมิประเทศ แผนที่จากภาพถ่ายทางอากาศ การกำหนดตำแหน่งในงานสำรวจ สถาปัตยกรรม และวิศวกรรมต่าง ๆ การใช้เครื่องคำนวณและประมวลงานสำรวจ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพได้ดังนี้

- บริษัทประกอบการรับเหมาก่อสร้าง (ผู้ช่วยวิศวกร เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ช่างสำรวจ)
- รับราชการ (กรมที่ดิน กรมโยธา ก.ท.ม. เทศบาล)
- ประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาช่างเคหภัณฑ์

ลักษณะวิชา

การศึกษาเน้นการออกแบบการผลิต เครื่องเรือน เขียนแบบและออกแบบ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ธุรกิจพานิชย์ศึกษา การวางแผน การกำหนดขั้นตอนการผลิต ประมาณราคาการใช้และบำรุงเครื่องจักรกล

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพได้ดังนี้

- บริษัทประกอบการด้านผลิตเครื่องเรือน เฟอร์นิเจอร์
- บริษัทรับออกแบบตกแต่งภายใน
- บริษัทรับเหมาก่อสร้าง
- ประกอบอาชีพอิสระ
- รับราชการ

สาขาวิชาการพิมพ์

ลักษณะวิชา

การศึกษาเน้นเชิงวิชาการทางด้านอุตสาหกรรมการพิมพ์ เน้นการปฏิบัติทางพื้นฐานทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมการพิมพ์ การเรียงพิมพ์ การถ่ายภาพทางการพิมพ์ การแยกสีทางการพิมพ์ ตรวจสอบคุณภาพสิ่งพิมพ์ของระบบการพิมพ์ต่าง ๆ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถที่จะไปปฏิบัติงานได้ในสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ ราชการ หรือไปประกอบอาชีพอิสระ สาขาวิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์

ลักษณะวิชา

การศึกษาเน้นเชิงวิชาการด้านถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์และโทรทัศน์ การบันทึกเหตุการณ์งานข่าวสารและงานการศึกษา เน้นการปฏิบัติงานเฉพาะสาขาด้านการถ่ายภาพให้มีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือการถ่ายภาพต่าง ๆ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพหรือไปปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

- สำนักพิมพ์
- บริษัทโฆษณา ภาพยนตร์ จำหน่ายอุปกรณ์เกี่ยวกับการถ่ายภาพและภาพยนตร์
- ประกอบอาชีพอิสระ
- ราชการ

สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องจักรกลเกษตร

ลักษณะวิชา

การศึกษาเน้นทางด้านการปฏิบัติทางเทคนิคเกี่ยวกับการซ่อมเครื่องจักรการบำรุงรักษาเครื่องมือทุนแรงทางการเกษตร และรู้จักวิธีการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ในงานฟาร์มและการชลประทานเพื่อการเกษตร

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชานี้สามารถไปประกอบอาชีพได้ดังนี้

- ประกอบอาชีพอิสระ รับเหมาติดตั้งไฟฟ้า ระบบน้ำในฟาร์ม
- ราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวกับเครื่องจักรกล ครู อาจารย์
- เป็นลูกจ้างบริษัทรถยนต์ไฟฟ้า ก่อสร้าง

วิชาที่สอบคัดเลือก ได้แก่

- วิชาสามัญ (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์)
- ความรู้ทั่วไป
- ความถนัดทางวิชาชีพทางช่าง

ความสำคัญและลักษณะวิชาในสายอาชีพ

ประเภทวิชาเกษตรกรรม

สาขาวิชาพืชศาสตร์

ลักษณะวิชา

ศึกษาทางด้านพืชไร่ ไม้ผล พืชผัก พืชสวนประดับ ปฐพีวิทยา การอารักขาพืชและการปรับปรุงพันธุ์พืช

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และสามารถประกอบอาชีพได้ดังนี้

1. รับราชการ ในกระทรวงทบวง กรม กอง และหน่วยงานต่าง ๆ เช่น
 - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร (เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและพนักงานเกษตรตำบล, อำเภอ, จังหวัด)
 - กรมวิชาการเกษตร (เจ้าพนักงานเกษตร สถานีทดลองหรือวิจัยพืชสวน พืชไร่ ฯลฯ)
 - กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ รับราชการครู การประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา
 - ทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้ช่วยวิจับและห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยและสถานีวิจัยหรือทดลองต่าง ๆ
 - กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมพัฒนาชุมชนกรมราชทัณฑ์ กรมประมงเคาระห์ (นิคมการเกษตร)
 - กระทรวงกลาโหม ได้แก่ ก.ร.ป กลาง
2. พนักงาน, ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ
 - เจ้าพนักงาน, เจ้าหน้าที่สินเชื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์, ธนาคารพาณิชย์
 - กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
 ฯลฯ
3. ประกอบอาชีพอิสระ
 - ทำสวน ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล สวนยางพารา ฯลฯ
 - ทำเรือนเพาะชำขายกล้วยไม้ และวัสดุทางการเกษตร
 - ขายวัสดุทางการเกษตร และเคมีภัณฑ์ทางการเกษตร
4. ลูกจ้างบริษัทและเอกชน
 - พนักงานขายหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการขายวัสดุ และเคมีภัณฑ์ทางการเกษตร

- พนักงานขายหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการขายวัสดุและเคมีภัณฑ์และอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ

- ลูกจ้างสวนหรือฟาร์มเอกชน เช่น สวนไม้ดอก กุหลาบ กล้วยไม้

- บริษัทสวนยางต่าง ๆ สวนฟาร์มน้ำมัน ฯลฯ

สาขาวิชาสัตวศาสตร์

ลักษณะวิชา

ศึกษาทางด้านการเลี้ยงและการจัดการฟาร์มทางด้านสัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก และสัตว์ปีก

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และสามารถประกอบอาชีพ ได้ดังนี้

งานส่วนตัว ประกอบอาชีพอิสระที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็นเจ้าของฟาร์ม สัตว์ ธุรกิจการจำหน่ายวัสดุ – อุปกรณ์อาหารสัตว์

งานบริษัท, เอกชน

- พนักงานประจำฟาร์มสัตว์ เช่น ฟาร์มสุกร ฟาร์มไก่เนื้อ ไก่ไข่ ฟาร์มโค

- พนักงานจำหน่ายวัสดุ – อุปกรณ์ ยา – เวชภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์

งานราชการ

- พนักงานสัตวบาล ในสังกัดกรมปศุสัตว์ ซึ่งจะประจำอยู่ ณ สถานีวิจัย บำรุงพันธุ์สัตว์ หรือสถานีพืชอาหารสัตว์ในจังหวัดต่าง ๆ

- พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สาขาวิชาเทคโนโลยีอาหาร

ลักษณะวิชาชีพ

ศึกษาทางด้านการแปรรูปและถนอมอาหาร ผลิตภัณฑ์พืช ผลิตภัณฑ์สัตว์ และผลิตภัณฑ์ประมง การควบคุมและวิเคราะห์คุณภาพอาหาร และการสุขาภิบาลโรงงานอุตสาหกรรม

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และสามารถประกอบอาชีพ ดังนี้

- ราชการในหน่วยงานของรัฐบาล และรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร การตรวจสอบคุณภาพอาหารและเจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการทางด้านการวิเคราะห์คุณภาพอาหาร

- ทำงานในหน่วยงานของเอกชน โดยเฉพาะโรงงานแปรรูปอาหาร และผลิตภัณฑ์อาหารต่าง ๆ ในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ หัวหน้างานฝ่ายควบคุมคุณภาพ หัวหน้างานฝ่ายการผลิต (QC) หัวหน้างานฝ่ายจัดซื้อ และควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ

- ประกอบอาชีพอิสระ ทางด้านการแปรรูปผลิตผลเกษตร

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

ลักษณะวิชา

ศึกษาทางด้านการจัดการวางแผน การวางแผนกำลังคน การควบคุมการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถปฏิบัติงานในบริษัทเอกชนของด้านการตลาด การบริการ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือรับราชการ

สาขาวิชาประมง

ลักษณะวิชา

ศึกษาทางด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การจัดการและการอนุรักษ์สัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์ประมง

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถไปปฏิบัติงานด้านธุรกิจอาหารสัตว์น้ำธุรกิจยาสัตว์น้ำ ฟาร์มสัตว์น้ำ ห้องปฏิบัติการบริษัทเอกชนต่าง ๆ หรือรับราชการ เช่น กรมประมง

สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์

ลักษณะวิชา

ศึกษาทางด้านการออกแบบและตกแต่งสถานที่ รวมไปถึงงานที่เกี่ยวข้องกับงานภูมิทัศน์

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถไปประกอบอาชีพ ได้ดังนี้

- ประกอบอาชีพอิสระ เกี่ยวกับการรับออกแบบ จัดสวน ดูแลรักษาสวน ปูหญ้า สนาม เปลี่ยนต้นไม้ภายในอาคาร จำหน่ายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และวัสดุเกี่ยวกับการเกษตรทุกชนิด

- ทำงานบริษัทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับ เมล็ดพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และอื่น ๆ

- ทำงานบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการรับสร้างงานภูมิทัศน์ขนาดใหญ่ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมการจัดสร้างงานภูมิทัศน์ การเลือกพันธุ์ไม้ การควบคุมการขยายพันธุ์ต้นไม้และเนอสเซอรี่

- ทำงานบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเขียนแบบภูมิสถาปัตยกรรม

- ทำงานโรงแรมเกี่ยวกับการดูแลรักษาสวนของโรงแรม เปลี่ยนต้นไม้ภายในโรงแรม

- รับราชการ ตามหน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับงานภูมิทัศน์และด้านการเกษตร

วิชาที่สอบคัดเลือก ได้แก่

- วิชาสามัญ (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์)
- ความถนัดทางวิชาชีพเกษตร

ครั้งที่ 7

การรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจข้อมูลการศึกษาต่อสายอาชีพเกี่ยวกับความสำคัญ
ของ
ประเภทวิชา ลักษณะการเรียนของแต่ละประเภทวิชา ทุนที่ใช้ในการศึกษา ความก้าวหน้า
ในการศึกษาต่อ และวิธีการเข้าศึกษาต่อในประเภทวิชา พาณิชยกรรม คหกรรม และ
ศิลปกรรม

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว
หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับความสำคัญและลักษณะของการศึกษาต่อสายอาชีพ ลักษณะการเรียน คุณสมบัติ
ของผู้ที่จะศึกษาต่อ โอกาสก้าวหน้าของการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และวิธีการเตรียมตัว
เข้าศึกษาศึกษาต่อในสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจ

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
ต่าง ๆ จากเอกสารเรื่องความสำคัญและลักษณะของแต่ละประเภทวิชา ได้แก่ ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม คหกรรม และศิลปกรรม ตลอดจนวิธีการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อได้สอดคล้อง
กับตนเอง

2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ
ประเภทวิชา ลักษณะของประเภทวิชา คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษา ความก้าวหน้าในการ
ศึกษาต่อ โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพของนักเรียน

2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ
ที่ได้จากการสังเคราะห์มาประกอบในการตัดสินใจเลือกเพื่อวางแผนการศึกษาต่อ

2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการเลือกประเภท
วิชาสายอาชีพของนักเรียนแต่ละคน โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และ
บุคลิกภาพของตนเอง

2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคาดการณ์ว่าประเภทวิชาที่ตนเองตัดสินใจเลือกเรียนนั้น มีความเป็นไปได้และมีอุปสรรคใดแก่ตน มีผลดี ผลเสียต่อตนเองอย่างไร

2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มถึงการรู้จักนำข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อสายอาชีพ ประเภทวิชา พานิชยกรรม คหกรรม และศิลปกรรม เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการพิจารณาตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาต่อให้เหมาะสม โดยผู้ให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถาม ปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่านักเรียนรู้จักและเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีพและสามารถเลือกแนวทางให้เหมาะสมกับตนเองเพียงใด

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องความสำคัญและลักษณะของประเภทวิชา พานิชยกรรม คหกรรม และศิลปกรรม และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

เอกสารเรื่องความสำคัญและลักษณะประเภทวิชาพานิชยกรรม คหกรรม และศิลปกรรม

การประเมินผล

สังเกตจากตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ความสำคัญและลักษณะวิชาในสายอาชีพ

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

สาขาวิชา วิชาบัญชี

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและงบการเงินของธุรกิจทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดทำบัญชีของหน่วยงานภาครัฐบาล และการตรวจสอบบัญชีของธุรกิจภาคเอกชน

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และสามารถไปปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานบัญชีในธุรกิจทุกแขนง ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี พนักงานบัญชีในหน่วยงานของรัฐ

สาขาวิชาเลขานุการ

ลักษณะวิชา

การศึกษาเน้นด้านทักษะการปฏิบัติงานสำนักงาน สามารถวิเคราะห์ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างมีหลักการ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถไปปฏิบัติงานในหน่วยงาน บริษัทเอกชนทั่วไป หรือรับราชการ

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับหลักการของคอมพิวเตอร์ การประมวลผล การควบคุม ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารภาษาคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และสามารถปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

- บริษัทผลิตซอฟต์แวร์, งานด้านคอมพิวเตอร์
- บริษัททั่วไป
- รับราชการ
- รัฐวิสาหกิจ
- ประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาการตลาด

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับงานบริหารธุรกิจ เน้นงานการตลาด งานการขาย งานการจัดซื้อและบริหารคลังพัสดุ งานวิจัยและข้อมูลการตลาด

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และสามารถไปปฏิบัติงานเป็น

- เจ้าหน้าที่การตลาด พนักงานขาย พนักงานจัดหาสินค้า พนักงานคลังสินค้า

พนักงานวิจัย ผู้ประกอบการธุรกิจ

สาขาวิชาการเงินการธนาคาร

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับหลักเศรษฐศาสตร์ การบัญชีการเงิน สถาบันการเงินและตลาดหลักทรัพย์ ธุรกิจการธนาคาร การวางแผนและควบคุมทางการเงิน

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และสามารถไปปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

- งานธนาคาร การคลังในหน่วยงานต่าง ๆ
- ตลาดหลักทรัพย์
- ประกอบอาชีพอิสระ

สาขาวิชาการโรงแรม

ลักษณะวิชา

บุคลากรมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติงาน ระดับหัวหน้างานระดับผู้ช่วยผู้บริหาร และระดับผู้บริหาร สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่บุคลากรด้านโรงแรม

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถไปปฏิบัติงานในธุรกิจโรงแรม และรับราชการ

สาขาวิชาการท่องเที่ยว

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ลักษณะการปฏิบัติงานในหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติงาน ระดับผู้ช่วยผู้บริการและผู้บริหาร

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถไปปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

- บริษัทท่องเที่ยว
- โรงแรม
- บริษัทเอกชน
- ธุรกิจการบิน
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สาขาวิชาการจัดการ

ลักษณะวิชา

ศึกษาทางด้านการจัดการ วางแผน สั่งการ และควบคุมการบริหารงานในหน่วยงาน สำนักงาน งานวิเคราะห์และประเมินผลโครงการ งบประมาณและด้านแรงงานสัมพันธ์

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และสามารถไปประกอบอาชีพ ได้ดังนี้

ตำแหน่งงาน

1. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม
2. พนักงานบุคลากร
3. พนักงานสำนักงาน
4. พนักงานวางแผนและควบคุม
5. พนักงานวิเคราะห์โครงการ
6. พนักงานประสานงาน
7. พนักงานแรงงานสัมพันธ์

ลักษณะงานและหน้าที่

1. ผู้ประกอบการขนาดย่อม สามารถวางแผน สั่งการ ควบคุมการบริหารงานในหน่วยงานได้
2. งานบุคลากร ทำหน้าที่ช่วยผู้จัดการฝ่ายบุคคล ทำการวางแผนกำลังคน สรรหา คัดเลือก ทดสอบ ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรงานสวัสดิการ งานด้านค่าจ้างและเงินเดือน
3. งานสำนักงาน ทำหน้าที่ทางด้านธุรการทั่วไป เช่น งานจัดเก็บเอกสาร งานสารบรรณ งานปฏิบัติ งานสำนักงาน งานพิมพ์ดีด งานพัสดุ และควบคุมข้อมูลทางสถิติ
4. งานวางแผนและควบคุม ทำหน้าที่ช่วยผู้บริหารทางด้านการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติประเมินผลและควบคุมการทำงาน
5. งานวิเคราะห์โครงการ ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์โครงการ วิจัยปฏิบัติงานในองค์กรและการงบประมาณ
6. งานแรงงานสัมพันธ์ ทำหน้าที่เป็นพนักงานแรงงานสัมพันธ์ช่วยเหลือประสานงานกับผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาทางด้านแรงงาน

วิชาที่สอบคัดเลือก ได้แก่

- วิชาสามัญ (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์)
- ความรู้ทั่วไป
- ความถนัดทางวิชาชีพ

ความสำคัญและลักษณะวิชาในสายอาชีพ

ประเภทวิชาวิชาคหกรรม

สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย

ลักษณะวิชา

ศึกษาทางด้านเทคโนโลยีทางคหกรรมศาสตร์ด้านผ้าและเครื่องแต่งกายวิธีการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า ผ้าและเส้นใย การออกแบบเครื่องแต่งกาย การตัดเย็บเสื้อผ้าอุตสาหกรรม การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า และสิ่งทอในระบบอุตสาหกรรม

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และสามารถไปปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

- โรงงานผลิตเสื้อผ้า
- บริษัทประกอบการด้านผ้าและเครื่องแต่งกาย
- ประกอบอาชีพอิสระ
- รับราชการ

สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ

ลักษณะวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการทำอาหารแบบต่าง ๆ วิธีการดำเนินธุรกิจด้านอาหาร ศึกษาหลักโภชนาการ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และสามารถไปปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ หรือศึกษาต่อในระดับในระดับปริญญาตรีทั้งในสถาบันของรัฐและเอกชนได้งานที่ทำมีดังนี้

- โรงแรม
- นักโภชนาการ นักกำหนดอาหาร
- พนักงานเคหกิจเกษตร
- รับราชการ (ครู พัฒนาการ นักโภชนาการประจำโรงพยาบาล)
- ประกอบอาชีพอิสระ
- โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหาร (ปฏิบัติงานอาหารและโภชนาการในโรงงาน, พนักงานควบคุมคุณภาพ)

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

ลักษณะวิชา

ศึกษาทางด้านวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ การพัฒนาตนเองและครอบครัว การประดิษฐ์
วัสดุต่าง ๆ

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และสามารถไปปฏิบัติงานใน
หน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- บริษัทผลิตอาหาร
- ประกอบอาชีพอิสระ
- รับราชการ

วิชาที่สอบคัดเลือก ได้แก่

- วิชาสามัญ (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์)
- ความถนัดทางวิชาชีพเฉพาะสาขา

ความสำคัญและลักษณะวิชาในสายอาชีพ

ประเภทวิชาศิลปกรรม

สาขาวิชาจิตรกรรม

ลักษณะวิชา

เน้นการศึกษาและปฏิบัติการเขียนภาพด้วยสีน้ำ สีโปสเตอร์ สีน้ำมัน ภาพหุ่นนิ่ง
ประเภทดอกไม้ ผลไม้ และวัสดุต่างผิว เช่น โลหะ แก้ว ฯลฯ ภาพทิวทัศน์ประเภทต้นไม้
สิ่งก่อสร้าง วิชาภาพสัตว์และภาพคนเหมือน โดยเน้นแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติและมี
คุณค่าในงานศิลปะ ค้นคว้าศึกษารูปแบบ งานจิตรกรรมลักษณะต่าง ๆ การทดลองเทคนิค
ต่าง ๆ และการคลี่คลายรูปแบบในงานจิตรกรรม

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และสามารถเข้ารับราชการ
ในหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรม และองค์กรต่าง ๆ หรือทำงานในหน่วยงานของ
รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน บริษัท ห้างร้าน ธนาคาร โรงแรม ในตำแหน่งช่างศิลป์ หรือ
นักออกแบบ หรือประกอบอาชีพอิสระเป็นจิตรกร ประติมากร

สาขาวิชาประติมากรรม

ลักษณะวิชา

เน้นการศึกษาและปฏิบัติงานประติมากรรมทั้งแบบ ฐานต่ำ ลอยตัวจากแบบคน สัตว์
จริงเน้นถึงฝีมือการแสดงออกที่เหมือนจริงตามธรรมชาติและคุณค่าในทางศิลปะ การจัด
องค์ประกอบศิลปะในงานประติมากรรม ค้นคว้าศึกษารูปแบบและเนื้อหา เพื่อถ่ายทอดออกมา

เป็นผลงานประติมากรรม พร้อมทั้งปฏิบัติงานประติมากรรมด้วยวิธีการแกะสลัก ปั้นหล่อ โดยเลือกใช้เทคนิคและวิธีสอดคล้องกับหลักการแสดงออกเฉพาะตน

อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และสามารถเข้ารับราชการในหน่วยงานของกระทรวง กรม และองค์กรต่าง ๆ หรือทำงานในหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน บริษัท ห้างร้าน ธนาคาร โรงแรม ในตำแหน่งช่างศิลป์ หรือนักออกแบบ หรือประกอบอาชีพอิสระเป็นจิตรกร ประติมากร

สาขาวิชาศิลปภาพพิมพ์

ลักษณะวิชา

เน้นการศึกษาและปฏิบัติงานศิลปภาพพิมพ์ด้วยกระบวนการภาพพิมพ์เบื้องต้น ภาพพิมพ์ผิวฐาน เช่น ภาพพิมพ์แกะไม้ ภาพพิมพ์วัสดุ กรรมวิธีภาพพิมพ์ตระแกรงไหม กรรมวิธีแม่พิมพ์ร่องลึก โดยเน้นหนักในการค้นคว้า ปัญหาการเชื่อมโยงความคิดทดลองรูปแบบและวิธีการทั้งภาพขาว – ดำ และวิธีการพิมพ์สอดสีให้เป็นผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีการแสดงออกอย่างประณีตและมีคุณค่าในทางศิลปะ

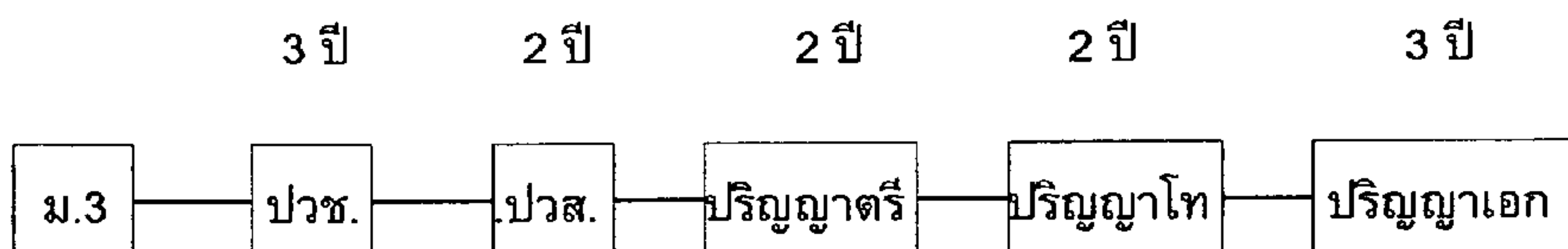
อาชีพหลังจากจบการศึกษา

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และสามารถเข้ารับราชการในหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรม และองค์กรต่าง ๆ หรือทำงานในหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน บริษัท ห้างร้าน ธนาคาร โรงแรม ในตำแหน่งช่างศิลป์ หรือนักออกแบบ หรือประกอบอาชีพอิสระ

วิชาที่สอบคัดเลือก ได้แก่

- วิชาสามัญ (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์)
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาศิลป์
- ความถนัดทางศิลป์
- วาดเขียน

การศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา

ข้อดีของการศึกษาด้านอาชีวศึกษา	ข้อเสียของการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
1. เป็นการตอบสนองความถนัดของเด็ก ถ้าสนใจวิชาชีพด้านใดก็จะได้ศึกษาในสิ่งที่สนใจอย่างแท้จริง 2. มีโอกาสเลือกเส้นทางได้มากกว่าการศึกษาสายอื่นเพราะมีโอกาสเลือกช่วงต่อของการศึกษาได้เป็นช่วง ๆ ไป 3. สามารถหยุดการศึกษาคือเพื่อประกอบอาชีพได้ และได้รับอัตราเงินเดือนสูงกว่าสายสามัญ ทั้งสามารถหันไปศึกษาต่อด้านอื่นได้อีก	1. มีความยุ่งยากในช่วงการศึกษาคือบ่อยครั้ง 2. อาจเกิดความเรรวนในการเปลี่ยนเส้นทางการศึกษาได้ในบางคน 3. ถ้าไม่ชอบแล้วเลือกเข้าเส้นทางนี้ จะทำให้เกิดปัญหาต่อไปได้มาก

ระดับ ปวช. เป็นหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาศึกษา 3 ปี รับนักเรียนที่จบ ม.3 หรือเทียบเท่าสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปวช. นี้มีอยู่หลายสังกัด เช่น กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า (วิทยาเขตพระนครเหนือ) กองบัญชาการทหารสูงสุด (โรงเรียนช่างฝีมือทหาร) และโรงเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน และสามารถเลือกศึกษาต่อถึงระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าได้ หรือจะพักประกอบอาชีพในแต่ละระดับที่สำเร็จ

สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

กองวิทยาลัยเทคนิค มี 96 แห่ง อยู่ส่วนภูมิภาค 91 แห่ง และส่วนกลาง 5 แห่ง คือ

- วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน ถนนพระราม 1 เขตปทุมวัน กทม. โทร. 2153659 2153528-31
 ปวช. ช่างยนต์ กลโรงงาน ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า วิทยุ
 ปวส. ช่างยนต์ กลโลหะ ไฟฟ้ากำลัง อิเล็กทรอนิกส์
- วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี เขตมีนบุรี กทม.10510 โทร. 5172041 5175134
 ปวช. ช่างก่อสร้าง (100) ช่างไฟฟ้า (100) ช่างพิมพ์ (100) ช่างอิเล็กทรอนิกส์ (100)
 การบัญชี (50) คอมพิวเตอร์ (50)

ปวส. งานติดตั้งและควบคุม งานเครื่องกลไฟฟ้า งานเทคนิคคอมพิวเตอร์ ระบบ
สื่อสาร

3. วิทยาลัยเทคนิคดุสิต ถนนระนอง 2 ดุสิต กทม.10300 โทร.2411317 2410099
Fax 2413648

ปวช. ช่างก่อสร้าง (160) ช่างเคหภัณฑ์ (40) ช่างสำรวจ (40) ช่างเทคนิค
สถาปัตยกรรม (80)

ปวส. ช่างก่อสร้าง เทคนิคสถาปัตยกรรม

4. วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง หุ่่งสีกัน บ้านใหม่ ดอนเมือง โทร.5655277-9

ปวช. ช่างก่อสร้าง (40) ช่างยานยนต์ (80) ช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ (80)
พลีชีพการ (80) เทคนิคแวนตาและเลนส์ (40) ช่างเคหภัณฑ์ (40)
เทคนิคสถาปัตยกรรม (40)

ปวส. เทคนิคสถาปัตยกรรม เทคโนโลยีโทรคมนาคม งานอิเล็กทรอนิกส์การบิน

5. วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร ถ.สุวินทวงศ์-จะเชิงเตรา แขวงแสนแสน เขต
มีนบุรี 5438841

ปวช. ช่างยนต์ (80) ช่างกลโรงงาน (80) ช่างเชื่อมโลหะ (160)

ปวส. ช่างยนต์ งานเครื่องมือกล งานแม่พิมพ์โลหะ งานแม่พิมพ์พลาสติก
งานวิศวกรรม งานท่อ

6. วิทยาลัยราชสีหราชาราม เจริญพาสน์ บางกอกใหญ่ กทม.10600 โทร.4150503 4154666

ปวช. ช่างก่อสร้าง (90) ช่างยนต์ (135) ช่างเชื่อม (135) ช่างเครื่องมือกลทั่วไป
(90) ช่างไฟฟ้า (90) อิเล็กทรอนิกส์ (90) ช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม (135)
บัญชี (135) การขาย (135)

7. กาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง ติดต่อพระตำหนักสวนกุหลาบ โทร. 2218791
2245053

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา มี 42 แห่ง อยู่ส่วนภูมิภาค 33 แห่ง และกรุงเทพฯ 9 แห่ง คือ

1. วิทยาลัยพาณิชยการเซตุนพ ประชาอุทิศ ราชบุรีบูรณะ กทม.10140 โทร.4275066
4270045

ปวช. พาณิชยการบัญชี เลขานุการ การขาย รับ 1,280 คน

ปวส. บัญชี เลขานุการ การตลาด

ปม. หลักสูตร 1 ปี สำหรับผู้จบปวส. พาณิชยกรรม

2. วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี บางแวก ภาษีเจริญ กทม.10600 โทร. 4671974 4670571

ปวช. , ปวส. , ปม. เช่นเดียวกับพาณิชยการเซตุนพ ปวช. รับ 1,320 คน

3. วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี ซอยพาณิชยการธนบุรี กทม. โทร. 4123411 4126285

ปวช. คหกรรม (240) วิจิตรศิลป์ (80) ออกแบบ (80) ถ่ายภาพ (80)
พาณิชยการ (280)

ปวส. บัญชี (240) เลขานุการ (40) การตลาด (80) ฯลฯ

4. วิทยาลัยพาณิชยการบางนา บางนา-ตราด บางนา กทม.10260 โทร. 3932615
3937292

ปวช. , ปวส. เช่นเดียวกับพาณิชยการเซตุน ปวช. รับ 1,480 คน

5. วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ ราชดำเนิน โทร.2241906 2244715 บึงทองหลาง
โทร.3760062 วัดราชสิทธาราม บางกอกใหญ่ กทม.10600 โทร. 4659527

ปวช. วิจิตรศิลป์(80) ออกแบบ(80) ศิลปหัตถกรรม(80) อุตสาหกรรม
เครื่องหนัง (160)

6. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา บ้านหม้อ แขวงพระราชวัง กทม.10200 โทร.2221888
2221786

ปวช. คหกรรม (240) ศิลปหัตถกรรม(80) ออกแบบ(80) ถ่ายภาพ (80)
วิจิตรศิลป์ (80)

7. วิทยาลัยอินทราชัย ช.รามคำแหง 39 บางกะปิ กทม.10240 โทร.3145401 Fax
3142053

ปวท. พาณิชยการ (840 คน)

ปวส. บัญชี (120) คอมพิวเตอร์ (40) การตลาด (80) อุตสาหกรรม
การท่องเที่ยว (40)

8. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ ช.สวนพลูทุ่งมหาเมฆ กทม.10120 โทร.2869712-3

ปวช. คหกรรม (120) พาณิชยการ (440) ออกแบบ (40)

ปวท. บัญชี (80 คน) ธุรกิจบริการ (40 คน)

9. วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวมีนบุรี ดิดลานจอตระสวนสัตร์ชาฟารีเวิลด์
แขวงสามวาตะวันตก เขตมีนบุรี 10510 โทร.(01) 9035058

ปวช. พาณิชยการ (240 คน)

สังกัดกองการศึกษาอาชีพ

วิทยาลัยสารพัดช่าง มีทั้งหมด 46 แห่ง ในกรุงเทพฯ มี 4 แห่ง ได้แก่

1. โรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี วัดทองธรรมชาติ คลองสาน กทม.10600 โทร. 4375512
4375371

ปชม. หลักสูตรระยะสั้น

2. โรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง วัดเทพนารี บางกอกน้อย กทม.10700 โทร.4240776
4241944

ปชม. หลักสูตรระยะสั้น

ปวช. ช่างยนต์ (40) ช่างไฟฟ้ากำลัง (40) ช่างอิเล็กทรอนิกส์ (40)

3. โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร บ้านบาตร ป้อมปราบ กทม.10700 โทร. 2232276
2231069

ปชม. หลักสูตรระยะสั้น

ปวช. ช่างยนต์ (40) ช่างไฟฟ้า (40) ช่างอิเล็กทรอนิกส์ (40)

4. โรงเรียนสารพัดช่างสีพระยา วัดแก้วแจ่มฟ้า บางรัก กทม.10500 โทร.2361312
2361245 บ่อนไก่ โทร. 2500693 , เขียวมะลิ โทร. 2665449

ปชม. หลักสูตรระยะสั้น

ปวช. บัญชี (40) เลขานุการ (40) ธุรกิจท่องเที่ยว (40)

วิทยาลัยการอาชีพ มีทั้งหมด 49 แห่ง ในกรุงเทพฯ มี 2 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชูทิศ แขวงคลองกุ่ม เขตคลองกุ่ม กทม. โทร. 5193603

ปวช. ช่างไฟฟ้า (80) ช่างอิเล็กทรอนิกส์ (80) เทคโนโลยีโทรคมนาคม (80)

2. วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษก (หนองจอก) ติดต่อที่วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร
โทร.2231069

ประเภทวิชาที่เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นกำหนดชั่วโมงเรียนไม่เท่ากัน ดังตัวอย่าง
เช่น สาขาจักรอุตสาหกรรม(90 ชม.) พิมพ์ดีดไทย(100 ชม.) พิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ (110 ชม.)
พิมพ์ดีดขั้นปฏิบัติการ (150 ชม.) สร้างแบบตัดเครื่องแต่งกายสตรี (110 ชม.) ดอกไม้ประดิษฐ์
(75 ชม.) ช่างสระ-เช็ก ซอย-ตัด (110 ชม.) สร้างแบบตัดเย็บกางเกงชาย(100 ชม.) เย็บผ้า
สำเร็จรูป (110 ชม.) เป็นต้น

สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่จัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพทั้งในระดับประกาศนียบัตรและระดับปริญญาตรี

ระดับประกาศนียบัตร ประเภทวิชาที่เปิดสอน ได้แก่

1. ประเภทช่างเทคนิคและอุตสาหกรรม มี 10 วิทยาเขต อยู่ส่วนกลาง มี 4 แห่ง คือ
 วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ ถ.นางลิ้นจี่ ยานนาวา กทม. โทร. 2863991-5 ต่อ 23
 วิทยาเขตพระนครเหนือ ถ.พิบูลสงคราม ดุสิต กทม. โทร. 5850690 4857395
 วิทยาเขตอุเทนถวาย ถ.พญาไท ปทุมวัน กทม. โทร. 2527029 2527580
 วิทยาเขตเทเวศร์ ถ.สามเสน แขวงวชิระดุสิต กทม. โทร. 2810073
2. ประเภทบริหารธุรกิจและพาณิชยการ มี 5 วิทยาเขต คือ
 วิทยาเขตพาณิชยการพระนคร ถ.พิษณุโลก ดุสิต กทม. โทร. 2810093 2811843
 วิทยาเขตพาณิชยการพระนครศรีอยุธยา อุทอง อ.พระนครศรีอยุธยา จ.อยุธยา โทร. (035) 251102
 วิทยาเขตบพิตรพิมุขทุ่งมหาเมฆ ทุ่งมหาเมฆ ยานนาวา กทม. โทร. 2865164
 วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ จักรวรรดิ สัมพันธวงศ์ กทม. โทร. 2212896
 วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ ถ.วิภาวดีรังสิต ห้วยขวาง กทม. โทร. 2773693
3. ประเภทคหกรรม มี 3 วิทยาเขต คือ
 วิทยาเขตชุมชนพรเขตอุดมศักดิ์ ถ.นครสวรรค์ ดุสิต กทม. โทร. 2812613
 วิทยาเขตโชติเวช หน้าวัดเทวราชกุญชร ดุสิต กทม. โทร. 2810545
 วิทยาเขตพระนครใต้ เจริญกรุง พญาไท กทม. โทร. 2112056
4. ประเภทวิชาเกษตรกรรม มี 10 วิทยาเขต กระจายอยู่ในต่างจังหวัด
5. ประเภทศิลปกรรม มี 1 วิทยาเขต คือ
 วิทยาเขตเพาะช่าง ถ.ตรีเพชร พระนคร กทม. โทร. 2211322
 ปัจจุบันมุ่งผลิต นักศึกษาระดับปวส.และระดับปริญญาตรี จึงเปิดรับนักศึกษา
 ระดับปวช. น้อยลงในสาขาที่กรมอาชีวศึกษามีอยู่มาก เช่น พาณิชยกรรม เป็นต้น

- ข้อคิดเตือนใจ *
- ** การเริ่มต้นที่ดีนั้นเท่ากับสำเร็จไปแล้วครึ่งทาง
 - ** ทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในอาชีพ หากเลือกเรียนถูกทาง (เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของตน)

ครั้งที่ 8

กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อสายสามัญ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อในกลุ่มวิชาสายสามัญให้สอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายและให้นักเรียนในกลุ่ม ทบทวน การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองและข้อมูลทางการศึกษาต่อสายสามัญ หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนรู้จักพิจารณาทางเลือกที่เป็นประโยชน์และมีความสอดคล้องกับตนเองเพื่อตัดสินใจวางแผนการศึกษาต่อในกลุ่มวิชาที่ นักเรียนสนใจ
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองกับข้อมูลทางการศึกษาต่อสายสามัญ โดยใช้กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือก เพื่อพิจารณาค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งพิจารณาข้อดี - ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
 - 2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ จากการวิเคราะห์ เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น
 - 2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์มาประกอบในการตัดสินใจเลือกเพื่อวางแผนการศึกษาต่อโดยดูว่าเหมาะสมกับตนเองมากน้อยเพียงใด
 - 2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมอภิปรายกันและกันเกี่ยวกับทางเลือกของตนเองและเพื่อน ๆ ในกลุ่มว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และ บุคลิกภาพของตนเอง
 - 2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มคาดการณ์ว่าทางเลือกที่มีอยู่ที่ ตนเองตัดสินใจเลือกเรียนนั้น มีความเป็นไปได้และข้อดี ข้อเสียต่อตนเองอย่างไร

2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มถึงวิธีการรู้จักแนวทางเลือกที่มีอยู่มาพิจารณาข้อดี ข้อเสีย จะช่วยในการตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาต่อได้เหมาะสม โดยผู้ให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่านักเรียนสามารถพิจารณาทางเลือกที่มีอยู่ได้เหมาะสมกับตนเองเพียงใด

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสรุปเกี่ยวกับทางเลือกในการศึกษาต่อสายสามัญของตนเอง และอธิบายเหตุผลประกอบ ให้เพื่อนฟัง และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวันเวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

กระดาษขาว

การประเมินผล

สังเกตจากตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 9

กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อสายอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการศึกษาต่อในประเภทวิชาสายอาชีพให้สอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายและให้นักเรียนในกลุ่ม ทบทวน การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองและข้อมูลทางการศึกษาต่อสายอาชีพ หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนรู้จักพิจารณาทางเลือกที่เป็นประโยชน์และมีความสอดคล้องกับตนเองเพื่อตัดสินใจวางแผนการศึกษาต่อในสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจ
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง กับข้อมูลทางการศึกษาต่อสายอาชีพ โดยใช้กระบวนการตัดสินใจเลือกทางเลือกเพื่อพิจารณาค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งพิจารณาข้อดี - ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
 - 2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น
 - 2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์มาประกอบในการตัดสินใจเลือกเพื่อวางแผนการศึกษาต่อโดยดูว่าเหมาะสมกับตนเองมากน้อยเพียงใด
 - 2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมอภิปรายเกี่ยวกับทางเลือกของตนเองและเพื่อน ๆ ในกลุ่มว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกลักษณะของตนเอง
 - 2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มคาดการณ์ว่าทางเลือกที่มีอยู่ที่ตนเองตัดสินใจเลือกเรียนนั้น มีความเป็นไปได้และข้อดี ข้อเสียต่อตนเองอย่างไร
 - 2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มถึงวิธีการรู้จักนำทางเลือกที่มีอยู่มาพิจารณาข้อดี ข้อเสีย จะช่วยในการตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาต่อได้

เหมาะสม โดยผู้ให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษา หลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้ว ว่านักเรียนสามารถพิจารณาทางเลือกที่มีอยู่ได้เหมาะสมกับตนเองเพียงใด

3.ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแต่ละคนสรุปเกี่ยวกับทางเลือกในการศึกษาต่อสายอาชีพของตนเอง และอธิบายเหตุผลประกอบ ให้เพื่อนฟัง และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวันเวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

กระดาษขาว

การประเมินผล

สังเกตจากตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 10

การดำเนินการวางแผนการศึกษาต่อ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนรู้จักวางแผนการศึกษาต่อทั้งในระยะสั้น ระยะยาว โดยพิจารณาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวให้นักเรียนในกลุ่มทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนรู้จักวางแผนการศึกษาต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยพิจารณาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขให้ตนเองได้อย่างเหมาะสม

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มวิเคราะห์ว่าการศึกษาคือตามที่นักเรียนได้ตัดสินใจเลือกนั้น นักเรียนจะต้องมีการวางแผนทั้งระยะสั้นจบ ม.6 ระยะยาวเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัย และพิจารณาอุปสรรคพร้อมแนวทางแก้ไขได้อย่างไรบ้าง

2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนจำแนกข้อมูลประกอบการตัดสินใจวางแผน

2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์เกี่ยวกับการวางแผนทั้งระยะสั้นจบ ม.6 ระยะยาวเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัย และพิจารณาอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไขในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ

2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการวางแผนระยะสั้น ระยะยาว และอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข ของนักเรียนแต่ละคนเพื่อไปสู่เป้าหมายการศึกษาที่ตนเองต้องการ

2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มคาดการณ์ว่าจากการวางแผนระยะสั้น ระยะยาว และการพิจารณาอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของตนเองนั้น น่าจะประสบความสำเร็จเพียงใด

2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มเกี่ยวกับการวางแผนระยะสั้น ระยะยาว เพื่อให้นักเรียนไปให้ถึงเป้าหมายที่วางไว้ และการพิจารณาอุปสรรคจะเป็นประโยชน์ในการเตรียมพร้อมที่จะหาทางแก้ไข โดยผู้ให้คำปรึกษา จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาติดตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่า นักเรียนมีการวางแผนการเลือกศึกษาต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้เหมาะสมกับตนเองเพียงใด

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสรุปผลที่ได้จากการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวันเวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

กระดาษขาว

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ และความร่วมมือในการให้คำปรึกษา

ครั้งที่ 11

การเตรียมตัวตนเองในการศึกษาต่อ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมในการเตรียมตัวของตนเองในการศึกษาต่อได้เหมาะสม

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษากล่าวให้นักเรียนในกลุ่มทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว หลังจากนั้นจึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมในการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อให้เหมาะสมกับคุณลักษณะที่มีอยู่ของตนเอง
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 2.1 ขั้นการวิเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มวิเคราะห์ว่าการศึกษาต่อตามที่นักเรียนได้ตัดสินใจเลือกนั้น นักเรียนจะต้องมีการเตรียมตัวอย่างไรบ้าง
 - 2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้ปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น
 - 2.3 ขั้นการวินิจฉัย ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนในกลุ่มร่วมกันวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์เกี่ยวกับการเตรียมตัวในการออกไปศึกษาต่อในกลุ่มการเรียนหรือสาขาวิชาที่สนใจและมีความเหมาะสมกับตนเอง
 - 2.4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมอภิปรายเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเข้าศึกษาต่อในกลุ่มการเรียนหรือสาขาวิชาที่ตนตัดสินใจเลือก
 - 2.5 ขั้นการทำนาย ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มคาดการณ์ว่าจากการเตรียมตัวให้มีความพร้อมที่จะไปศึกษาต่อของตนเองนั้น น่าจะประสบความสำเร็จหรือมีอุปสรรคอะไรบ้าง
 - 2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในกลุ่มถึงวิธีการเตรียมตัวไปศึกษาต่อนั้นจะให้นักเรียนมีความพร้อมและมีแนวทางแก้ไขได้ในการตัดสินใจเลือกแผนการศึกษาต่อได้เหมาะสม โดยผู้ให้คำปรึกษาจะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด การอธิบาย การให้ข้อเสนอแนะ และการให้กำลังใจแก่นักเรียนในกลุ่ม

2.7 ขั้นการติดตามผลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาดูตามผลการให้คำปรึกษาหลังจากที่นักเรียนในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแล้วว่า นักเรียนมีความพร้อมในการตัดสินใจเลือกกลุ่มการเรียนรู้หรือสาขาวิชาที่จะไปศึกษาต่อได้เหมาะสมกับตนเองเพียงใด

3.ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสรุปผลที่ได้จากการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวันเวลา การให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

กระดาษขาว

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ และความร่วมมือในการให้คำปรึกษา

ครั้งที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองหลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล
2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญ และการตระหนักรู้ในตนเองถึงการเตรียมตัวเพื่อวางแผนการศึกษาต่อให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเอง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน เพื่อสรุปบททวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว และสรุปขั้นตอนการวางแผนการศึกษาต่อให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเอง
2. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนในการวางแผนการศึกษาต่อในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรจากการเข้าร่วมรับคำปรึกษากลุ่มครั้งนี้
 - 2.2 ความรู้ที่นักเรียนได้รับรู้เกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อ มีประโยชน์ต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด นักเรียนสามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับตนเองอย่างไร
 - 2.3 นักเรียนร่วมเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อโดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ
3. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปผลการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อ และให้นักเรียนทำแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่ออีกครั้งหนึ่ง
4. ผู้ให้คำปรึกษากล่าวขอขอบคุณนักเรียน และกล่าวปิดการทดลอง

อุปกรณ์

กระดาษขาวและแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ภาคผนวก จ
หนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ทม 1012/0054

172

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 มกราคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรมการให้คำปรึกษาฯ และแบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่จัดกลุ่มกิจกรรมโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ กับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 300 คน และตอบแบบสอบถามการวางแผนการศึกษาต่อ ในระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นันทนา หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : หากต้องการสอบถามเกี่ยวกับเอกสาร กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ที่ทำงาน 02-3815292

มือถือ 01-6137388

๒๓ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการให้คำปรึกษา กลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนธันวาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นันทนา หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๔๖๓ ๗

174

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรมการให้คำปรึกษาฯ

เนื่องด้วย นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบที่มีต่อการวางแผนการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอทดลองใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีวิเคราะห์คุณลักษณะและองค์ประกอบ กับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 12 คน ในระหว่างเดือนธันวาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเพิ่มสุข บินสะอาด
วันเดือนปีเกิด	25 กันยายน 2503
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	110 ซอยสมประสงค์ ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 1200
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนปทุมคงคา 920 ถนนสุขุมวิท แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	มัธยมศึกษาตอนปลาย (คณิต-วิทย์) โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2526	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ